

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติคอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

นาย ไชยรัตน์ บุตรพรหม

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

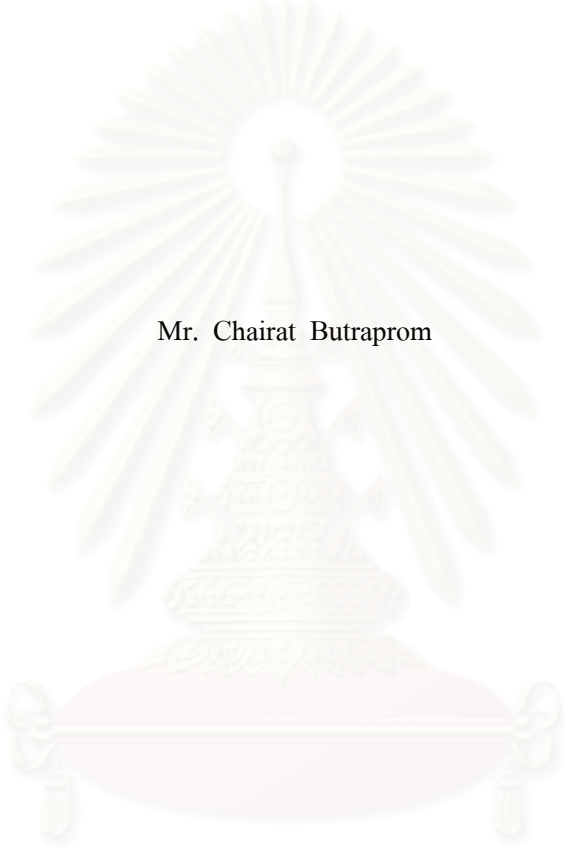
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1934-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING INTERNET ADDICTION BEHAVIOR OF ADOLESCENCE
IN BANGKOK METROPOLIS

Mr. Chairat Butraprom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-1934-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นาย ไชยรัตน์ บุตรพรหม

สาขาวิชา

สังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญยง ชื่นสุวิมล)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา สัณญาวิวัฒน์)

ไชยรัตน์ บุตรพรหม, นาย : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. (FACTORS AFFECTING INTERNET ADDICTION BEHAVIOR OF ADOLESCENCE IN BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง, 170 หน้า. ISBN 974-17-1934-5.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตและระดับการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร , ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่และห้องคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนทั่วเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 300 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์และนิเทศศาสตร์จำนวน 5 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย, ค่าร้อยละ, สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) และค่าไคสแควร์ (χ^2) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย และใช้ค่าสหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อดูว่าตัวแปรใดบ้างที่สามารถทำนายพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้มากที่สุด

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่าจำนวนวัยรุ่นที่ถูกวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการของ DSM-IV มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 การทดสอบค่าไคสแควร์พบว่า เพศ, รายได้ต่อเดือน, รายได้รวมของครอบครัว และบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต แต่ระดับการศึกษา, สถานภาพสมรสของบิดามารดา, ความสัมพันธ์ในครอบครัว และบุคลิกภาพด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า บุคลิกภาพด้านอารมณ์, ความสัมพันธ์ในครอบครัว, ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรสของบิดามารดาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด คือ รายได้ต่อเดือน และตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้ชัดเจนมากที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพด้านอารมณ์, ระดับการศึกษา และเพศ

ภาควิชา _____สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา_____ ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา _____สังคมวิทยา_____ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา _____2545_____ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4381122624 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: FACTORS / BEHAVIOR / INTERNET ADDICTION / ADOLESCENCE / BANGKOK
CHAIRAT BUTRAPROM, MR. : FACTORS AFFECTING INTERNET ADDICTION
BEHAVIOR OF ADOLESCENCE IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR :
ASST. PROF. SUPARVADEE MITRSOMWANG, Ph.D. 170 pp. ISBN 974-17-1934-5.

The purpose of this thesis is to study factors affecting internet addiction behavior of adolescences in Bangkok Metropolis. This study focuses on the relationship between demographic factors, family factors, personality factors and internet addiction behavior. Questionnaires are used to interview 300 adolescences who used internet in internet café and computer room in government and private schools in Bangkok Metropolis, and 5 experts in psychiatrist and communication.

Mean, percentage, pearson correlation and Chi-squares tests are used to test the relationship between all the factors and internet addiction behavior. Multiple regression analysis is also used to detect factors that have strong relationship with internet addiction behavior.

The results reveal that the internet addiction behavior which is diagnosed by using the principle of DSM-IV is low (26.3%). Chi-square test shows that sex, income, income of family and personality of behavior (Scale E) do not significantly affect the adolescence internet addiction behaviors. while educational level, marital status of parent, family relation and personality of emotion (Scale N) are found to have significantly impact on adolescence's internet addiction behavior. Correlation analysis reveals that personality of emotion (Scale N), family relation, educational level and marital status of parent factors have strong relation to the internet addiction behavior of the adolescences while the rests are not. Factor which show the strongest effect upon the internet addiction behavior is personality of emotion (Scale N) while income factor shows the least impact. Personality of emotion (Scale N), educational level and sex of samples are also found to have strong impact on the internet addiction behaviors of the samples.

Department Sociology and Anthropology Student's signature.....
Field of study Sociology Advisor's signature.....
Academic year 2002 Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการคิด
อินเตอร์เน็ตที่ได้รับอิทธิพลจากงานเขียนและงานวิจัยของ Dr. Kimberly S. Young ผู้ริเริ่มศึกษาใน
เรื่องดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจูงใจประกายให้กับข้าพเจ้าต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ อีกทั้งให้คำปรึกษาและ
คำแนะนำ รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
ขอขอบพระคุณสำหรับกำลังใจและความรู้สึกดี ๆ ที่อาจารย์มอบให้ข้าพเจ้าเสมอมา แม้แต่ในยามที่
ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ หมดกำลังใจบางครั้ง ทำให้ข้าพเจ้าฟันฝ่าอุปสรรคจนสำเร็จการศึกษาในที่สุด

การศึกษานี้ยังได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่รับเป็นประธาน
กรรมการและกรรมการวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร. ศัญญา ศัญญาวิวัฒน์ และ ผศ.ดร.
บุญยง ชื่นสุวิมล โดยที่ท่านกรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องหลายประการ รวมถึงข้อเสนอแนะที่
เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานี้ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น

ข้าพเจ้าอยากกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ และให้ความช่วยเหลือและ
คำแนะนำ ตลอดจนความห่วงใยในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ศ.
พญ. อุมามพร ตรังคสมบัติ, ศ.พญ. ดวงใจ กสานตีกุล, นพ. คุณิต ลิขนะพิชิตกุล, นพ. ปรีทรรศ
ศิลป์กิจ และรศ.ดร. กาญจนา แก้วเทพ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์และนิเทศศาสตร์ในส่วน
ของการสัมภาษณ์ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าต่อการศึกษาของข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ คุณ จิตภา วิริยเวช และคุณ สุวัจน์ สงวนวงศ์ อดีตอธิบดีกรม
ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ผู้บริหาร) บริษัท อยูรยา อลิอันซ์ ซี.พี. จำกัด (มหาชน) ที่ให้การ
สนับสนุนด้วยดีในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ เพื่อน ๆ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ และคนอื่นที่ไม่ได้
กล่าวถึงในที่นี้ที่ช่วยเหลืออย่างดีในการเก็บข้อมูล เพื่อนปริญญาโทภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ที่คอยให้กำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา รวมถึงน้อง ๆ ทุกคนที่
ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ – คุณ
แม่ พี่เอที่สนับสนุนด้านการศึกษาโดยตลอด รวมถึงพี่ตาและน้องเอริชที่คอยเป็นกำลังใจให้ด้วยดี
เสมอมา

ไชยรัตน์ บุตรพรหม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	6
2.1.1 ความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	6
2.1.2 ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต.....	8
2.1.3 ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย.....	10
2.1.4 การให้บริการบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	15
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพยาธิสภาพทางสังคม.....	18
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	22
2.3.1 ความหมายของวัยรุ่น.....	22
2.3.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น.....	23
2.3.3 ลักษณะของวัยรุ่น.....	24
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเสพติด.....	26
2.4.1 ความหมายของการเสพติด.....	26
2.4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพติด.....	33
2.5 แนวความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ต.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ – ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพ.....	52
จากการใช้อินเตอร์เน็ต	
2.7 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	59
2.8 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	62
2.9 สมมติฐานการวิจัย.....	63
2.10 การนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการ.....	64
3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	66
3.1 หน่วยในการวิเคราะห์.....	66
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
3.3 วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
3.5 การวิเคราะห์และการประมวลผลข้อมูล.....	74
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	74
4 ผลการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	79
4.2 พฤติกรรมคิดอินเตอร์เน็ต.....	83
4.3 การหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation).....	94
4.4 การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุ.....	96
4.5 การทดสอบสมมติฐาน.....	99
4.6 การอภิปรายผลการวิจัย.....	110
5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	119
5.1 ลักษณะทางด้านประชากร.....	119
5.2 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน.....	122
5.3 ปัญหาที่พบในการดำเนินการวิจัย.....	125
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	128
ภาคผนวก.....	138

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก.....	139
ภาคผนวก ข.....	147
ภาคผนวก ค.....	148
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนของครัวเรือนและประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต..... จากทุกแหล่ง ที่บ้าน และอื่น ๆ ทั่วประเทศ พ.ศ.2544	14
2	แสดงหลักการวินิจฉัยอาการพยาธิสภาพจากการพ่นและพยาธิสภาพ..... จากการใช้อินเทอร์เน็ต	50
3	การแจกแจงความถี่และจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตาม..... ลักษณะทางประชากร	81
4	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามความสัมพันธ์..... ในครอบครัว	82
5	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามบุคลิกภาพ..... ด้านพฤติกรรม	82
6	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามบุคลิกภาพ..... ด้านอารมณ์	83
7	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบข้อความที่ใช้วัดพฤติกรรม..... คิดอินเทอร์เน็ต	84
8	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามหลักการ..... วินิจฉัยพฤติกรรมการคิดอินเทอร์เน็ต	85
9	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คิดอินเทอร์เน็ตและไม่คิดอินเทอร์เน็ต..... โดยจำแนกตามลักษณะประชากร	87
10	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คิดอินเทอร์เน็ตและไม่คิดอินเทอร์เน็ต..... โดยจำแนกตามความสัมพันธ์ในครอบครัว	88
11	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คิดอินเทอร์เน็ตและไม่คิดอินเทอร์เน็ต..... โดยจำแนกตามบุคลิกภาพด้านพฤติกรรม	89
12	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คิดอินเทอร์เน็ตและไม่คิดอินเทอร์เน็ต..... โดยจำแนกตามบุคลิกภาพด้านอารมณ์	89
13	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการคิดอินเทอร์เน็ต.....	90
14	การแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด..... โดยจำแนกตามพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างที่คิดอินเทอร์เน็ต, กลุ่มตัวอย่างที่ไม่คิดอินเทอร์เน็ต	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ..... พฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร	95
16	สรุปผลการวิเคราะห์สมการถดถอยในการเลือกตัวแปรพยากรณ์พฤติกรรม..... ตัดสินใจของวัยรุ่น	96
17	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก..... เข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R ²)และการทดสอบ ความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R ² Change) ในการ พยากรณ์พฤติกรรมตัดสินใจของวัยรุ่นด้วยวิธีการ Stepwise Solution	97
18	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (B) และ..... คะแนนมาตรฐาน (β) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ B และแสดงสมการ ถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์พฤติกรรมตัดสินใจของวัยรุ่น	98
19	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับ พฤติกรรมการตัดสินใจ..... ตัดสินใจ	99
20	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษา กับ พฤติกรรม..... การตัดสินใจ	101
21	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับ พฤติกรรม..... การตัดสินใจ	102
22	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้รวมของครอบครัว กับ..... พฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ	103
23	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสของบิดามารดา..... กับพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ	105
24	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว..... กับพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ	106
25	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม..... กับพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ	108
26	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพด้านอารมณ์..... กับพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ	109
27	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในประเทศไทย (กุมภาพันธ์ 2545).....	15
2	แสดงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพติด.....	32
3	แสดงกลุ่มลักษณะนิสัยตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของไอแซกส์.....	44
4	แสดงการรู้จัก – ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต...	54
5	แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	62

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่กำลังแผ่ขยายครอบคลุมไปทั่วโลกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้การติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นแบบไร้พรมแดน ช่วยย่อระยะเวลา (Time) และพื้นที่ (Space) ให้เกิดการเชื่อมโยงถึงกันหมด ดังที่ Marshal McLuhan กล่าวเอาไว้ว่าการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการติดต่อสื่อสารจะทำให้โลกทั้งโลกเปรียบเสมือนกับหมู่บ้านโลกหรือชุมชนโลก (Global Village or Global Community) (อุทัย คันธเสวี, 2537: 343) โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์กับโทรศัพท์เป็นระบบที่ได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการสร้างระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเรียกว่า ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) (ชิงชัย เมฆทิพย์พาศัย, 2535)

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่อย่างรวดเร็วตามกระแสของโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2543 โดยสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) การสำรวจนี้ใช้การสุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นลักษณะรวมของประชากรไทยทั้งหมดที่ใช้อินเทอร์เน็ต ด้วยการสืบเสาะสอบถามบนอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ไทยที่ได้รับความนิยม เช่น Sanook.com, Pantip.com, Thairath.co.th และเว็บไซต์อื่น ๆ ในเครือของ MWEB เป็นต้น การสำรวจดำเนินการตั้งแต่เดือนกันยายน - ตุลาคม มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 2,507 คน ผลการสำรวจพบว่ากลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเพศชายจำนวน 1,250 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 เป็นเพศหญิงจำนวน 1,209 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 กลุ่มอายุที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือ อายุตั้งแต่ 20 – 29 ปีมีจำนวนทั้งสิ้น 1,238 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ที่อยู่ปัจจุบันของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 1,351 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีมีจำนวนทั้งสิ้น 1,400 คน คิดเป็นร้อยละ 57.2 สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะใช้ที่บ้านมีจำนวนทั้งสิ้น 1,218 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 ลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากที่สุด คือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) มาก

ที่สุด รองลงมาคือ ค้นหาข้อมูล (Information Search), ติดตามข่าวสาร (News, Timely Report), สนทนา (Chat/ICQ), เว็บบอร์ด (Web Board) ฯลฯ จำนวนชั่วโมงที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ที่มากที่สุด คือ 5 – น้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีจำนวนทั้งสิ้น 596 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตที่มากที่สุดคือ ระหว่าง 20.01 – 24.00 น. มีจำนวนทั้งสิ้น 861 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544: 37 – 65)

ทวิศักดิ์ กอนันตกุล (2543) สรุปว่า ขณะนี้คนไทยใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากเกินไป เรียกได้ว่าถึงขั้นเกินพอดี และถึงขั้นเกินขอบเขต ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้ศึกษาเรื่องนี้มาเป็นเวลา 4 เดือน พบปัญหาต่าง ๆ มากพอควร เช่น ชั่วโมงการใช้เน็ตที่มากเกินไป เวลาการใช้ที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในเด็กนักเรียนที่มักเล่นกันตั้งแต่ช่วงหัวค่ำถึงดึก รวมทั้งการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ หรือร้านค้าให้บริการเช่าชั่วโมงเน็ตในทุกรัฐทั่วประเทศไทยเพื่อรองรับความต้องการใช้ โดยที่ภาครัฐไม่มีมาตรการป้องกันการใช้เกินขอบเขตและความเหมาะสม ก่อให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมตามที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ ทางด้านศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการด้านนี้ได้สนับสนุนการใช้เน็ตมาโดยตลอด เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ในขณะที่ความเป็นจริงแล้วการใช้เน็ตของเด็กไทยในปัจจุบันเป็นการใช้เพื่อความบันเทิง หาเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการใช้ที่เกินขอบเขตอย่างมาก จนกระทั่งก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพและมีผลกระทบต่ออารมณ์และพฤติกรรมของเด็กให้ก้าวร้าวขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่ชอบเล่นเกมหรือเข้าห้องสนทนา (Chat Room) ซึ่งมีทั้งความรุนแรงและการหลอกลวงแฝงอยู่ กลุ่มที่มีความเสี่ยงมากที่สุดคือ **กลุ่มวัยรุ่น** ผลการศึกษาพบว่ามักใช้เวลาส่วนใหญ่กับการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ จนเกิดอาการที่เรียกว่า “โรคติดอินเทอร์เน็ต (Net Addiction)” ซึ่งมีอาการเหมือนกับติดยาเสพติดทั่วไป คือ มีความต้องการจนถึงขั้นที่เรียกว่าขาดไม่ได้ ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเล่นเน็ตจนลืมแถมอื่น ๆ ของชีวิตทางสังคม ทำให้เวลาที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำการบ้าน, การใช้เวลาในการร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัว ฯลฯ ไม่เพียงพอส่งผลต่อการเรียนและเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) (ทวิศักดิ์ กอนันตกุล, 2543: 19)

ดวงใจ กสานติกุล (2543) กล่าวว่า ขณะนี้พบว่าคนไทยป่วยเป็นโรคติดอินเทอร์เน็ต (Net Addiction) สูงขึ้น ผู้ที่ป่วยเป็นโรคติดอินเทอร์เน็ตจะมีอาการย้ำคิดย้ำทำ (Obsession) หมกมุ่น มีอารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียว แทบจะตัดญาติขาดมิตรกับผู้คนรอบข้าง อยู่ในโลกรส่วนตัว ไม่คบหาสมาคมกับใคร เมื่อวิเคราะห์เชิงโครงสร้างทางจิตวิทยาพบว่าคนที่ป่วยเป็นโรคติด

อินเทอร์เน็ตยุคใหม่ก็เป็นคนที่มนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนฝูง คนรอบข้าง คนในครอบครัวไม่ค่อยดีนัก ชอบอยู่โดดเดี่ยวอยู่แล้ว คาดการณ์ว่าสังคมไทยที่เข้าสู่สหัสวรรษใหม่ต้องเปิดรับเทคโนโลยีมากขึ้น และเชื่อว่าคนไทยที่จะต้องป่วยด้วยอาการของโรคจิตอินเทอร์เน็ตจะต้องเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย คอมพิวเตอร์ได้กลายเป็นเรื่องของความจำเป็น กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและสังคมของคนไทยไปแล้ว และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่ปัญหาทางสังคมอย่างกว้างขวาง (ดวงใจ กษานติกุล, 2543: 17)

อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นสิ่งเสพติดชนิดใหม่ ดังนั้นจึงสมควรที่จะได้มีการศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ต ระดับของการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตและลักษณะทางบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร รวมถึงการรวบรวมข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ต เพื่อทำให้กลุ่มวัยรุ่นใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่สร้างสรรค์ เป็นแหล่งในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารความรู้และบริการต่าง ๆ ในการพัฒนาทั้งองค์ความรู้ของตนเอง และนำประโยชน์ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตของวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตของวัยรุ่น ได้แก่ ปัจจัยทางลักษณะประชากร, ปัจจัยทางครอบครัว และปัจจัยทางลักษณะบุคลิกภาพ
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตของวัยรุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตในร้านบริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจะทำการศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตเท่านั้น กล่าวคือ วัยรุ่นที่เข้ามาใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับการติดต่อสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสนทนา (Chat), จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail), เว็บบอร์ด (Web Board), การค้นหาข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ต่าง ๆ (Web Site) และการเล่นเกมออนไลน์ (On-line game) เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมมอดิตอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบัน
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมอดิตอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบัน
3. สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยมาใช้ในการกำหนดแนวทางในการลดระดับการใช้อินเตอร์เน็ต และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมมอดิตอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. แนวความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Network)
  - 1.1 ความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
  - 1.2 ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต
  - 1.3 ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย
  - 1.4 การให้บริการบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
2. แนวความคิดเกี่ยวกับพยาธิสภาพทางสังคม (Social Pathology)
3. แนวความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น (Adolescence Concept)
  - 3.1 ความหมายของคำว่าวัยรุ่น
  - 3.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น
  - 3.3 ลักษณะของวัยรุ่น
4. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสพติด (Addictive Behavior Concept)
  - 4.1 ความหมายของคำว่า “การเสพติด”
  - 4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสพติด
5. แนวความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction)
6. แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ – ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (A Cognitive – Behavioral Model of Pathological Internet Use: PIU)
7. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวความคิดในการวิจัย
9. สมมติฐานในการวิจัย
10. การนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการ

1. แนวความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Network)

1.1 ความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นระบบการติดต่อสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการทหารตั้งแต่ช่วงสงครามเย็น ซึ่งสามารถรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อมาได้มีการคิดค้นและพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ จนกระทั่งในปัจจุบันได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในด้านของการติดต่อสื่อสารได้ทั้งภาพและเสียง โดยทำให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้ดังต่อไปนี้

สมชาย นำประเสริฐชัย (2537: 192 – 196) ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายสากลเป็นกลุ่มของเครือข่ายเล็ก ๆ นับพันเครือข่ายทั่วโลกที่เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์นับล้านเข้าไว้ด้วยกัน

นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายในเชิงสังคมไว้ว่า สังคมอินเทอร์เน็ตเป็นสังคมที่มีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกลุ่มผู้ใช้งานเครือข่ายต่าง ๆ ทั่วโลกจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม

ตัน ศันท์สุทธีวงศ์ (2539: 15) ให้ความหมายภาพรวมไว้ดังต่อไปนี้ อินเทอร์เน็ต (Internet) คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดยักษ์ที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก โดยมีมาตรฐานการรับส่งข้อมูลระหว่างกันเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องสามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร, ภาพ และเสียงได้ รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

กิดานันท์ มลิทอง (2539: 234) ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ต คือ ระบบของการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มากครอบคลุมทั่วโลก เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการการสื่อสารข้อมูล เช่น การบันทึกเข้าระยะไกล (Remote Login), การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล, ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มอภิปราย อินเทอร์เน็ตเป็นวิธีในการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ ซึ่งขยายออกไปอย่างกว้างขวางเพื่อการเข้าถึงของแต่ละระบบที่มีส่วนร่วมอยู่

ศูนัย สกาวัตน์ และเยาเวศ ดำรงค์ศิริวัฒน์ (2542: 147 – 148) ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ต คือ ระบบสารสนเทศที่เชื่อมระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมากจากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – Mail), กลุ่มข่าว (Newsgroup), รับส่งไฟล์ผ่านทาง FTP, และค้นหาข้อมูลผ่านทาง Gopher หรือ Http

สุรศักดิ์ สงวนพงษ์ และสมชาย นำประเสริฐชัย (2543: 71) ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ตเป็นทั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์และเครือข่ายของเครือข่าย เพราะอินเทอร์เน็ตประกอบด้วยเครือข่ายย่อยเป็นจำนวนมากต่อเชื่อมเข้าด้วยกันภายใต้มาตรฐานเดียวกันจนเป็นสังคมขนาดใหญ่

นาริรัตน์ สุวรรณทรี (2543: 12) ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ตเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเครือข่ายย่อย ๆ (A Network of Network) ซึ่งติดต่อกับคอมพิวเตอร์ชนิดต่าง ๆ กระจายอยู่ทั่วโลก กิจกรรมพื้นฐานที่จัดให้บริการทางอินเทอร์เน็ตประกอบด้วย การรับส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) การส่งข้อความ การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ การเชื่อมต่อเข้าไปใช้งานกับระบบคอมพิวเตอร์อื่น ๆ (Telnet) การสนทนาแบบโต้ตอบ (Talk, IRC และ ICQ) การอภิปรายและการประชุมทางไกล (Discussion and Teleconference) และการค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ

โกวิท รัตพิศาล (2543: 176) ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ตเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศและเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เป็นเครือข่ายหลาย ๆ เครือข่ายนับพันต่อเข้าด้วยกันรอบโลก โดยเครือข่ายเป็นกลุ่มของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่อเข้าด้วยกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และใช้อุปกรณ์ร่วมกันในแต่ละหน่วยไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล บริษัทเอกชน หรือองค์กรอื่น ๆ ต่างก็รับผิดชอบเครือข่ายของตนเอง ซึ่งอินเทอร์เน็ตนั้นจะไม่มีองค์กรใดเป็นเจ้าของหรือควบคุม อินเทอร์เน็ตจึงไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับจากรัฐบาลและไม่มีการควบคุมตัดทอนข้อมูล

ดังนั้นจากความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่า ระบบอินเทอร์เน็ต คือ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยเชื่อมต่อระหว่างระบบเครือข่ายย่อย ๆ ทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกันภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกรวดเร็วเป็นแบบ Interactive ซึ่งสามารถทำการสื่อสารได้ทั้งข้อความ รวมถึงภาพและเสียง มีลักษณะเป็นแบบสื่อผสม (Multimedia) เป็น

ลักษณะของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน โดยผู้ใช้บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม

1.2 ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต

พุทธศักราช 2512 กระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขึ้นมาเพื่อใช้ในทางการทหารระบบหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วไป คือ สามารถรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างไม่ผิดพลาด แม้ว่าคอมพิวเตอร์บางเครื่องหรือสายรับส่งข้อมูลบางส่วนจะเสียหายหรือถูกทำลายไปก็ตาม ระบบเครือข่ายนี้มีชื่อเรียกว่า **ARPANET (Advanced Research Agency Network)** ซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องจะเชื่อมโยงกันด้วยสายส่งข้อมูลที่แยกออกเป็นหลายเส้นทางประสานกันเหมือนร่างแห เมื่อคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งต้องการส่งข้อมูลไปให้อีกเครื่องหนึ่งใน ARPANET จะแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ แล้วทยอยส่งไปให้ปลายทางตามที่กำหนด โดยแต่ละชิ้นย่อย ๆ นี้อาจไปคนละทางกัน แต่จะไปรวมกันที่ปลายทางตามลำดับที่ถูกต้องตามเดิมได้ แต่ถ้าหากว่าในระหว่างทางข้อมูลส่วนใดส่วนหนึ่งเกิดสูญหายหรือผิดพลาด อันเนื่องมาจากสัญญาณรบกวนหรือสายส่งข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ต้นทางรับรู้และจัดการส่งข้อมูลเฉพาะส่วนที่ขาดไปให้ใหม่โดยใช้เส้นทางอื่นแทน ดังนั้นข้อมูลที่ส่งออกไปถึงปลายทางอย่างแน่นอน แม้ว่าจะมีบางส่วนของเครือข่ายเกิดความเสียหายก็ตาม เฉพาะข้อมูลส่วนที่เสียหายที่จะต้องส่งใหม่ ดังนั้นคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายของ ARPANET จะสามารถรับส่งข้อมูลไปยังปลายทางโดยใช้สายส่งข้อมูลเท่าที่เหลืออยู่ได้ และเลือกเส้นทางที่ดีที่สุดในขณะที่นั้นให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงเส้นทางการรับส่งข้อมูลได้ตลอดเวลา

ก้าวแรกของ ARPANET ประกอบด้วยคอมพิวเตอร์เพียง 4 เครื่อง คือ คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยยูทาห์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ซานตาบารา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ลอสแอนเจลิส และสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด เมื่อมีการทดลองใช้งาน ARPANET จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว กระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาก็ได้ขยายเครือข่ายของ ARPANET ออกไป โดยเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่าง ๆ รวม 50 แห่งในปีพ.ศ. 2515 ซึ่งเครือข่ายของ ARPANET จะมีมาตรฐานการรับส่งข้อมูลเดียวกัน เรียกว่า Network Control Protocol (NCP) เป็นส่วนควบคุมการรับส่งข้อมูล การตรวจสอบความผิดพลาดในการส่งข้อมูล และเปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องเข้าด้วยกัน ตามมาตรฐาน NCP ที่ใช้ในขณะนั้นยังมีข้อจำกัดอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ข้อจำกัดด้านจำนวน

เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่อเข้ากับ ARPANET ทำให้ขยายจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ออกไปมาก ๆ ไม่ได้ จึงเริ่มมีการพัฒนามาตรฐานการรับส่งข้อมูลแบบใหม่ขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ได้มีมาตรฐานใหม่ออกมาเรียกว่า Transmission Control Protocol/Internet Protocol หรือโปรโตคอลแบบ TCP/IP ถือว่าเป็นก้าวสำคัญที่ ARPANET ได้วางรากฐานไว้ให้กับอินเทอร์เน็ต เพราะมาจากมาตรฐานการรับส่งข้อมูลแบบ TCP/IP ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ต่างชนิดกันสามารถรับส่งข้อมูลไปมาระหว่างกันได้และนับเป็นหัวใจของอินเทอร์เน็ตเลยทีเดียว โปรโตคอลแบบ TCP/IP ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในปีถัดมา จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายได้เพิ่มจาก 235 เครื่องในปี พ.ศ. 2525 มาเป็น 500 เครื่องในปี พ.ศ. 2526 และเพิ่มขึ้นเป็น 1,000 เครื่องในปี พ.ศ. 2527

ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 มูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science Foundation : NSF) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางระบบเครือข่ายขึ้นมาอีกระบบหนึ่งเรียกว่า NSFNET ซึ่งประกอบด้วยซูเปอร์คอมพิวเตอร์จำนวน 5 เครื่องใน 5 รัฐ เชื่อมต่อเข้าด้วยกันเพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษาและค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ และได้ใช้โปรโตคอล TCP/IP เป็นมาตรฐานในการรับส่งข้อมูลเช่นกัน ทำให้การขยายตัวของเครือข่ายเป็นไปได้ไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษามีความต้องการที่จะเชื่อมต่อเข้ากับซูเปอร์คอมพิวเตอร์ เพื่อให้การใช้งานซูเปอร์คอมพิวเตอร์คุ้มค่าที่สุด และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ ประกอบด้วยการรับส่งข้อมูลที่ใช้มาตรฐานเดียวกัน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายจึงเพิ่มขึ้นเป็น 5,000 เครื่อง นอกจาก ARPANET และ NSFNET แล้วยังมีเครือข่ายอื่น ๆ อีกหลายเครือข่าย เช่น UUNET, UUCP, BITNET, CSNET ฯลฯ ซึ่งต่อมาก็ได้เชื่อมต่อเข้าด้วยกัน โดยมี NSFNET เป็นเครือข่ายหลักเปรียบเสมือนกระดูกสันหลัง (Backbone) ของระบบ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายจึงได้เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 20,000 เครื่องในปี พ.ศ. 2530 และก้าวกระโดดอย่างรวดเร็วเป็น 100,000 เครื่องในปี พ.ศ. 2532

หลังจากที่ ARPANET ได้รวมเข้ากับ NSFNET แล้วในปี 2530 เครือข่าย ARPANET ก็ค่อย ๆ ลดบทบาทลง เนื่องจากการเปลี่ยนไปใช้ความสามารถของ NSFNET แทน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2533 ก็เลิกใช้งาน ARPANET โดยสิ้นเชิง แต่จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายก็ยังคงเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณต่อไป และในปี พ.ศ. 2534 ก็ได้มีการจัดตั้ง CIX (Commercial Internet Exchange) ขึ้น โดยขณะนั้นมีเครื่องคอมพิวเตอร์รวมกว่า 600,000 เครื่องในระบบ และเมื่อปี พ.ศ. 2537 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ก็พุ่งขึ้นสูงกว่า 2,000,000 เครื่อง

ปัจจุบันประมาณกันว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วโลกที่เชื่อมต่ออยู่ในอินเทอร์เน็ตมีเกือบ 10,000,000 เครื่องที่ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร รับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ และมีคนใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ต่อเชื่อมเข้ามาไม่ต่ำกว่าวันละหลายสิบล้านคน (ต้น ดัชนีสุทธิวงศ์, 2539: 16 – 19)

1.3 ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

อินเทอร์เน็ตมีประวัติความเป็นมาและมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การกำเนิดเครือข่ายอาร์พานีตในปี พ.ศ. 2512 อินเทอร์เน็ตมีพัฒนาการมาจากอาร์พานีต (ARPANET) ซึ่งเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายใต้ความรับผิดชอบของอาร์พานีต (Advanced Research Project Agency) ในสังกัดกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา อาร์พานีตในขั้นต้นเป็นเพียงเครือข่ายทดลองที่ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิจัยด้านการทหาร โดยในความเป็นจริงแล้วอาร์พานีตเป็นผลมาจากการเมืองโลกในยุคสงครามเย็นระหว่างค่ายคอมมิวนิสต์และค่ายเสรีประชาธิปไตย

ในระยะต้นของการพัฒนาเครือข่ายทั้งอาร์พานีตเป็นเส้นทางสื่อสารหลักของเครือข่ายที่เรียกว่า กระดูกสันหลัง (Backbone) ภายในทวีป และในช่วงต่อมาจึงมีเครือข่ายอื่นเชื่อมต่อเข้ามา เช่น NSFNET, เครือข่ายของนาซา ซึ่งชื่อที่ใช้เรียกเครือข่ายก็จะเปลี่ยนไปเป็นลำดับจากอาร์พานีต เป็นเฟเดอรัล รีเสิร์ช อินเทอร์เน็ต และยังเปลี่ยนไปเป็น TCP/IP อินเทอร์เน็ต จนกระทั่งในที่สุดกลายมาเป็นชื่อที่รู้จักกันแต่เพียงสั้น ๆ ในปัจจุบันก็คือ อินเทอร์เน็ต

สำหรับประเทศไทยได้มีการเริ่มต้นติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับใช้ในการศึกษาของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานราชการเป็นลำดับ เริ่มตั้งแต่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology หรือ A.I.T) ได้เชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ารับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กับมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2530 โดยใช้โทรศัพท์ติดต่อรับส่งข้อมูลกันผ่านทางโมเด็ม (Modem) ซึ่งทางออสเตรเลียเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการโทรทางไกลเข้ามารับส่งข้อมูลกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และ A.I.T วันละ 4 ครั้ง โดยแบ่งเป็นการติดต่อเข้าที่สงขลานครินทร์ 2 ครั้ง และ A.I.T 2 ครั้ง โดยที่ผู้ใช้บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์คืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่ง รวมถึงอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย แต่ผู้ใช้บริการที่ A.I.T จะมีมากกว่าเนื่องจากมีอาจารย์ที่ A.I.T ใช้งานกันมาก และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใน

กรุงเทพมหานครก็จะใช้งานผ่านทาง A.I.T. ด้วย ดังนั้นจะเห็นว่าในรุ่นบุกเบิกนี้การรับส่งข้อมูลยังใช้วงจรโทรศัพท์ติดต่อกันเป็นครั้งคราว ไม่มีการเชื่อมต่อกันตลอดเวลาผ่านคู่สายหรือวงจรเช่า ดังเช่นในปัจจุบัน และความเร็วในการรับส่งข้อมูลของโมเด็มในยุคนี้ก็ไม่มีความรวดเร็วเท่าใดนัก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้เช่าวงจรถาวรเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลกับอินเทอร์เน็ตแบบออนไลน์ (On - Line) เป็นครั้งแรก โดยเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายของอินเทอร์เน็ตที่ UUNET Technologies ซึ่งทำหน้าที่เป็น ISP ในสหรัฐอเมริกา และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center หรือ NECTEC) ก็ได้เชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ของสถาบันการศึกษาภายในประเทศจำนวน 6 แห่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตภายในประเทศอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, NECTEC, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเรียกเครือข่ายนี้ว่า ไทยสาร (Thai Social หรือ Scientific Academic and Research Network Thai Sam) ซึ่งเป็นการใช้งานอินเทอร์เน็ตทางการศึกษาและวิจัยโดยเฉพาะ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยทั้ง 6 แห่งจะใช้คอมพิวเตอร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นจุดสำหรับเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลกับต่างประเทศเพียงจุดเดียว

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2536 เครือข่ายของไทยสารก็ได้ขยายขอบเขตบริการเข้าเพื่อเชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลเพิ่มขึ้นจากเดิม 6 แห่งกลายเป็น 19 แห่ง ประกอบด้วยสถาบันในระดับอุดมศึกษาจำนวน 15 แห่ง และหน่วยงานรัฐบาลอีก 4 แห่ง เมื่อมีผู้ใช้บริการมากขึ้นทาง NECTEC จึงได้เพิ่มวงจรระหว่างประเทศขึ้นอีกหนึ่งวงจร ทำให้มีวงจรเชื่อมต่อจากประเทศไทยเข้าสู่เครือข่ายของอินเทอร์เน็ตเพิ่มเป็น 2 วงจรเพื่อใช้สำรองซึ่งกันและกันได้ นอกจากนี้ยังทำให้คุณภาพของการใช้งานอินเทอร์เน็ตดีขึ้นมาก ในขณะนั้น NECTEC จึงเป็นจุดเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตจุดหลักแทนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2537 ก็ได้ขยายเครือข่ายออกไปอีก รวมเป็นการเชื่อมต่อหน่วยงานทั้งสิ้น 27 หน่วยงาน แบ่งออกเป็นสถาบันอุดมศึกษา 20 แห่งและหน่วยงานราชการ 7 แห่ง ซึ่งได้ให้บริการอินเทอร์เน็ตอย่างสมบูรณ์แบบคือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - Mail), การเข้าใช้เครื่องระยะไกล (Telnet), การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (Ftp), การสืบค้นข้อมูลโดยใช้ Gopher และ World Wide Web หรือ WWW

อย่างไรก็ตาม เครือข่ายของไทยสารนี้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อใช้งานวิจัยและการศึกษาเท่านั้น ไม่ได้จัดตั้งขึ้นมาเปิดให้บริการในเชิงธุรกิจให้บุคคลทั่วไป เนื่องจากไทยสารเป็นเครือข่ายที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล และการเช่าวงจรระหว่างประเทศจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยนั้น มีแนวโน้มว่าจะนำไปให้ผู้อื่นเช่าช่วงหรือเช่าใช้บริการต่อไม่ได้ ดังนั้นบุคคลทั่วไปและบริษัทต่าง ๆ จึงเชื่อมต่อเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากเครือข่ายของไทยสารไม่ได้ แม้ว่าจะเป็นผู้บุกเบิกการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยก็ตาม เมื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ก็ได้มีการจัดกลุ่มที่ชื่อว่า THAINET (Thailand Access To The Internet) แยกออกจากไทยสาร ซึ่งกลุ่มของ THAINET ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักวิทยบริการ, วิทยาลัยอัสสัมชัญ เชียงใหม่ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (A.I.T) ร่วมกันออกค่าใช้จ่ายสำหรับวงจรรหว่างประเทศจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ UUNET ส่วนเครือข่ายอื่น ๆ ที่เหลือจะเชื่อมต่อเป็นลูกข่ายของไทยสารตามเดิม โดย NECTEC ยังคงเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเช่าวงจรต่างประเทศให้ ในฐานะที่ NECTEC เป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะเป็นงบประมาณจากรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนผ่าน NECTEC อีกทอดหนึ่ง

จนกระทั่งเดือนกันยายน พ.ศ. 2537 ประเทศไทยมีเครือข่ายที่เชื่อมต่อกันทั้งสิ้น 35 เครือข่าย เป็นคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น 1,267 เครื่องที่เชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ต ซึ่งจัดได้ว่าประเทศไทยมีเครือข่ายใหญ่เป็นอันดับ 6 ในย่านเอเชียแปซิฟิก รองจากออสเตรเลีย, ญี่ปุ่น, ไต้หวัน, เกาหลี และนิวซีแลนด์ ซึ่งนับว่าเป็นเครือข่ายที่มีการขยายตัวเร็วมาก รวมทั้งยังมีจำนวนเครือข่ายและคอมพิวเตอร์มากกว่าสิงคโปร์และฮ่องกงในขณะนั้นอีกด้วย ทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งที่เปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตและประสบความสำเร็จอย่างมากในขณะนี้

บริษัทต่าง ๆ เริ่มมองเห็นประโยชน์ของการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย และมีความต้องการใช้งานเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมมือกับบริษัทเอกชนที่สนใจเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตโดยแยกกับเครือข่ายของไทยสาร เริ่มจากศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประเทศไทย (Internet Thailand Service Center - ITSC หรือเรียกย่อ ๆ ว่า Internet Thailand), บริษัท KSC ComNet, บริษัท Loxinfo, บริษัท Infonews และบริษัทอื่น ๆ อีกหลายบริษัท ทำให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกระจายออกสู่วงกว้าง บริษัทต่าง ๆ และบุคคลที่สนใจสามารถสมัครเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้ง่ายและสะดวกกว่าแต่ก่อนมาก นับเป็นยุคที่บริการอินเทอร์เน็ตก้าวหน้าเข้าสู่ธุรกิจอย่างสมบูรณ์แบบ

อย่างไรก็ตาม เครือข่ายไทยसार นับเป็นผู้เริ่มต้นให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่ยังคงขยายตัวออกไปอยู่ตลอดเวลา โดยมี NECTEC เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมต่อและเป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์การสื่อสารและวงจรเชื่อมต่อให้กับสถาบันและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่ต้องการเชื่อมต่อเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ต พร้อมกันนี้ก็ได้ขยายความเร็วในการรับส่งข้อมูลของวงจรถ่าจาก NECTEC ไปยังสถาบันต่าง ๆ รวมถึงการติดตั้งวงจรถ่าต่างประเทศที่มีความเร็วสูงจาก NECTEC เชื่อมต่อไปที่ญี่ปุ่นเพื่อเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอีกทางหนึ่ง

ปัจจุบันเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่ให้บริการแก่บริษัทและบุคคลทั่วไป ก็มีการขยายตัวอย่างมากควบคู่ไปกับเครือข่ายไทยसार และเริ่มขยายบริการออกสู่ส่วนภูมิภาคแล้ว คาดว่าบริการอินเทอร์เน็ตคงเปิดให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศในเวลาอีกไม่นานนัก ซึ่งจำนวนผู้ใช้และจำนวนคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายก็จะเพิ่มมากขึ้นอีกหลายเท่า นอกจากนี้เครือข่ายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเหล่านี้จะให้บริการเชิงธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบเช่นเดียวกับในต่างประเทศ (อ้างแล้ว ต้นตัมภ์สุทธีวงศ์, 2539: 37 – 39)

โดยพบว่ากระแสความนิยมในอินเทอร์เน็ตในระยะ 2 – 3 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เห็นได้จากจำนวนร้านให้บริการอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกกันว่า อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ (Internet Café) ที่เกิดขึ้นในช่วงปีเดียว ทั้งในเขตกรุงเทพและเมืองใหญ่ ๆ หลายแห่ง และเมื่อพิจารณาจากดัชนีสำคัญที่ใช้วัดการเติบโตและความแพร่หลายของอินเทอร์เน็ต อาทิเช่น ความกว้างช่องสัญญาณระหว่างประเทศจำนวนผู้ให้บริการ (Internet Service Provider: ISP) จำนวนโดเมนสัญชาติไทย (.th) ฯลฯ ต่างชี้ให้เห็นโดยชัดเจนว่า ความนิยมอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนั้นได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2543: 7)

ดังจะเห็นได้จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีที่ทำการสำรวจการมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2544 พบว่าจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรวมจากทุกแหล่งจากทั่วประเทศมีจำนวน 2,277,046 ครัวเรือน โดยแบ่งออกเป็นจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านจำนวน 490,158 ครัวเรือน และจากแหล่งอื่น ๆ จำนวน 1,786,888 ครัวเรือน โดยจำนวนประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่งจำนวน 3,536,001 คน คิดเป็นประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน เท่ากับ 5.64 หากแบ่งเขตตามภูมิภาคพบว่ากรุงเทพมหานครมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรวมจากทุกแหล่งจำนวน 680,297 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และมีประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่งจำนวน 1,234,542 คน คิดเป็น

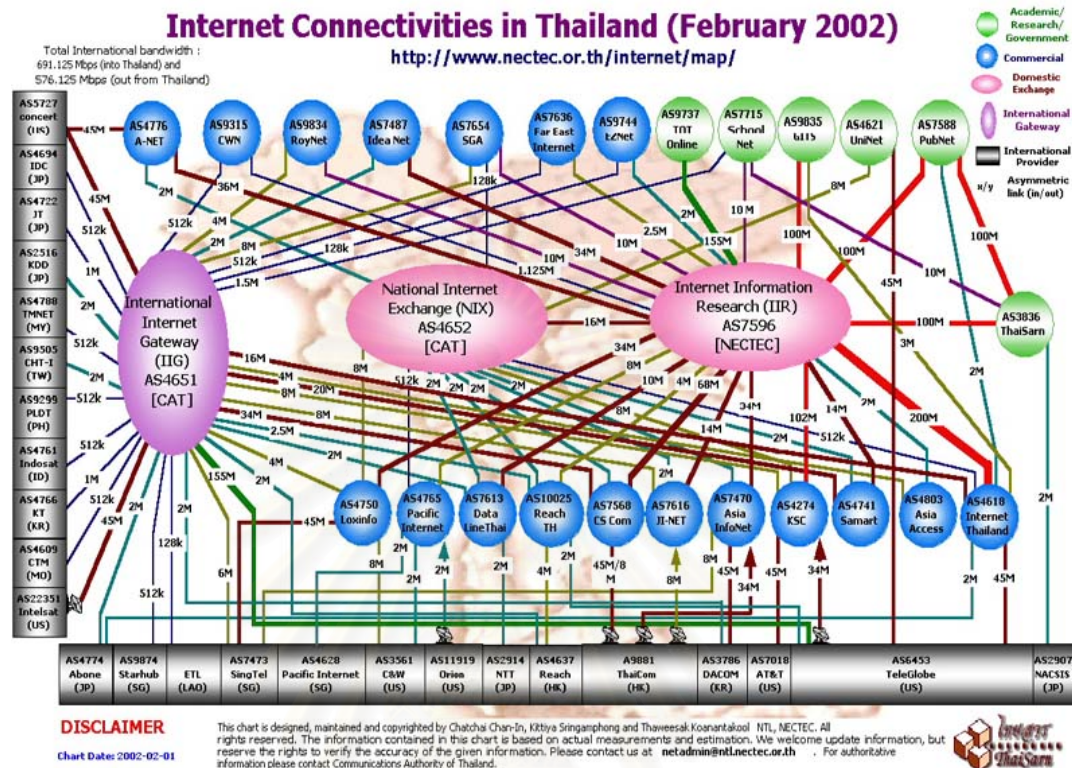
ประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน เท่ากับ 16.00 รองลงมาคือภาคกลางมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรวมจากทุกแหล่งจำนวน 566,495 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.9 และมีประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่งจำนวน 830,389 คน คิดเป็นประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน เท่ากับ 5.85 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรวมจากทุกแหล่งจำนวน 384,169 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.9 และมีประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่งจำนวน 559,193 คน คิดเป็นประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน เท่ากับ 2.64 ภาคเหนือมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรวมจากทุกแหล่งจำนวน 380,267 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่งจำนวน 516,114 คน คิดเป็นประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน เท่ากับ 4.57 และภาคใต้มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรวมจากทุกแหล่งจำนวน 265,518 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และมีประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่งจำนวน 395,763 คน คิดเป็นประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน เท่ากับ 4.72 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของครัวเรือนและประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่ง ที่บ้านและอื่น ๆ ทั่วประเทศ พ.ศ.2544

ภูมิภาค	ครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ต			ประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากทุกแหล่ง	
	ที่บ้าน	แหล่งอื่น ๆ	รวม	จำนวน	ประชากรที่ใช้ อินเทอร์เน็ต ต่อประชากร 100 คน
กรุงเทพมหานคร	290,098	390,199	680,297	1,234,542	16.00
กลาง	96,201	470,594	566,795	830,389	5.85
เหนือ	42,088	338,179	380,267	516,114	4.57
ตะวันออกเฉียงเหนือ	40,998	343,171	384,169	559,193	2.64
ใต้	20,773	244,745	265,518	395,763	4.72
ทั่วประเทศ	490,158	1,786,888	2,277,046	3,536,001	5.64

ที่มา : การสำรวจมีการใช้เครื่อง/อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.2544 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

ภาพที่ 1 ภาพแสดงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในประเทศไทย (กุมภาพันธ์ 2545)

ที่มา : สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

1.4 การให้บริการบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ในอดีตอาจจะมีเฉพาะบริการเรื่องข้อมูลข่าวสารและโปรแกรมที่ใช้ในแวดวงการศึกษาวิจัยเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันได้ขยายตัวเข้าสู่เรื่องของการค้าและธุรกิจแทบจะทุกด้าน บริการในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่งบริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตอาจแบ่งได้ดังนี้

1.4.1 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail หรือ E - Mail) เป็นบริการที่ผู้ใช้บริการสามารถส่งจดหมายถึงบุคคล องค์กร สถาบัน ฯลฯ โดยผู้รับจะได้รับผ่านจอคอมพิวเตอร์ หรือพิมพ์เป็นเอกสารได้ทันทีหากผู้รับไม่อยู่ที่จอคอมพิวเตอร์ จดหมายนี้จะถูกส่งไว้ในตู้ คือ ในหน่วยความจำที่เสมือนเป็นตู้รับจดหมายในคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้รับจะรับเวลาใดก็ได้ และจะโต้ตอบเวลาใดก็ได้เช่นกัน

1.4.2 การเข้าใช้เครื่องระยะไกล คือ การที่ผู้ใช้สามารถติดต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ห่างไกลได้ เสมือนได้นั่งอยู่ที่หน้าเทอร์มินัลของเครื่องนั้น ๆ โดยผู้ใช้เพียงแต่ทำงานอยู่หน้าเทอร์มินัลของเครื่องของตนเองเท่านั้น แล้วเรียกคำสั่งที่ใช้ในการติดต่อกับเครื่องระยะไกลผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การเข้าใช้เครื่องระยะไกลทำได้ 2 วิธี คือ การใช้คำสั่ง Telnet, การใช้คำสั่ง Hytelnnet

1.4.3 การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (File Transfer Protocol: FTP) เป็นบริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลหรือโปรแกรมที่ผู้ใช้ต้องการจากเครื่องอื่นมาเก็บไว้ยังเครื่องของตน สามารถถ่ายโอนแฟ้มได้ทั้งที่เป็นข้อมูลทั่วไป ข่าวประจำวัน บทความ รวมทั้งโปรแกรมที่บางท่านพัฒนาขึ้น และต้องการบริจาคให้สาธารณะประโยชน์ได้ใช้โดยไม่คิดมูลค่า ซึ่งโปรแกรมในลักษณะนี้เรียกว่า Shareware บางโปรแกรมก็อาจทดลองใช้เป็นการชั่วคราว หากสนใจก็อาจจะต้องเสียค่าใช้จ่าย

1.4.4 กลุ่มข่าวหรือกระดานข่าว (Bulletin Board) เป็นบริการที่เสมือนเป็นกระดานประกาศขายสินค้าหรือแสดงความต้องการเพื่อให้ผู้สนใจตรงกัน หรือคล้าย ๆ กันได้ส่งข่าวติดต่อกัน ข่าวที่นำเสนอไว้อาจจะเกี่ยวกับสังคม กีฬา ศาสนา วัฒนธรรม เทคโนโลยี ปรัชญา การปรุงอาหาร การเลี้ยงสัตว์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดนตรี รวมถึงประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งท้ายของกระดานข่าวจะมีที่อยู่ติดต่อได้ หรือติดต่อถึงกันได้

1.4.5 การสนทนาแบบออนไลน์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ผู้ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถใช้ในการสื่อสาร ติดต่อกับแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้ การสนทนาแบบออนไลน์นั้นผู้สนทนาสามารถคุยโต้ตอบกันผ่านทางหน้าจอ เสมือนกับการคุยโทรศัพท์ที่กันอยู่ เพียงแต่ใช้การพิมพ์แทนการใช้เสียง นั่นคือผู้ส่งและผู้รับโต้ตอบกันทางตัวอักษรบนจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งในปัจจุบันสามารถสนทนากันได้แบบเห็นทางภาพและเสียงด้วยโดยการใช้ Net Meeting ในขณะที่มีซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นให้สามารถพูดโต้ตอบกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้ดังเช่นที่พูดกันทางโทรศัพท์ เช่น โปรแกรม ICQ, IRC และผ่านห้องสนทนาบนโฮมเพจ เป็นต้น

1.4.6 การสืบค้นข้อมูล อาทิเช่น ผู้ใช้สามารถค้นหารายชื่อโปรแกรมที่ต้องการว่าเก็บอยู่ที่ใด เพื่อที่จะสามารถถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลได้ และทำหน้าที่สร้างบัตรรายการและเป็นเสมือนบรรณารักษ์ช่วยค้นหาชื่อคอมพิวเตอร์ที่เก็บแฟ้มข้อมูลที่ต้องการ

1.4.7 การสืบค้นข้อมูลโดยการใช้ Gopher ผู้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยระบบเมนู โดยจะทำการค้นหามุ่งตรงไปยังแหล่งที่ให้ข้อมูลที่ต้องการทางจอภาพ นอกจากนี้ยังเป็นตัวกลางให้บริการเข้าใช้ระบบจากระยะไกลถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลหรือขอใช้บริการ อาทิ ค้นหา Host ที่เก็บแฟ้มข้อมูล ซึ่งในการใช้โปรแกรม Gopher จึงอำนวยความสะดวกเนื่องจากไม่ต้องพิมพ์คำสั่ง และไม่ต้องจดจำชื่อคอมพิวเตอร์ที่ต้องการติดต่อเพราะสามารถเลือกได้จากเมนู

1.4.8 การสืบค้นข้อมูลโดยการใช้ World Wide Web (www. หรือ Web) ผู้ใช้สามารถที่จะเข้าไปค้นหาข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียงที่นำเสนอให้ผู้ต้องการเรียกดู เรียกใช้ หรือ Copy ข้อมูล รูปภาพ และเสียงบางรายการ ซึ่งในปัจจุบันพบว่ากำลังเป็นที่นิยมมากไม่ว่าจะเป็นไปในธุรกิจการค้าการอุตสาหกรรม องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จะนำเสนอหรือประชาสัมพันธ์หน่วยงานผ่าน World Wide Web โดยการสร้างเว็บไซต์ของตนขึ้นเผยแพร่ ซึ่งให้ผลในแง่ของการประชาสัมพันธ์ การค้าขายแลกเปลี่ยน การตกลงอย่างมหาศาล

1.4.9 บริการเวสต์ (Wide Area Information Service: WAIS) เป็นเครื่องมือที่ช่วยค้นหาข้อมูลในรูปของแฟ้มเอกสาร โดยจะรวมฐานข้อมูลไว้ด้วยกัน และเมื่อส่งหาข้อมูลที่สนใจโดยการพิมพ์ข้อความลงไป โปรแกรมจะแสดงรายการที่ค้นพบออกมาในรูปของดัชนี ซึ่งสามารถเลือกดูข้อความโดยละเอียดทั้งหมด หรือถ้าเปลี่ยนเรื่องหรือเปลี่ยนหัวข้อให้ค้นหาเป็นเรื่องอื่น และแสดงรายการดัชนีในหัวข้อใหม่ออกมา การใช้งานในลักษณะนี้เหมือนกับการที่ไปค้นเอกสารจากห้องสมุดที่ต้องค้นเรื่องราวที่สนใจจากดัชนีของห้องสมุดนั้นก่อน แล้วจึงไปดึงเอาเอกสารที่ต้องการตามที่ระบุไว้ในดัชนีอีกทีหนึ่ง

1.4.10 บริการข่าวสารบนเครือข่าย ในลักษณะของการส่งข่าว (News) คือกลุ่มข่าวซึ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ เรียกว่า กลุ่มข่าว ซึ่งผู้ใช้สามารถที่จะเข้าไปอ่านในเรื่องที่ตนเองสนใจได้ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ในลักษณะที่คล้ายกับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยเวลาส่งข่าวทุกคนที่อ่านในกลุ่มนั้นจะเห็นข่าวที่ส่งไป

1.4.11 จดหมายข่าวหรือจดหมายเวียน เป็นระบบการบริการกระจายข่าวให้สมาชิกเมื่อมีสมาชิกรายใดรายหนึ่งส่งข่าวมาที่ศูนย์กลาง บริการนี้ได้แก่ Listserv ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของเครือข่ายบิตเน็ต ศูนย์บริการจะดูแลบัญชีรายชื่อซึ่งเก็บไว้เพียงชุดเดียว เมื่อสมาชิก

ต้องการส่งข่าวไปยังสมาชิกอื่นก็ฝากข้อความด้วยไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ศูนย์บริการทำหน้าที่กระจายข่าว ข่าวหรือจดหมายที่ส่งออกไปอาจเป็นการสนทนาทั่วไป การซักถาม การขอความช่วยเหลือ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูล เป็นต้น

1.4.12 เกม เป็นการเล่นเกมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจเล่นคนเดียวหรือเล่นหลายคนพร้อมกันก็ได้ เกมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้สามารถที่จะถ่ายโอนด้วย FTP ศูนย์บริการบางแห่งยังมีเกมทางเครือข่าย (Multi User Dimensions: MUD) ซึ่งเป็นสภาวะที่จำลองขึ้นมาให้ผู้ใช้เครือข่ายหลาย ๆ คนช่วยแก้ปริศนาการเล่นเกมผจญภัยรวมทั้งสนทนากับสมาชิกคนอื่น (นาริรัตน์ สุวรรณตรี, 2543: 38 – 40)

2. แนวความคิดเกี่ยวกับพยาธิวิทยาทางสังคม (Social Pathology)

แนวความคิดเกี่ยวกับพยาธิวิทยาทางสังคมเป็นแนวความคิดที่นำมาอธิบายลักษณะปรากฏการณ์ทางสังคมในแง่ของปัญหาสังคม (Social Problem) โดยนักสังคมวิทยาอเมริกันที่ช่วยกันสร้างแนวความคิดนี้ขึ้นมาเนื่องจากมีปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้นในสังคม ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับพยาธิสภาพนี้ทำโดยการสร้างหลักวัตถุประสงค์ (Objective) และหลักศีลธรรมเข้ามาโดยพวกที่ยึดถือวัฒนธรรมแบบต่อต้าน (Counter – Culture) พื้นฐานหลักของแนวความคิดพยาธิสภาพทางสังคมมาเปรียบเทียบระหว่างสังคมกับสิ่งมีชีวิต คือ มองว่าสังคมก็คือสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง (Organic Analogy) กล่าวคือ ปัญหาสังคมจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคล สถานการณ์ หรือกระบวนการทางสังคมได้ทำให้การ ปฏิบัติหน้าที่ของสิ่งมีชีวิต (สังคม) นี้ไม่สามารถดำเนินไปตามปกติได้ โดยนักทฤษฎีที่มีอิทธิพล อย่างมากต่อแนวความคิดนี้ คือ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ ซึ่งเขาเชื่อว่า สังคมก็เปรียบเสมือนกับสิ่งมีชีวิตหรืออินทรีย์ (Organism) อย่างหนึ่ง เพราะสังคมจะต้องประกอบด้วย กลุ่มคนที่ประกอบกันขึ้นมาเป็น โครงสร้างที่ซับซ้อนและเพิ่มเติมขึ้น และมีส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน และมีชีวิตที่ยาวนานกว่าส่วนประกอบแต่ละส่วน (คือ มนุษย์หรือกลุ่มต่าง ๆ) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2526: 11 – 12)

พยาธิวิทยาทางสังคม (Social Pathology) หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเสีระบบหรือการปรับตัวไม่เข้ากับสังคม อันเป็นภาวะสังคมที่ถือว่าเป็นโรคหรือไม่ปกติ ใน การศึกษานี้จะมีการกล่าวถึงความหมาย ความมากหรือน้อย สาเหตุและผลสะท้อนต่าง ๆ ของปัญหา ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ช่วยป้องกันหรือลดปัญหาความเสีระบบของสังคมแสดงออกในรูปของ ปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม, ความยากจน, การว่างงาน, โรคจิต, โรคประสาท, โสเภณี, การ

หย่าร้าง, การฉ้อราษฎร์บังหลวง ฯลฯ กล่าวคือ ภาวะที่สังคมที่ถือว่าเป็นโรคหรือไม่ปกติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2524: 256)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่เป็นแรงขับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาก็เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับมนุษย์มากขึ้น นับตั้งแต่การประดิษฐ์คิดค้นเครื่องคอมพิวเตอร์ขึ้นมาจนกระทั่ง การพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาเชื่อมโยงกันทั่วโลก ช่วยทำให้ระบบการติดต่อสื่อสาร เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแบบไร้พรมแดน หรือที่เรา รู้จักกันดีในปัจจุบันว่า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Network) ด้วยปัจจัยอันเนื่องมาจากประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานด้วย อินเทอร์เน็ต จึงทำให้คนทั่วโลกนิยมใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตามที่เน้นการ ติดต่อสื่อสารเฉพาะส่วนของการพัฒนาความรู้ผ่านระบบ Internet ก็จะเป็นสังคมที่ขาดปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์แต่ละคนจะกลายเป็นคนที่มีปฏิสัมพันธ์กับเครื่อง คอมพิวเตอร์ที่อยู่ประจำบ้าน, สถานศึกษา, ที่ทำงาน เป็นต้น สังคมในยุคอินเทอร์เน็ตอาจมี ประสิทธิภาพในการสื่อสารดีขึ้น โอกาสที่จะขาดประสิทธิภาพในด้านมนุษย์สัมพันธ์ซึ่งจะมี ผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของสังคม และปัญหาสังคมด้านอื่น ๆ อาจเกิดขึ้นได้ในที่สุด

สังคมยุคอินเทอร์เน็ตที่ครอบงำนั้น จะเป็นสังคมที่มีคนอยู่ 2 ประเภท คือ ผู้ที่อยู่ กับเครื่องคอมพิวเตอร์ตลอดเวลาของการดำรงชีวิตในสังคม ความสามารถเข้าอยู่ในสังคมอาจไม่มี เหลืออยู่ เนื่องจากวิถีชีวิตที่ถูกกำกับโดยอินเทอร์เน็ต และบุคคลอีกประเภทหนึ่ง คือ คนที่ไม่คุ้นเคย กับการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต ขาดความสามารถในการบังคับใช้เครือข่ายให้เกิดประโยชน์แก่ ตนเอง เกิดปมด้อยและเอาตัวเองออกไปจากสังคมและออกห่างจากคนอื่นในสังคม (ไกรยุทธ ธีร ตยาคินันท์, 2539: 45 – 46)

ดังนั้นการพัฒนาของอินเทอร์เน็ตอาจทำให้สูญเสียปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ใน สังคมและความถดถอยของสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติก็จะยังเป็นพัฒนาการทางลบที่คู่ขนานไป กับเทคโนโลยีสำหรับสหัสวรรษใหม่ แนวโน้มดังกล่าวเราสังเกตได้ง่ายในชีวิตประจำวัน เช่น การ รับส่งแลกเปลี่ยนไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้กลายเป็นประเพณีปฏิบัติในสำนักงานแทนที่การพูดคุย กับเพื่อนร่วมงานหรือเด็ก ๆ จะให้ความสนใจกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

“เทคโนโลยีกำลังสร้างภาวะแปลกแยกให้กับผู้คนในหลาย ๆ รูปแบบ” คำกล่าวของ ศาสตราจารย์ อลัน มาร์คัส แห่งมหาวิทยาลัยประจำรัฐไอโอวาของสหรัฐฯ ผู้เชี่ยวชาญด้าน ประวัติศาสตร์เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังได้ให้ทรรศนะไว้อย่างน่าสนใจว่า “**ปัจจุบันเพียงแค่นั่งอยู่ที่บ้าน ก็สามารถพูดคุยกับผู้อื่น ๆ ในโลกได้โดยไม่ต้องแสดงตัวตนที่แท้จริง พฤติกรรม เช่นนี้เป็นการผลักไสตัวเองให้ห่างไกลออกไปจากภาวะความเป็นสัตว์สังคม ที่จะต้องมีการ ปฏิสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น ๆ**” การเติบโตอย่างสูงของอินเทอร์เน็ตโดยตัว ของมันเองยังก่อให้เกิดความวิตกกังวลอีกประการ นั่นคือ ผลกระทบต่อสังคม นับตั้งแต่เริ่มต้น อินเทอร์เน็ตกำเนิดขึ้นมาในฐานะเครื่องมือของนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการที่ต้องการแลกเปลี่ยน ผลงานและแนวความคิดระหว่างกัน ก่อนที่จะวิวัฒนาการไปสู่การเป็นช่องทางสื่อสารที่ขาดลักษณะ ของความเป็นมนุษย์ (Impersonal Way) ในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ ซึ่งก็ได้ทำให้ผู้คนจำนวน หนึ่งต้องโดดเดี่ยว และแยกตัวเองออกไปจากสังคมแล้ว (ราม โชติกุล, 2543: 12 – 13)

นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตกำลังกลายเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านอื่น ๆ ให้ เกิดขึ้น เช่น การค้ายาเสพติด, การค้าอาวุธสงครามหรือสิ่งผิดกฎหมาย, การค้าประเวณี, การก่อ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ เกิดขึ้นจากการอาศัยอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นที่ไร้พรมแดนที่ยากแก่การควบคุมของสังคม และยังเป็น ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในระดับสังคม ระดับประเทศ และระดับโลก

มนุษย์ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์กำลังประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ต มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมตะวันตกที่พบว่า มีประชากรจำนวนมากที่มีลักษณะอาการติด อินเทอร์เน็ต ถึงแม้ว่าจะเป็นปัญหาในระดับปัจเจกบุคคล (Individual) แต่ก็ทำให้ส่งผลกระทบต่อสังคมได้ เช่นเดียวกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการติดอินเทอร์เน็ตนั้น พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคน ภายในครอบครัวลดลงไป, ปัญหาการหย่าร้าง, ความแตกแยกภายในครอบครัว ฯลฯ ประกอบกับ สภาพสังคมในปัจจุบันที่ทำให้คนมีลักษณะแปลกแยกกันมากขึ้น อีกทั้งปัญหาในสภาพชีวิตที่เกิดขึ้น ในแต่ละวัน ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือสำหรับผู้คนจำนวนมากที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ หลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง จึงใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินและ ใช้เพื่อความบันเทิงมากที่สุด ซึ่ง Dr. David Greenfield (PC Direct Online, 2542) กล่าวว่า “**ในฐานะนักบำบัด ผมพบผู้ป่วยทั้งประเภทที่ครอบครัวแตกแยก, เด็ก ๆ ที่มีปัญหา, พวกที่ทำผิด กฎหมาย และพวกที่มีกำลังใช้เงินมากเกินไป**”

ทั้งนี้เนื่องด้วยประสิทธิภาพการทำงานของอินเทอร์เน็ตที่ในปัจจุบันสามารถสื่อสารได้ทั้งภาพและเสียงเป็นแบบมัลติมีเดีย ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระและไร้สาระที่มีอยู่มากมายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำโดยมากมักจะเป็นผู้ที่มีลักษณะและบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้ขั้นตอนของการติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็ว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดใจให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมักจะใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งมากจนเกินความจำเป็น นอกจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปจนเกินความจำเป็นจะมีผลทำให้การใช้เวลาในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันลดลงแล้ว ยังอาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตด้วยเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานาน ๆ หลายชั่วโมงในแต่ละวันอาจจะส่งผลต่อระบบการมองเห็น, ปวดกล้ามเนื้อบริเวณต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อคอ, กล้ามเนื้อบริเวณข้อมือ, นิ้ว ในบางรายที่ใช้อินเทอร์เน็ตจนเรียกได้ว่าเล่นแบบไม่รู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้องอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคกระเพาะเกิดขึ้นได้ รวมถึงการพักผ่อนไม่เพียงพอ เป็นต้น สำหรับทางด้านสุขภาพจิตนั้น กล่าวคือ เมื่ออยู่ในภาวะของการติดอินเทอร์เน็ตแล้ว สิ่งก็ตามมาก็คือ จะมีลักษณะของโรคประสาท (Psychoneurosis) เกิดขึ้น เช่น มีความวิตกกังวล (Anxiety), หงุดหงิดง่าย, ฟุ้งซ่าน, ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้, ย้ำคิดย้ำทำ (Obsession - Compulsion) อันอาจส่งผลให้ผู้ใช้มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีบุคลิกภาพที่แปรปรวนเกิดขึ้นได้ในที่สุด (Personality Disorder)

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งกำลังจะก่อให้เกิดพยาธิสภาพทางสังคมเกิดขึ้น เหมือนกับการติดยาเสพติด, การค้าประเวณี และการก่ออาชญากรรม เป็นต้น ถึงแม้ว่าการติดอินเทอร์เน็ตจะเป็นปัญหาในระดับปัจเจกบุคคลแต่เมื่อปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนหรือวัยรุ่นที่ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมากจนเกินไปทำให้เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มีอาการของการติดอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากอาการติดอินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในการควบคุมความต้องการจากการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง โดยที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเคมีใด ๆ (เหมือนสุรา หรือยาเสพติด) ดังนั้นพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นอาจถูกจัดให้เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) เหมือนกับพฤติกรรมติดยาเสพติด แต่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอาจจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมไปถึงบุคลิกภาพของวัยรุ่นในที่สุด

วัยรุ่น (Adolescence) คือ ช่วงระยะเวลาหนึ่งในการเจริญเติบโตของมนุษย์ คือ ระยะเวลาแตกเนื้อหนุ่มสาว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทางเพศ ซึ่งดำเนินไปอย่างรวดเร็วกับวัยผู้ใหญ่เต็มตัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2524: 8)

สุชา จันทรเอม (2529: 2 – 3) ให้ความหมายว่า วัยรุ่น คือ วัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก เป็นวัยที่เป็นสะพานจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นที่ชัดเจนแน่นอนว่าเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดเมื่อใด แต่เป็นการกำหนดที่ความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และรูปร่างเป็นสำคัญ และถ้าจะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่อใดก็ถือว่าระยะที่เพศหญิงเริ่มมีประจำเดือน (Menstruation) และเพศชายเริ่มมีการหลั่งน้ำอสุจิ (Sperm)

สุพัตรา สุภาพ (2541: 58) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) เป็นวัยที่เด็กจะพ้นจากสภาพของความเป็นผู้เยาว์ และเริ่มเข้าสู่ภาวะของความเป็นหนุ่มสาว มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว มีการแปรปรวนของอารมณ์และจิตใจ ซึ่งความแปรปรวนของอารมณ์เป็นสาเหตุให้มีพฤติกรรมแปลก ๆ มีความต้องการที่จะให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน และต้องการความเป็นอิสระจากผู้ปกครอง เป็นต้น

3.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีลำดับขั้นพัฒนาการแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ (สุรางค์ จันทรเอม, 2525: 46)

3.2.1 ระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (Puberty) เริ่มตั้งแต่อายุ 13 – 15 ปี เป็นระยะที่ร่างกายเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเด็กหญิงและเด็กชาย สำหรับเด็กหญิงนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของร่างกายเต็มที่ ก็คือ การมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วนเด็กชายนั้นไม่มีลักษณะบ่งแน่ชัดเช่นเด็กหญิง แต่เราอาจจะสังเกตได้จากสิ่งเหล่านี้ คือ การหลั่งอสุจิครั้งแรก การมีขนขึ้นตามอวัยวะเพศ นอกจากนี้ น้ำเสียงที่พูดยังเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ห้าวขึ้น และมีลักษณะที่เรียกว่า แตกพาน เด็กหญิงนอกจากจะมีประจำเดือนครั้งแรกแล้ว ปรากฏว่าสัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านอวัยวะและการเจริญเติบโตของทรวงอก เนื่องจากผลของฮอร์โมนไปบำรุงมากขึ้น ในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นนี้เป็นระยะที่เดือนให้เราเห็นวาระของวัยรุ่นได้ใกล้เข้ามาแล้ว

3.2.2 ระยะวัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) เริ่มตั้งแต่อายุ 15 – 18 ปี จะเปลี่ยนช่วงเวลานานพอสมควร โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความนึก

คิด การเจริญเติบโตในระยะวัยรุ่นนี้ปรากฏว่ามีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ในด้านร่างกายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและสิ้นสุดลงเมื่อถึงวุฒิภาวะของวัยรุ่น ส่วนในด้านจิตใจนั้นส่วนใหญ่เป็นผลพลอยได้มาจากความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย แม้ว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเป็นสิ่งปกติของเด็กทุกคนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็ตาม แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเด็กแต่ละคนมักไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และด้วยเหตุผลนี้ทำให้เราเข้าใจได้ว่า เหตุใดเด็กบางคนถึงแม้ว่าจะมีอายุในเกณฑ์วัยรุ่นก็ตาม ก็ยังไม่มีลักษณะพายุบุแคมของวัยรุ่น หรือลักษณะอื่น ๆ ที่ควรเกิดขึ้นกับวัยรุ่นปรากฏให้เห็นเลย

3.2.3 ระยะวัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) เริ่มตั้งแต่อายุ 18 – 21 ปี การพัฒนาของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบในระยะวัยรุ่นตอนปลาย โดยในระยะเริ่มนี้มักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางด้านร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิดและปรัชญาชีวิต

3.3 ลักษณะของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความแตกต่างจากวัยอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ลักษณะที่สำคัญมีดังนี้ (จรรยา ทองถาวร, 2530: 263)

3.3.1 วัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญเพราะผลลัพธ์มีต่อเจตคติและพฤติกรรมของบุคคลในทันที ในขณะที่วัยอื่นมีผลต่อบุคคลในระยะยาวและบางช่วงมีผลต่อทางจิตใจ ดังนั้นวัยรุ่นจึงถือว่าเป็นวัยที่สำคัญ

3.3.2 วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย บางครั้งเขาก็คิดว่าเขายัง是孩子 เพราะครูผู้ปกครอง บิดามารดา ยังคงให้ความดูแลเอาใจใส่ราวกับเขา是孩子 ๆ ยังไม่ปล่อยให้เขาทำอะไรอย่างอิสระเสรี และบางครั้งเขาก็คิดว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว เขามีร่างกายเติบโตเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่างและเขาได้รับการบอกเล่าให้ประพฤติตนอย่างผู้ใหญ่ เขาไม่สามารถจะทำอะไรบางอย่างที่เขาเคยทำได้เมื่อเขา是孩子 ฉะนั้นเด็กวัยรุ่นจึงมีปัญหาในการปรับตัวมาก บ้างก็กลายเป็นอันธพาล บ้างก็เป็นโรคจิต โรคประสาท ฆ่าตัวตาย ซ่องสุมนในสิ่งที่เป็นอบายมุขต่าง ๆ ดิตสารเสพติด เทียวโสเภณี ฯลฯ

3.3.3 วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กเริ่มมีความรู้สึทางเพศ เด็กวัยรุ่นต้องการความรู้คำแนะนำในเรื่องการปรับตัวทางเพศให้เหมาะสม

3.3.4 วัยรุ่นเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในวัยนี้ประกอบด้วย

3.3.4.1 การแสดงอารมณ์รุนแรงมาก การแสดงอารมณ์ที่รุนแรงมักจะพบในวัยรุ่นตอนต้นมากกว่าตอนปลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ

3.3.4.2 ความไม่มั่นใจในตัวเองเกี่ยวกับความสามารถและความสนใจ ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสงสัยในการปฏิบัติตามความต้องการของพ่อแม่

3.3.4.3 การเปลี่ยนแปลงทางกาย ความสนใจ และบทบาทที่ควรจะเป็น มักจะก่อให้เกิดปัญหา และปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ยากต่อการที่จะแก้ไข ซึ่งต่างกับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3.3.4.4 แบบความสนใจ แบบพฤติกรรมและค่านิยมเปลี่ยนไป สิ่งที่เคยสำคัญสำหรับเด็กวัยรุ่นบัดนี้ลดความสำคัญลง เด็กมักจะนึกถึงความมีเกียรติมากกว่าเพื่อน เด็กมักจะนึกถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณ

3.3.4.5 เด็กมักจะมีความเห็นที่ฝืนกับการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ตนต้องการเป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ต้องการการรับผิชอบ ซึ่งเป็นผลที่ตามมากับความอิสระ และผลก็คือ เด็กจะจัดการกับความรับผิชอบเหล่านั้นได้หรือไม่

3.3.5 วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหา ไม่ว่าจะวัยไหน ๆ ก็มีปัญหานั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากเด็กไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจึงยากต่อการแก้ไข ดังนี้

3.3.5.1 ในช่วงวัยเด็กปัญหาต่าง ๆ พ่อแม่ และครูเป็นผู้ตัดสินแก้ปัญหาแทน ซึ่งต่างกับวัยรุ่น เด็กต้องแก้ปัญหาเอง

3.3.5.2 อยากเป็นตัวของตัวเอง วัยรุ่นจึงมักปฏิเสธความช่วยเหลือจากคนอื่น เพราะคิดว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้

3.3.6 วัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กต้องการจะมีความเป็นตัวของตัวเอง การแสดงออกในแนวทางที่สมาชิกของกลุ่มถือปฏิบัติเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย คำพูด และพฤติกรรมก็ตาม วัยรุ่นมักจะแสดงให้เห็นเหมือนเพื่อนร่วมกลุ่มที่จะทำได้ ซึ่งถือว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

3.3.7 วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ วัยรุ่นจะต้องทำการศึกษา สํารวจ ทดสอบความรู้ ความสามารถ ความสนใจของตนเองในการที่จะเลือกอาชีพ

3.3.8 วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิตของตนเอง เด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมเป็นลักษณะที่ไม่เหมือนกับวัยอื่น ๆ ดังนั้น วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ผู้ปกครองและครูควรจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจให้ต้องแท้ เพื่อประโยชน์ต่อการแนะแนวทางในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและสังคมต่อไป

3.3.9 วัยรุ่นเป็นช่วงของจินตนาการวัยรุ่นมักจะสมมติตัวเองอย่างที่ต้องการจะให้เป็นที่วัยรุ่นต้องการให้ครอบครัว เพื่อน และคนที่เขาเกี่ยวข้องกับเขาสมมติให้เป็น ถ้าเด็กเกิดจินตภาพมากเท่าใด ก็มักจะโกรธตัวเองมากเท่านั้น อันเป็นสาเหตุนำไปสู่โรคจิตโรคประสาทในที่สุด

สภาพสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Age) ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อที่วัยรุ่นกำลังให้ความนิยมมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ใช้เพื่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร, เพื่อการติดต่อสื่อสาร และเพื่อความบันเทิงจากบริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในสังคมไทยโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีความทันสมัยกว่าสื่ออื่น มีลักษณะที่สามารถ Interactive ได้ และมีลักษณะของการเป็นสื่อประสม (Multimedia) ดังนั้นวัยรุ่นจึงชอบสื่อประเภทนี้มากกว่า และจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับอินเทอร์เน็ตมากจนอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้ในที่สุด (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2545)

4. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสพติด (Addictive Behavior Concept)

4.1 ความหมายของคำว่า “การเสพติด” (Addiction)

การเสพติด (Addiction) หมายถึง การติดเป็นนิสัย เช่น ติดฝิ่น ฯลฯ (ฝ่ายวิชาการ แพทย์พิทยา และคณะแพทย์แห่งวิชรสาร, 2514: 15)

คำว่า “การเสพติด” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Addiction” ความหมายว่า การเสพติดที่ใช้บ่อย ๆ แล้วติด มักจะใช้กับสิ่งที่ติดแล้วจะทำให้เกิดโทษ เช่น ยาเสพติด, สิ่งเสพติด, และของเสพติด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525: 851)

การเสพติด (Addiction) เป็นความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางด้านพฤติกรรมที่มีปัจจัยทางด้านชีวภาพ, กายภาพ, สังคม และองค์ประกอบทางพฤติกรรม ซึ่งเป็นลักษณะของปัจเจกบุคคลที่มีลักษณะพยาธิสภาพอันเกิดจากการเสพติด และมีผลทำให้ความสามารถในการควบคุมตนเองลดลง (Lang, A., 1983: 88)

การเสพติด (Addiction) คือ ลักษณะของความผิดปกติทางจิต (Psychopathology) ที่เกี่ยวข้องกับอาการตกเป็นทาสต่อการเสพติด ย้ำคิดย้ำทำ (Obsession – Compulsion), ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้, ซึ่งจะมีผลต่อร่างกาย, สติปัญญา และบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคล (Magill, Frank N., 1996: 70)

การเสพติด (Addiction) โดยส่วนใหญ่เป็นปรากฏการณ์ทางด้านจิตวิทยา กับกลไกทางด้านร่างกายภายในระบบของการหลั่งสารเอนดอร์ฟิน (Endorphin System) ธรรมชาติของการเสพติดเป็นความพึงพอใจของความรู้สึกในระดับปัจเจกบุคคล การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยทางด้านสังคม – วัฒนธรรมนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีแนวโน้มต่อการเสพติด และมีผลต่อการแสดงออกทางด้านพฤติกรรม (Robin Smith, 1996: 115)

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างของลักษณะพฤติกรรมการเสพติด (Addictive Behavior) ภายใต้อาการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน - ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 (DSM-IV; American Psychiatric Association, 1995) ดังนี้

การติดสารเสพติด (Substance Dependence) หลักการวินิจฉัยมีดังนี้ คือ ผู้ที่เสพยาเสพติดจนกระทั่งเกิดความผิดปกติทางด้านพฤติกรรม โดยมีอาการดังต่อไปนี้

1. อาการคือยาหรือสาร (Tolerance) โดยมีอาการดังต่อไปนี้
  - เพิ่มปริมาณของสารเพิ่มขึ้นให้เกิดอาการมึนเมา หรือได้รับผลตามที่ต้องการ
  - ผลของสารลดลงอย่างมาก แม้จะเสพอย่างต่อเนื่องในปริมาณเท่าเดิม
2. อาการขาดยาหรือสาร (Withdrawal Symptoms) โดยมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง

- มีอาการซึ่งมีลักษณะเฉพาะของการขาดสารเสพติดชนิดนั้น
- เสพสารเพื่อให้อาการขาดยา หรือสารลดน้อยลง หรือเพื่อไม่ให้เกิด

อาการดังกล่าว

3. เสพสารเสพติดในปริมาณมากติดต่อกันเป็นเวลานาน
4. มีความตั้งใจอยู่เสมอที่จะลดปริมาณการเสพสารเสพติดลงมา แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ
5. ใช้เวลาหมดไปกับการได้สารเสพติด, การเสพสารเสพติด การพักผ่อนให้หายจากอาการมึนเมาหรือฤทธิ์ของสารเสพติด
6. มีความบกพร่องในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม อาชีพการงาน หรือการพักผ่อนหย่อนใจ
7. เสพอย่างต่อเนื่อง แม้ทราบว่า การเสพทำให้เกิดปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

การเสพติดทางเพศสัมพันธ์หรือเซ็กซ์ (Sexual Addiction) มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความต้องการทางเพศสูงขึ้นเรื่อย ๆ หรือเพิ่มความถี่เกี่ยวกับเซ็กซ์หรือการมีเพศสัมพันธ์
2. กระวนกระวาย หงุดหงิดฉุนเฉียว เมื่อไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์ตามความต้องการของตนเอง
3. มีเพศสัมพันธ์ยาวนานกว่าที่ตั้งใจไว้
4. ไม่สามารถลด, ควบคุม หรือเลิกการมีเพศสัมพันธ์ได้
5. หมกมุ่นกับการมีเพศสัมพันธ์ หรือสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ
6. มีความบกพร่องในกิจกรรมทางสังคม, อาชีพการงาน และการพักผ่อนหย่อนใจ
7. มีเพศสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีปัญหาทางด้านร่างกายหรือจิตใจ รวมถึงสังคม
8. ใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการมีเพศสัมพันธ์ ชดเชยหรือทดแทนกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน
9. มีเพศสัมพันธ์จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อหน้าที่การงาน, การเรียน, ครอบครัว และสังคม (Goodman, 1993: Walters, 1999: 7)

พยาธิสภาพจากการพนัน (Pathological Gambling) คือ ผู้ที่เล่นการพนันมาก ผิดปกติ จะมีอาการอย่างน้อย 5 อย่างได้แก่

1. หมกมุ่นอยู่กับการเล่นการพนัน
2. เพิ่มจำนวนเงินในการเล่นเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินพนัน, ความตื่นเต้นเร้าใจ
3. ไม่สามารถลด หรือหยุดเล่นการพนันได้
4. มีอาการกระวนกระวายหรือหงุดหงิดฉุนเฉียว เมื่อลดหรือหยุดเล่นการพนัน
5. เล่นการพนันเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและลดความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน
6. เมื่อสูญเสียเงินไปกับการพนัน จะรีบกลับมาเล่นการพนันใหม่
7. โกหกต่อสมาชิกในครอบครัวหรือจิตแพทย์เกี่ยวกับการเล่นการพนัน
8. การเล่นการพนันมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดทางกฎหมาย
9. เกิดอันตรายหรือสูญเสียความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว, หน้าที่การงาน, โอกาสทางการศึกษาอันเนื่องมาจากการเล่นการพนัน
10. พยายามยืมเงินหรือหาเงินจากผู้อื่นเพื่อบรรเทาปัญหาทางการเงินเนื่องจากการเล่นการพนัน (APA, 1994; Walters, 1999: 6 - 7)

Lesieur and Blume (1993) เสนอว่าพื้นฐานของการเสพติดสามารถนำมาใช้ในการอธิบายถึงความผิดปกติของการรับประทานอาหาร (Eating Disorders) กล่าวคือ หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกันสำหรับการใช้สารเสพติด, พยาธิสภาพจากการพนัน และการเสพติดทางเพศสัมพันธ์หรือเซ็กซ์ซึ่งสามารถนำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับการเสพติดในรูปแบบเหล่านี้มาประยุกต์ใช้กับอาการ Anorexia และ Bulimia ได้ ซึ่งลักษณะอาการนั้นมีตัวบ่งชี้ที่เป็นไปได้ว่าความผิดปกติของการรับประทานอาหารนั้นมีความสัมพันธ์กับการเสพติด รวมทั้งลักษณะของการหมกมุ่น, การไม่สามารถควบคุมตนเอง, มีผลกระทบอย่างมากต่อครอบครัว, หน้าที่ความรับผิดชอบ และหลีกเลี่ยงจากผลกระทบต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ในที่นี้จะขออธิบายถึงลักษณะความผิดปกติในการรับประทานอาหาร (Eating Disorders) พอสังเขปดังนี้ (Walters, 1999: 7)

Anorexia Noversa คือ ผู้ที่ไม่ยอมรับประทานอาหารเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวของตนเองไว้ที่ระดับปกติ โดยมีความวิตกกังวลว่าน้ำหนักจะเพิ่มขึ้นหรืออ้วนขึ้น มีทัศนคติผิดปกติน้ำหนักตัวหรือรูปร่างของตนเอง

Bulimia Nervosa คือ ผู้ที่รับประทานอาหารมากผิดปกติเป็นช่วง ๆ (binge – eating) แล้วใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้น้ำหนักตัวของตนเองเพิ่มขึ้น เช่น อาเจียน, ใช้ยาระบาย

หรือยาขับปัสสาวะ อดอาหารหรือออกกำลังกายอย่างหนัก โดยที่มีทัศนคติผิดปกติกับน้ำหนักและรูปร่างของตนเอง (สมภพ เรื่องตระกูล, 2542: 206 - 213)

ดังนั้นจากรูปแบบของพฤติกรรมกาเสพติด (Addictive Behavior) สามารถสังเกตได้ว่าจะค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก เพียงแต่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของประเภทหรือชนิดสิ่งเสพติด แต่หากจะพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเสพติด (Addiction) พบว่าสามารถอธิบายได้โดยใช้หลักการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) จิตพลวัตและบุคลิกภาพ (Psychodynamics and Personality)

การเสพติดโดยทั่วไปสามารถเริ่มต้นได้จากวัยเด็กและมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางบุคลิกภาพหรือความผิดปกติอื่น ๆ รวมถึงลำดับขั้นของพัฒนาการตั้งแต่ในวัยเด็กเล็กไปจนถึงวัยรุ่น ซึ่งตัวแบบการเสพติดจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมกาติดอินเตอร์เน็ตมากขึ้น ในแต่ละคนจะพบว่ามียปัจจัยหลายตัวที่ชักจูงให้มีแนวโน้มต่อการเสพติด เช่น เหล้า (Alcoholic), เฮโรอีน (Heroin), การพนัน (Gambling), เพศสัมพันธ์ (Sex), การจับจ่ายซื้อของ (Shopping) หรือแม้แต่บริการบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ชนิดของสิ่งเสพติดต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นปัจจัยชักจูงที่ทำให้เกิดการเสพติดได้ ถ้าหากเกิดความเครียดหรือปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ในช่วงเวลานั้นอาจทำให้โน้มเอียงไปสู่การเสพติดได้ในที่สุด เช่น ถ้าเริ่มต้นดื่มเหล้าบางครั้งแต่ต่อเนื่อง ก็จะมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณและความถี่ในการดื่มเหล้าเพิ่มขึ้น และพัฒนาไปสู่ผู้ที่ติดเหล้า (Alcoholic) สำหรับการติดอินเตอร์เน็ตอาจเกิดขึ้นจากเวลา, สถานที่และสถานการณ์ที่เหมาะสม ก็อาจจะมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมกาติดอินเตอร์เน็ตเกิดขึ้น

(2) สังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural)

การเสพติดพบว่า เพศ, อายุ, สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม, เชื้อชาติ, ศาสนา และที่พำนักอาศัย โดยสังคมบางแห่งอาจมองว่าการเสพติดกลายเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว เช่น ผู้ที่ติดเหล้าจะพบมากในกลุ่มชนชั้นกลาง เป็นชาวพื้นเมืองและไอริชอเมริกัน และพบในศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก และคนผิวขาวมีการใช้สารเสพติด แต่อาจพบน้อยกว่าในกลุ่มคนผิวดำหรือกลุ่มคนลาตินที่นิยมใช้เฮโรอีน ลักษณะของการติดอินเตอร์เน็ตยังไม่มีข้อมูลมากพอที่จะอธิบายได้ทั้งหมดเนื่องจากความหลากหลายของจำนวนผู้ใช้อินเตอร์เน็ต และจำนวนของประชากรในอินเตอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทุกปี

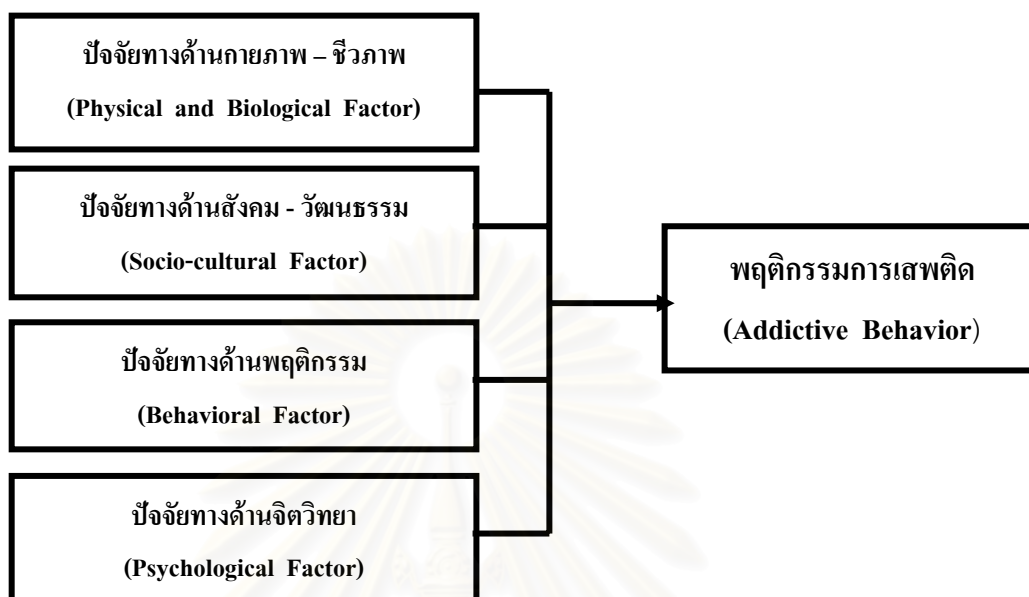
(3) พฤติกรรม (Behavior)

การอธิบายถึงการเสพติดมีพื้นฐานมาจากการศึกษาของ B.F.Skinner เกี่ยวกับการวางเงื่อนไขผลกรรม กล่าวคือ พฤติกรรมเกิดขึ้นเนื่องจากการได้รับรางวัลหรือการลงโทษ สำหรับกลุ่มของพฤติกรรมการเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะกลัวการเข้าสังคม (Social Phobia), วิตกกังวล (Anxiety), ภาวะซึมเศร้า (Depression) ฯลฯ กล่าวคือ มักหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์, กลัวหรือวิตกกังวลที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการเสพติด เช่น การติดยาเสพติด, เหล้า, เพศสัมพันธ์, การพนัน, อินเทอร์เน็ต, การจับจ่ายซื้อของ ฯลฯ พฤติกรรมดังกล่าวอาจทำให้ได้รับความสุข, ความตื่นเต้นท้าทาย, ความพึงพอใจ และตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนรางวัล (Reward) ที่ทำให้พฤติกรรมการเสพติดมีความถี่หรือปริมาณที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง สำหรับอินเทอร์เน็ตอาจกลายเป็นอุปกรณ์สำหรับคนบางกลุ่มที่ต้องการหลีกเลี่ยงความเครียดที่แท้จริง จึงทำให้ใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวเสริมแรง (Reinforcer) และเกิดขึ้นเป็นวัฏจักรต่อเนื่อง

(4) ชีวภาพทางการแพทย์ (Biomedical)

การอธิบายถึงการเสพติดอาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากพันธุกรรมและอาจเป็นมาตั้งแต่แรกเกิด กล่าวคือ ความไม่สมดุลทางเคมีในสมองและระบบประสาท โครโมโซมและระดับฮอร์โมนในร่างกายอาจจะเกินหรือขาด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบประสาท, สมอง และการทำงานของอวัยวะในร่างกาย ปัจจัยเหล่านี้อาจมีผลต่อพฤติกรรมการเสพติด (Sue, 1994) ซึ่งงานวิจัยได้ระบุผลอย่างชัดเจนว่ายาเสพติดบางประเภทมีผลต่อระบบประสาทในสมอง กล่าวคือ ยาเสพติดบางชนิดจะมีปฏิกิริยาต่อ Synaptic gap ของระบบประสาทในสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องได้ในที่สุด แนวความคิดนี้เป็นเหตุผลในการอธิบายถึงพฤติกรรมการเสพติดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การใช้ยาเสพติด, การเล่นเกมพนัน ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ได้กับการติดอินเทอร์เน็ตได้ แต่ก็ยังไม่ได้มีการสรุปอย่างแน่ชัดว่าการติดอินเทอร์เน็ตนั้นมีผลต่อกลไกการทำงานของระบบประสาทหรือสมองหรือไม่ (Jennifer R. Ferris, 1999)

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกาเสพติด (Factors Affecting to Addictive Behavior)

โดยทั่วไปแล้วคำว่า “Addiction” นั้นมีความหมายที่ถูกใช้เกี่ยวกับการติดสารเสพติดหรือยาเสพติดเท่านั้น แต่การคิดในรูปแบบอื่น เช่น การติดโทรทัศน์, การติดเกมคอมพิวเตอร์, การติดการพนัน ฯลฯ อาจอธิบายได้จากลักษณะอาการบางอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เมื่อติดแล้วก็จะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยไม่สามารถที่จะหยุดหรือควบคุมตนเองได้ และจะเพิ่มความถี่และปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ และทำให้มีความรู้สึกที่ไม่สามารถขาดสิ่งเหล่านี้ได้ มีอาการย้ำคิดย้ำทำ จนกระทั่งติดเป็นนิสัย ดังนั้นคำว่า Addiction ในที่นี้จึงหมายความถึง การติด เท่านั้น

การติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังเกิดขึ้นจริงในสังคมตะวันตก ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนของผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นสูงทุกปี เนื่องจากอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ กิจกรรมของมนุษย์ในแต่ละวันต้องมีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ มากขึ้น อินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร, แหล่งค้นหาข้อมูลข่าวสาร, เพื่อความผ่อนคลายและเพื่อความบันเทิงของมนุษย์ในโลกไร้พรมแดน ดังนั้นในทุก ๆ องค์กรหรือสถาบัน ต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้กันมากขึ้นและใช้กันอย่างแพร่หลาย ส่วนใหญ่ในสังคมไทยพบว่าเยาวชนหรือกลุ่มวัยรุ่นที่ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศกำลังหมกมุ่นอยู่กับการเล่นอินเทอร์เน็ตมากกว่าที่จะนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่าการศึกษาเรื่องการติดอินเทอร์เน็ตนี้ยังคงมีอยู่น้อยมากในต่างประเทศ สำหรับสังคมไทยยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษามาก่อนเลย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสพติดมาสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการติดเสพติด (Addictive Behavior) และได้เลือกเอาปัจจัยบางตัวมาใช้เพื่อสร้างสมมติฐานและทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพติด

4.2.1 เพศกับพฤติกรรมการเสพติด

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสพติด พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพติด ดังตัวอย่างเช่น งานวิจัยของศาสตราจารย์ นพ. ฝน แสงสิงแก้ว และคณะ (2517) ทำการศึกษาเรื่อง “การสำรวจนักเรียนไทยติดยา” พบว่า นักเรียนที่ติดยาเสพติดเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง งานวิจัยดังกล่าวถือว่าเป็นงานวิจัยแรก ๆ ที่ศึกษาถึงสภาพปัญหาการติดยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชน และเป็นการสร้างแนวทางในการศึกษาเรื่องของการติดยาเสพติดของนักวิชาการและนักวิจัยรุ่นต่อมา ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของพฤติกรรมการติดยาเสพติดในยุคต่อมา พบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศาสตราจารย์ นพ. ฝน แสงสิงแก้ว และคณะ กล่าวคือ เพศชายมักมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดสารเสพติดมากกว่าเพศหญิง (สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย, 2522; สมนึก รอดประเสริฐ และคณะ, 2523; นีออน พิณประดิษฐ์, 2541) ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยส่วนใหญ่ในเรื่องของพฤติกรรมการติดสารเสพติดมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ เพศชายมักจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดสารเสพติดมากกว่าเพศหญิง

สำหรับการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) ได้มีการศึกษาวิจัยของ Dr. Kimberly S. Young และ Robert C. Rodgers (1997) พบว่า เพศชายมีแนวโน้มต่อการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง และในปีต่อมาได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความซึมเศร้ากับการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า เพศชายมีแนวโน้มต่อการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Helen Petric และ David Gunn (1998) พบว่า เพศชายจะมีแนวโน้มต่อการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง จึงสรุปได้ว่าวัยรุ่นชายมีโอกาสเกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นหญิง

4.2.2 ระดับการศึกษากับพฤติกรรมกาเสพติด

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเสพติด พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเสพติด ดังตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2517) พบว่า อัตราการใช้สารเสพติดจะสูงขึ้นอย่างสม่ำเสมอตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป แต่จะลดลงในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นพ. วรณ เขาวนาศัย และคณะ (2519) พบว่า นักเรียนที่ติดยาเสพติดมากที่สุด คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อพิจารณาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับพฤติกรรมกาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนส่วนใหญ่ พบว่ามีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้ที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มักมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ (นิภา เกตุมนินทร์, 2521; สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย, 2522; สมนึก รอดประเสริฐ, 2523; วรณี พิริยะจิตรา, 2525; ธวัชชัย ไทยเขียว, 2526; สนิท สมักรการ, 2530; พงจิต อินทสุวรรณ และคณะ 2539; นีออน พิณประดิษฐ์, 2540) กล่าวคือ ผู้ที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะมีการศึกษาตั้งแต่ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู (2530) พบว่า นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มการใช้สารเสพติดมากกว่าระดับมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540) พบว่า ระดับชั้นที่สูงขึ้นมีส่วนการใช้ยาเสพติดมากกว่าระดับชั้นที่ต่ำกว่า สามารถสรุปได้ว่า ระดับการศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับโอกาสกาเกิดพฤติกรรมเสพติด กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำมีโอกาสเกิดพฤติกรรมเสพติดมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง

สำหรับอินเทอร์เน็ตโดยธรรมชาติของสื่อจะเป็นตัวกำหนดระดับการศึกษาของผู้ใช้สื่อ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อสมัยใหม่กาเข้าใช้เน็ตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้สื่อจะต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างดีพอสมควร กล่าวคือ ผู้ใช้เน็ตจะต้องมีความรู้ในการเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านทางโมเด็ม, กาเลือกใช้บริการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน เป็นต้น ดังนั้น ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงย่อมมีโอกาสเข้าถึงและใช้งานได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) กาการศึกษาวิจัยของ Dr. Kimberly S. Young และ Robert C. Rodgers (1997) พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตจะมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย - อุดมศึกษา จึงสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

4.2.3 รายได้กับพฤติกรรมกาเสพติด

รายได้เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่นิยมนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาเสพติด พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเสพติด ดังตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ ชุสเตอร์ และคิลบี (1992) พบว่า วัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีแนวโน้มที่จะใช้สารเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศที่ทำการศึกษเกี่ยวกับพฤติกรรมกาติดสารเสพติด พบว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำไปจนถึงปานกลาง รวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีฐานะปานกลาง และยากจน (นิภา เกตุมนินทร์, 2521; วิทยา มณีสุธรรม, 2523; สุเทพ เชาวลิต, 2525; วรรณิ พิริยะจิตรรา, 2525; อติศักดิ์ พงษ์พุดผลสวัสดิ์, 2527; โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ, 2528; หนึ่งฤทัย กอปรศรีสวัสดิ์, 2542) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ธีรเวชเจริญชัย (2522) พบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีรายได้ประจำค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สมจิตต์ ภาคิกร และคณะ (2527) พบว่า เด็กชายวัยรุ่นที่มีรายได้สูงเป็นสาเหตุจูงใจให้ติดยาเสพติดและภาวณิ อยู่ประเสริฐ (2540) พบว่า รายได้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สารเสพติดของนักเรียน ทั้งนี้อาจมีความเป็นไปได้ว่าในช่วงหลังได้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับเรื่องของสารเสพติดมากขึ้น จึงทำให้สารเสพติดหายากและมีราคาสูงขึ้นกว่าเดิมมาก

อินเทอร์เน็ตเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ที่ทำการเชื่อมต่อเพื่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์, โมเด็ม (Modem) ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีราคาค่อนข้างสูง กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสที่จะใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีรายไดต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดทางด้านนิเทศศาสตร์ที่พบว่า ผู้ที่มีรายได้สูง มักมีการเลือกใช้สื่อหลายประเภทมากขึ้น เนื่องจากการใช้สื่อในระบบของสังคมจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย ทำให้ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีอำนาจการซื้อสูงกว่า และเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นมักหมายถึง ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นไปด้วย จึงมักถูกผลักดันให้มีความจำเป็นต้องเรียนรู้หาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ทำให้เปิดรับสื่อมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้อาจเวลาให้กับครอบครัวน้อยลง ซึ่งในกรณีนี้สมาชิกในครอบครัวอาจมีการหันไปใช้สื่อมากขึ้น (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534 อังโน ชนัสถ์ เกษมไชยานันท์, 2544: 26; กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 183) ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายไดต่ำ และวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำ

4.2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งครอบครัวมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นหน่วยแรกในการหล่อหลอมหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่สำคัญยิ่งทางสังคมให้แก่เด็ก หากสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ราบรื่น สมาชิกในครอบครัวไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดาที่ไม่ได้ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างถูกต้องแล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา (โสภา ซปีลมันน์, 2536: 5 – 6)

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 อ้างใน โสภา ซปีลมันน์, 2536: 9) ให้ความหมายของครอบครัวไว้ว่า ครอบครัว หมายถึง ผู้ร่วมครัวเรือน คือ สามี ภรรยา และบุตร เป็นต้น

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2540: 2) กล่าวว่า ครอบครัว คือ สถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่เกิดขึ้นในครอบครัว

คณะอนุกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี (2542: 7) ให้ความหมายของครอบครัวไว้ว่า ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ ในการดำเนินชีวิตร่วมกันรวมทั้งการพึ่งพิงทางสังคมเศรษฐกิจ และมีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายหรือสายโลหิต

กระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว ดังนี้

(1) มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัวจากครอบครัวขยายที่มีครอบครัวขนาดใหญ่มาเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีขนาดเล็ก ทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเริ่มห่างเหินออกจากกัน ทำให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่เป็นจุดรวมยึดเหนี่ยวของบุคคลได้

(2) โอกาสของสตรีในการศึกษาและการประกอบอาชีพมีมากขึ้น สามี ภรรยาจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ทั้งบุตรไว้กับคนใช้หรือสถานรับเลี้ยง เด็กเป็นผู้ดูแลแทน ทำให้บุตรขาดความรักและความอบอุ่นจากพ่อแม่

(3) พ่อแม่ไม่ได้ให้ความรัก ความเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร บางคนก็สนใจแต่ เรื่องการประกอบอาชีพการงานและงานสังคม ไม่มีเวลาให้กับลูก

(4) พ่อแม่ไม่ได้ให้การฝึกอบรมสั่งสอนลูกเหมือนแต่ก่อน ไม่ได้ทำหน้าที่ เป็นครูคนแรกของลูก ไม่ได้ปลูกฝังอบรมศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อจะได้เป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม

(5) ความเจริญทางวัตถุและลัทธิบริโภคนิยม (Consumerism) ทำให้ ครอบครัวจำนวนไม่น้อยให้ความสนใจแต่การแสวงหาวัตถุและทรัพย์สินสมบัติ ไม่ได้ให้ความสนใจใน เรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมเช่นแต่ก่อน

(6) ครอบครัวเป็นจำนวนไม่น้อยต้องประสบปัญหาต่าง ๆ ทำให้ครอบครัว ขาดความอบอุ่นและมั่นคง เช่น ปัญหาการเงินและการครองชีพ มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ใช้จ่าย เกินฐานะ มีหนี้สิน ปัญหาการขาดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน อย่างเหมาะสม ไม่เป็นสามีที่ดี ภรรยาที่ดี ลูกที่ดี ทำให้เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทแตกแยก กัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาสุขภาพอนามัย เช่น สมาชิกของครอบครัววิตกเสียดสี เป็นต้น

(7) สื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ วิดีโอเทปมีอิทธิพลต่อความคิด ค่านิยม พฤติกรรม การใช้จ่ายของครอบครัว และ สมาชิกในครอบครัว (สมพร เทพสิทธา, 2538: 19-21)

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับพฤติกรรมการเสียดสี กล่าวได้ว่าสาเหตุ สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสียดสี กล่าวคือ ความแตกแยกไม่เป็นปกติสุขในครอบครัว รวมถึงผู้ที่มีปัญหาครอบครัว ขาดความรัก ความอบอุ่นใจ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความคับ ข้องใจ และมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม อีกทั้งสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนลูก ทำให้เด็กหาทางออกด้วย การเสียดสีเพื่อหลีกเลี่ยงหรือหลบหนีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องของความสัมพันธ์ในครอบครัวกับพฤติกรรมการ เสียดสีพบว่ามีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ผู้ที่มีแนวโน้มคิดเสียดสีมักจะเป็นเยาวชนที่มีปัญหา ครอบครัว เช่น มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ หรือบิดามารดาเสียชีวิต (สมนึก รอดประเสริฐ, 2523; ธวัชชัย ไทยเขียว, 2526), ขาดความอบอุ่นด้านจิตใจ ว่าแห้ว ถูกดูค่า ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม เมื่อมีปัญหาแล้วจะไม่ปรึกษาใคร บิดามารดาไม่มีเวลาดูแล ไม่เป็นที่ยอมรับ ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี (นฤมล กำเหนิดรัตน์, 2523; พิสมัย คู่พิทักษ์,

2524; ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2525; สมจิตต์ ภาติกร, 2527; นพพร พานิชสุข, 2528; สนิท สัมกร การ และคณะ, 2530) และมีความสัมพันธ์เชิงลบในครอบครัว (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2531; ภาวณีย์ อยู่ประเสริฐ, 2540; นีออน พิณประดิษฐ์, 2540; หนึ่งฤทัย กอประศรีสวัสดิ์, 2542)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคิด สารสนเทศ กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี มีลักษณะความสัมพันธ์แบบห่างเหิน ต่างคนต่างอยู่ ขาดความรักความอบอุ่นมีโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี มีความรักความอบอุ่น และความเข้าใจกันดี

4.2.5 บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Personality” ซึ่งมีรากศัพท์มาจาก ภาษาลาติน คือคำว่า “Personality” แปลว่า หน้ากาก หรือหัวโขนสำหรับตัวแสดงสวมใส่เวลาออก แสดงหน้าโรงละคร และจากความหมายเดิมที่เป็นภาษาลาตินสามารถทำความเข้าใจได้ว่า บุคลิกภาพของมนุษย์ก็เปรียบเสมือนกับหน้ากากของตัวละคร เพราะในชีวิตประจำวันของมนุษย์ต่าง ก็จะต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ภายใต้อาณัติและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการ ให้คำจำกัดความของคำว่า “บุคลิกภาพ” ให้ครอบคลุมความหมายได้อย่างชัดเจนนั้นค่อนข้างยาก เนื่องจากนักจิตวิทยาและนักวิชาการต่างก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และมีความหลากหลาย ดังต่อไปนี้

แคทเทล อาร์. บี. (Cattell, R. B., 1950: 2 - 3) ได้ให้คำจำกัดความว่า บุคลิกภาพ คือ สิ่งที่ทำนายได้ว่าในสถานการณ์ที่กำหนดให้ บุคลิกภาพของบุคคลอาจมีพฤติกรรม ทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งสามารถทราบถึงแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้

เอเนส อาร์. ฮิลการ์ด (Ernest R. Hilgard, 1967: 472) ให้ความหมาย ว่า บุคลิกภาพ เป็นแบบแห่งลักษณะของบุคคล และวิธีการแสดงออก ซึ่งกำหนดการปรับตัวตาม แบบฉบับของแต่ละบุคคล

ไอแซงค์ เฮช. เจ. (Eysenck, H. J., 1971: 11) ให้คำจำกัดความว่า บุคลิกภาพ คือ การกระทำหรือพฤติกรรมทั้งหมดที่ได้รับมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นผล ของปฏิกริยารวมระหว่างส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ ความคิด (Thinking), ลักษณะนิสัย (Characteristic), อารมณ์ (Emotion), ความรู้สึก (Feeling) และองค์ประกอบทางด้านร่างกายโดย พิจารณาได้สองมิติ ดังนี้

มิตีแรก เป็นด้านการแสดงตัวและเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ การให้ความร่วมมือ - ไม่ร่วมมือ, การเข้าสังคม - การแยกตัว, การเข้าใกล้ - ถอยหนี และการกระตือรือร้น - เฉื่อยชา เป็นต้น

มิตีที่สอง เป็นลักษณะทางด้านอารมณ์ ได้แก่ คนที่มีความเข้มแข็ง - อ่อนแอ, คนที่มีจิตใจมั่นคง - ไม่มั่นคง ซึ่งลักษณะการแสดงออกทางด้านอารมณ์ เช่น วิตกกังวล และอื่น ๆ

จำลอง ดิษยวณิช (2522) ได้ให้คำจำกัดว่า บุคลิกภาพ คือ กลุ่มรวมหรือองค์การของลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดแบบและกระสวนของพฤติกรรมของบุคคลเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น บุคลิกภาพได้รับการหล่อหลอมมาแต่แรกเกิด และมีการพัฒนาการมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ต้น

อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม (2524) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ คือ แบบฉบับลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นที่แสดงต่อคนอื่นทั้งลักษณะกิริยาท่าทาง การแสดงออกทางอารมณ์ ความคิดความอ่าน ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมและปฏิกิริยาตอบสนองทั้งทางกายและจิตใจ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524: 260 - 261) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็น ผลรวมของความคิด ท่าที และนิสัย ซึ่งสร้างสมจากมูลฐานในองค์ประกอบทางจิตและทางกายภาพของบุคคลอันถ่ายทอดมาทางชีววิทยาส่วนหนึ่งและจากแบบอย่างวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมาทางสังคมอีกส่วนหนึ่ง รวมถึงการปรับเหตุจูงใจ ความปรารถนา และความมุ่งประสงค์ของตัวบุคคลนั้นให้เข้ากับความต้องการและวิสัยแห่งสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและที่ไม่เกี่ยวกับสังคม

บุคลิกภาพ รวมส่วนทั้งหลายเหล่านี้ คือ (ก) จุดรวมของความรู้สึก (ข) ส่วนก่อนรู้สึกสำนึก คือ ประสบการณ์ของประสาทสำนึกและการเคลื่อนไหว กับความจำ ความคิด ความปรารถนา ท่าที และความมุ่งประสงค์ต่าง ๆ ทั้งหมดที่มีได้เก็บซ่อนควบคุมไว้ (ค) ส่วนที่มีได้รู้สึกสำนึก ซึ่งรวมถึงความทรงจำ ความคิด ความปรารถนา และท่าทีที่เก็บซ่อนควบคุมไว้ใน และ (ง) แบบอย่างของพฤติกรรมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนและจัดแจงแต่งทำได้

อุทัย หิรัญโต (2526: 171) ได้ให้ความหมายในเชิงสังคมวิทยาบุคลิกภาพ หมายถึง แบบอย่างของพฤติกรรม (Pattern of behavior) ลักษณะหนึ่ง ซึ่งบุคคลประพฤติปฏิบัติ หรือแสดงออกผิดแผกแตกต่างกัน นักสังคมวิทยาถือว่าบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างหรือรูปแบบของคน

ซึ่งจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างบุคลิกภาพของคนขึ้นมาให้แตกต่างกัน ซึ่งวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพของบุคคล และสร้างความแตกต่างของบุคลิกในสังคม

นักสังคมวิทยายอมรับว่าบุคลิกภาพเป็นผลผลิตของประสบการณ์แห่งชีวิตของบุคคลในสิ่งแวดล้อมของวัฒนธรรมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Personality is the product of individual experience in a cultural environment and social interaction)

โสกา ซปีลมันน์ (2536: 6 - 7) อธิบายว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะหรือเอกลักษณ์ประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลต่อบุคคลนั้นในด้านการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น และต่อการแสดงพฤติกรรม การอธิบายถึงบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลรวมไปถึงประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลนั้นเป็นอยู่ในสภาพที่พบเห็นปัจจุบัน

กนกรัตน์ สุชะตุงคะ (2540: 35) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ คุณสมบัติส่วนรวมทั้งหมดของบุคคลที่เป็นผลมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พบมา แสดงออกมาในรูปของความรู้สึกลึกซึ้ง และพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งที่มองเห็นได้โดยตรงและจากการสังเกต เช่น รูปร่างหน้าตา, กริยาท่าทางต่าง ๆ, ความรู้สึกลึกซึ้ง, ทัศนคติ และการปรับตัว

ดังนั้น จากคำจำกัดความที่ได้รวบรวมมาจากนักจิตวิทยาและนักวิชาการต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ทั้งลักษณะภายนอกและภายในที่ตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนมีบุคลิกภาพแตกต่างกันไปด้วยอิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์

4.2.5.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Carl Jung

คาร์ล จุง (Carl Jung) ได้สร้างทฤษฎีบุคลิกภาพโดยเน้นไปที่การศึกษาจิตใต้สำนึกอย่างเดียวกับฟรอยด์ แต่จุงเชื่อว่า การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาในวัยผู้ใหญ่เป็นเพราะอิทธิพลของจิตไร้สำนึกที่สั่งสมไว้ เป็นสิ่งที่ได้รับถ่ายทอดมาจากคนรุ่นก่อนในสังคม มิใช่ประสบการณ์ที่ได้รับในวัยเด็กตามทฤษฎีของฟรอยด์ จุงไม่เห็นด้วยกับฟรอยด์ที่รวมเอาการหาความสำราญทางปากและทางทวารหนักมาเป็นแรงขับทางเพศ ดังนั้นจุงจึงเห็นว่าพัฒนาของเด็กมี 3 ขั้นตอน คือ

ระยะต้น ตั้งแต่แรกเกิด – 4 ปี ในระยะนี้แม้ต้องการความอบอุ่นและพึงพิง แต่เขาก็ต้องเผชิญกับสิ่งรอบตัวเขา และจะมุ่งเน้นไปได้ 2 ทาง คือ การหันเข้าหาตัวเอง (Introversion) และการหันออกจากตัวเอง (Extraversion) จุกกล่าวว่ามนุษย์จำเป็นต้องหันเข้า และหันออกจากตัวเองจึงจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ระยะที่สอง ต่อจากระยะแรกจนกระทั่งถึงช่วงก่อนวัยรุ่น ในระยะนี้จึงมีความเห็นเหมือน فروยด์ ว่าเด็กเริ่มสนใจบริเวณอวัยวะเพศ

ระยะที่สาม เริ่มจากวัยรุ่นไปถึงวัยผู้ใหญ่ เป็นระยะที่ปรับตัวเพื่อให้เป็นตัวของตนเองทุก ๆ ทาง แรงขับทางเพศซึ่งมีขึ้นรุนแรงเรื่อย ๆ เป็นลำดับก็มักจะได้รับการตอบสนองเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่

1) โครงสร้างทางบุคลิกภาพของจุง

โครงสร้างบุคลิกภาพตามแนวคิดของจุงประกอบด้วยอัตตา ซึ่งเป็นแกนกลางในจิตระดับสำนึกและจิตไร้สำนึกของแต่ละบุคคล และรวมไปถึงส่วนรวมความคิด ความรู้สึก ทศนคติ เรียกว่า Complexes ส่วนที่เป็นส่วนรวมของจิตไร้สำนึกนั้นประกอบด้วยสิ่งที่เรียกว่า Archetypes หรือส่วนสำคัญของ “ตัวบุคคล” และกลายมาเป็นศูนย์รวมของบุคลิกภาพของบุคคลนั้น นอกจากนี้จุงยังได้พัฒนา Topology ในการที่จะแจกแจงหรือแยกแยะบุคคลออกจากกัน โดยอาศัยฐานของความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกและหน้าที่การงาน อัตตาจะถูกกำหนดไว้ในส่วนจิตสำนึกของมนุษย์ในการที่จะยอมรับตัวเองในฐานะเป็นมนุษย์ และอัตตานั้นจะอยู่ในระดับจิตสำนึก (Conscious) จุงยอมรับความคิดเห็นของ فروยด์ที่ว่าส่วนใหญ่ของบุคลิกภาพของมนุษย์จะเกิดขึ้นมาจากส่วนจิตใต้สำนึก

2) ลักษณะเฉพาะตัวบุคคล ตามแนวความคิดของจุง ประกอบด้วย

- บทบาทที่แสดง (หน้าาก) เกิดขึ้นจากการนำบทบาทต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ มารวบรวมไว้และมนุษย์ต้องสวมบทบาทนั้น ๆ รวมทั้งความเข้าใจที่บุคคลนั้น ๆ มีต่อบทบาทดังกล่าว จุงเรียกว่า “Persona” หรือ บทหลักของสังคมซึ่งแต่ละบุคคลแสดงในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคมนั้น ๆ ในการที่จะเข้าใจเกี่ยวกับตนเองจำเป็นต้องสร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างบทบาททางสังคมที่สวมอยู่ในขณะนั้น เพื่อที่จะให้เกิดการยอมรับจากสังคมและผู้แสดงจะต้องไม่แสดงมากเกินไป

- ตัวแทนเพศหญิงในชาย และตัวแทนเพศชายในหญิง (Anima & Animus) จุงเห็นด้วยกับพรอยด์ที่ว่าโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของหญิงและชายแตกต่างกัน จุงเชื่อว่า “ตัวแทนเพศหญิงในชาย” จะเป็นตัวแทนสิ่งที่เป็นเพศหญิงในชาย และ “ตัวแทนเพศชายในหญิง” จะเป็นตัวแทนสิ่งที่เป็นเพศชายในหญิง ซึ่งตัวแทนเพศหญิงในชายและตัวแทนเพศชายในหญิงนี้เองที่ทำให้แต่ละคนมีความรู้สึกที่เป็นส่วนของสองเพศอยู่ในตัว และลักษณะประจำตัวนี้เองที่ทำให้ประโยชน์ทำให้ทั้งเพศชายและหญิงต่างเข้าใจซึ่งกันและกัน

- Shadow คือ ส่วนที่เป็นเงามีคตินใจ มองไม่เห็นขณะแสดงพฤติกรรมปกติในสังคม ความรู้สึกของ Shadow ส่วนทางกับระดับมาตรฐานของสังคม และตามความนี้ Shadow จะอยู่ตรงข้ามกับ “ส่วนที่เป็นตัวเอง” เพื่อที่จะให้การแสดงพฤติกรรมต่อสังคมเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม Shadow จะหลบซ่อนอยู่ในส่วนจิตสำนึกหรือถูกเก็บกดไว้ส่วนจิตใต้สำนึก (อ้างแล้ว โสภา ชปิลมันน์, 2536: 29 – 31)

3) การพัฒนาบุคลิกภาพ

นอกจากนี้จุงได้เปรียบเทียบบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน และจำแนกบุคลิกภาพตามลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสังคม หรือตามลักษณะการดำเนินชีวิตไว้ดังนี้

(1) ประเภทเก็บตัว (Introvert) เป็นบุคคลประเภทชอบอยู่โดดเดี่ยว ชอบอยู่ตามลำพัง ชอบแยกตัวเองออกจากสังคม ชอบทำงานคนเดียว ใช้ความคิดของตัวเองเป็นหลักในการสำรวจตัวเอง ควบคุมตัวเอง คิดแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง สนใจเฉพาะเรื่องของตนเอง เก็บความรู้สึกเก่ง ไม่ค่อยจะแสดงออก มักจะหวาดระแวง มีความกดดันทางอารมณ์ มีลักษณะเป็นหนอนหนังสือ ไม่ชอบสังคม ไม่ชอบติดต่อกับคนหมู่มาก ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงยาก ชอบทำอะไรตามระเบียบกฎเกณฑ์แบบแผนของสังคม มีหลักการที่แน่นอนในการที่จะควบคุมตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมาก ทำอะไรมักขึ้นกับการตัดสินใจของตนเองเป็นใหญ่ ยึดถือตัวเองเป็นใหญ่ ชอบอยู่ตามลำพังมากกว่าอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง เมื่อเกิดความคับข้องใจมักมีพฤติกรรมหลบหนี แยกตัวเองออกไปเสียจากสังคม บุคลิกภาพแบบนี้หากมีมากเกินไปในบุคคลใด บุคคลหนึ่งนั้นอาจเป็นโรคจิตเภท (Schizophrenia) คือ เป็นพวกหนีสังคม ถ้ำหนัก ๆ เข้าบุคลิกภาพแบบเก็บตัวนี้การแสดงภายนอกที่ปรากฏแก่สายตาผู้อื่นในสังคมมีลักษณะเย็นชา และบุคคลประเภทนี้ชอบเปลี่ยนสังคมให้เป็นไปตามความคิดของตนมากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก

(2) ประเภทเปิดเผย หรือแสดงตัว (Extrovert) กลุ่มนี้มีลักษณะเป็นคน แสวงหา สนใจสิ่งรอบ ๆ ตัว ชอบการสังสรรค์ ชอบกิจกรรมต่าง ๆ ชอบเข้าสังคมกับคนหมู่มาก ชอบเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ มีการยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ชอบพูดคุยกับคนอื่น เปิดเผย คบคนง่าย ใจกล้า ชอบแสวงหาประสบการณ์ชีวิต ไม่ชอบอะไรที่ซ้ำซากจำเจ สนใจและ ตื่นตัวต่อสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าเกิดความคับข้องใจจะปรับตัวในรูปแบบของการแสดงความก้าวร้าว บุคลิกภาพแบบนี้ถ้าหากมีมากเกินไปอาจเป็นฮิสทีเรีย (Hysteria) คือ เกิดความขัดแย้งในใจเพราะมี ความสับสนทางจิต

ส่วนบุคคลที่ไม่สามารถจัดเข้าอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างแท้จริง บางครั้งอาจมีลักษณะเก็บตัว บางครั้งอาจชอบเข้าสังคมพวกนี้จัดเป็นพวกอยู่กลาง ๆ มีบุคลิกภาพ ปะปนกันอยู่ระหว่าง Extrovert และ Introvert ไม่อาจแบ่งแยกบุคลิกภาพทั้งสองประเภทนี้ออกจาก กันได้อย่างชัดเจน การที่มีลักษณะของบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบ คือ แบบเก็บตัวและแบบเปิดเผยหรือ แสดงตัว พวกนี้จะเรียกว่า Ambivert

4.2.5.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพตามแนวความคิดของไอแซงค์

ไอแซงค์ เฮช. เจ. (Eysenck H. J.) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษเป็นอีกท่าน หนึ่งที่ศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะนิสัยและได้สร้างเป็นทฤษฎีบุคลิกภาพ โดยมีการศึกษา รวบรวมผลการศึกษาของ Kant และ W. Wundt เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปฏิกิริยา ของอารมณ์ตามธรรมชาติของมนุษย์ นอกจากนี้ Eysenck ยังได้รวบรวมลักษณะพฤติกรรมของ บุคคลจากการตอบสนองเชิงพฤติกรรม (Specific response) การกระทำอันเป็นนิสัย (Habitual response) ลักษณะของบุคลิกภาพ (Trait) และแบบของบุคลิกภาพ (Type) (ประจักษ์ ประจักษ์จิตต์ , 2525: 19) และได้สร้างทฤษฎีบุคลิกภาพโดยที่เขาได้สนใจแนวทางการศึกษาของ Jung ที่ศึกษา บุคลิกภาพโดยพิจารณาเป็นมิติ (Supertrait Dimensions) โดยได้ขยายผลการศึกษาของ Jung โดยมีความ เห็นว่าควรเพิ่มมิติของอารมณ์เข้ามาด้วย เพราะอารมณ์มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปฏิกิริยาที่ บุคคลจะแสดงออก โดยเขาได้แบ่งชนิดของบุคลิกภาพอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 4 มิติ ดังนี้ (Eysenck, H. J. อ้างใน ศรีธรรม ธนะภูมิ 2525: 126) (ดูภาพที่ 3)

ไม่มั่นคง

(มีอาการประสาทอ่อน)

UNSTABLE

(Neurotic)

จี้โมโห (Moody)	(Touchy) อ่อนไหว
กระวนกระวาย (Anxiety)	(Restless) ไม่ผ่อนคลาย
ยึดมั่นถือมั่น (Rigid)	(Aggressive) ก้าวร้าว
เคร่งครัด (Sober)	(Excitable) ตื่นเต้น
มองโลกในแง่ร้าย (Pessimistic)	(Changeable) เปลี่ยนแปลง
ไว้ตัว (Reserved)	(Impulsive) ย้ำคิดย้ำทำ
ไม่ชอบสังสรรค์ (Unsociable)	(Optimistic) มองโลกในแง่ดี
เงียบ (Quiet)	(Active) กระฉับกระเฉง
เก็บตัว (INTROVERTED)	(EXTROVERTED) แสดงตัว
เงียบเฉย (Passive)	(Sociable) ชอบสังสรรค์กับคน
ระมัดระวัง (Careful)	(Outgoing) ชอบไปโน่นมานี่
ใช้ความคิด (Thoughtful)	(Talkative) ช่างพูด
สงบ (Peaceful)	(Responsive) ตอบโต้
ควบคุมตนเองได้ (Controlled)	(Easygoing) ง่าย ๆ เป็นกันเอง
เชื่อถือได้ (Reliable)	(Lively) มีชีวิตชีวา
อารมณ์ไม่ขึ้นลง (Even – Tempered)	(Carefree) ไม่ทุกข์ร้อน
เยือกเย็น (Calm)	(Leadership) เป็นผู้นำ

STABLE

มั่นคง

ภาพที่ 3 ภาพกลุ่มลักษณะนิสัยตามแนวคิดตามทฤษฎีบุคลิกภาพของไอแซก (Eysencek)

(Goldstein, E.B., 1994: 608 อ้างใน จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ, 2543: 330)

เมื่อนำเอามิติทั้ง 2 มารวมกันจึงแบ่งประเภทของบุคลิกภาพอย่างกว้าง ๆ ออกได้เป็น 4 ประเภท (Park, K. R., 1986: 1277 - 1292) ได้แก่

(1) บุคลิกภาพประเภทแสดงออก – อารมณ์ไม่มั่นคง (Extroversion – Neuroticism) บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะแบบนี้ ชอบเข้าสังคม ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มหรือสังคม เป็นคนสนุกสนานร่าเริง แต่มีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ได้ง่าย ใจระแวง กระทบกระชวย ก้าวร้าว เปลี่ยนแปลงบ่อย ทำตามอารมณ์ ตื่นเต้นหงุดหงิดง่าย หรืออาจเรียกว่ามีลักษณะนิสัยโกรธง่าย (Choleric)

(2) บุคลิกภาพประเภทแสดงออก – อารมณ์มั่นคง (Extroversion - Stability) บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะนี้จะเป็นผู้นำ ช่างพูด พร้อมจะโต้ตอบ มีไหวพริบ ว่องไวรวดเร็ว ชอบคบหาสมาคมกับผู้อื่น มีอารมณ์แจ่มใสมีชีวิตชีวา (Sanguine)

(3) บุคลิกภาพประเภทเก็บตัว – อารมณ์ไม่มั่นคง (Introversion - Neuroticism) บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะนี้ไม่ชอบการแสดงออก เข้มงวดกับกฎระเบียบ ไม่ชอบคบหาสมาคม ค่อนข้างเงิบ มีความระมัดระวัง กระด้าง หงุดหงิดง่าย มักมองโลกในแง่ร้าย เจ้าอารมณ์ มีนิสัยวิตกกังวล (Melancholic)

(4) บุคลิกภาพประเภทเก็บตัว – อารมณ์มั่นคง (Introversion - Stability) บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะนี้ ชอบคิดมากกว่าทำ มักคิดในสิ่งที่เป็นไปได้ ช่างไตร่ตรอง รักสงบ ควบคุมตัวเองได้ดี อารมณ์เยือกเย็น สุขุม ไม่ชอบการแสดงออก มีลักษณะนิสัยเฉื่อยชา (Phlegmatic)

4.2.5.3 บุคลิกภาพและพฤติกรรมการเสพติด

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการติดสารเสพติด พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพติด เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดหลายเรื่อง พบว่า ผู้ที่ติดสารเสพติดมักมีบุคลิกภาพลักษณะชอบหลีกเลี่ยงการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ให้ความไว้วางใจคนอื่นน้อยมาก มีอารมณ์ไม่สมวัย ไม่สามารถตัดสินใจได้ดีเมื่อตกอยู่ในภาวะคับขัน มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย เจ้าระเบียบ ระวังอารมณ์ที่จะมุ่งร้ายต่อผู้อื่นยาก รู้สึกหงุดหงิดกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม มีความคิดเห็นประหม่อมต่อตนเองต่ำ ค่อนข้างเป็นคนเก็บตัว (Introversion) มีความโน้มเอียงที่จะมีลักษณะทางประสาท (Neuroticism) สูงกว่าคนปกติ (คนที่ไม่มีอาการจิตเวช โรคประสาท และไม่ติดยาเสพติด) มีเพื่อนน้อย ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ยาก เก็บความรู้สึก ใจน้อย และอารมณ์อ่อนไหวง่าย มีพฤติกรรมปกติจะเป็นแบบชอบ

แยกตัว ซึมเศร้า ท้อแท้และหลงตัวเอง มีความวิตกกังวล มีความเครียด ความกลัวไม่ยอมทำอะไร ไม่สบายใจ ย้ำคิดย้ำทำ มองโลกในแง่ร้าย มีความขัดแย้งในคุณค่าของตนเอง คิดว่าไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความรู้สึกเสมอว่าผู้อื่นไม่เข้าใจตน จีระแวงต่อต้านสังคม หรือผู้มีอำนาจเหนือเขา ไม่คำนึงถึงแบบแผนของสังคม เอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง เห็นแก่ตัว ชอบเรียกร้องความรักจากผู้อื่น ยับยั้งตนเองไม่ได้ ขาดความคิดที่รอบคอบ ใจร้อน มักจะควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ไม่มีสมาธิ ขาดมนุษยสัมพันธ์ และขาดความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ในบางรายมีอาการ อ่อนไหวง่าย จีตกใจ เหม่อลอย เฉื่อยชา จีเกียจ พุดปด ไม่จริงจังกับชีวิต ไม่ยอมรับความจริง เป็นต้น (มงคลมณฑา, 2524; พิสมัย กลุ่มพิทักษ์, 2524; พัชรนภา เนตราคม, 2526; โสภา ชูพิกุลชัย, 2528; อัญปิยา ปุริน ทราภิบาล, 2537)

ในส่วนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต Dr. Kimberly S. Young และ Robert C. Rodgers (1998) พบว่า ผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตมีความมั่นใจในตัวเองสูง (self-reliance), ไวต่อความรู้สึกและอารมณ์ (emotional sensitively) และมีปฏิกิริยาตอบสนองสูง (reactivity) แต่มีการเปิดเผยตัวเองอยู่ในระดับต่ำ (low self-disclosure) และมีลักษณะไม่เป็นผู้ที่ยอมรับตาม (non-conformist characteristic) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Helen Petric และ David Gunn (1998) ที่พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในระดับสูงและทัศนคติเชิงบวกต่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introversion)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัวจะมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก และวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง

5. แนวความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction)

ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ (Information Technology) บวกกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีระดับสูงทางการสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้โลกถูกเชื่อมโยงเข้าไว้ด้วยกันภายใต้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) หรือที่เราเรียกว่า อินเทอร์เน็ต (Internet) ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงทำให้มีลักษณะของโลกไร้พรมแดนที่ทำให้การติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว บริการที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ในปัจจุบันจำนวนผู้ใช้งานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นทุกปี อินเทอร์เน็ตเป็นความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในสังคม

ยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Age) เพราะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตได้อย่างเต็มที่ เช่น การดำเนินกิจการด้านธุรกิจ (E - Commerce), ค้นหาข้อมูลทางวิชาการหรืองานวิจัย ฯลฯ และการใช้อินเทอร์เน็ตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันได้หลายอย่าง (Rheingold, 1993; Turkle, S., 1995)

อินเทอร์เน็ตกำลังกลายเป็นประเด็นทางสังคมที่กำลังได้รับการพูดถึงกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่ถูกต้อง เช่น ใช้ในการก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ, ชมภาพลามกอนาจาร, เล่นการพนัน และการเล่นเกมนอนไลน์อย่างหมกมุ่น เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบางคนอาจจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กัน เช่น การเข้าห้องสนทนาแบบออนไลน์ (Chat Room), การรับ - ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E - Mail) เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้แต่ละคน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการใช้อินเทอร์เน็ต และมีแนวโน้มที่จะใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นในครั้งต่อไป จนกระทั่งในที่สุดอาจทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในภาวะติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction)

ภาวะติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) ได้เริ่มต้นจากแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการติดเทคโนโลยี (Technological Addiction) (Griffiths, M., 1996: 14 - 19) และการติดคอมพิวเตอร์ (Computer Addiction) (Shotton, M., 1991: 219 - 230) อย่างไรก็ตามเมื่อแนวความคิดเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ตถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกโดยการศึกษาของ Dr. Kimberly S. Young ที่เป็นผู้บุกเบิกในปี 1996 ในส่วนของความคิดนี้คงเป็นแนวความคิดที่ขัดแย้งว่า การใช้สารเสพติดที่นำเข้าไปสู่ร่างกายเท่านั้นที่จะสามารถเรียกได้ว่าเป็น “เสพติด (Addictive)” ในขณะที่หลายฝ่ายเชื่อว่าการใช้คำว่า “การเสพติด (Addiction)” น่าจะนำมาประยุกต์ใช้เพียงแค่กรณีที่เกี่ยวข้องกับการนำยาเสพติดเข้าไปในร่างกายเท่านั้น (e.g., Rachlin, 1990 ; Walker, 1989) ซึ่งในการให้คำนิยามของคำว่า การเสพติด ได้มีการปรับใช้กับพฤติกรรมที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติด ยกตัวอย่างเช่น การติดการพนัน (Griffiths, 1990), การติดวิดีโอเกม (Keepers, 1990), ความผิดปกติเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร (Lesuire & Bloome, 1993), การติดออกกำลังกาย (Morgan, 1979), ความสัมพันธ์เกี่ยวกับความรัก (Peele & Brody, 1975) และการติดโทรทัศน์ (Winn, 1983) ดังนั้นการเชื่อมโยงในการใช้คำว่า “การเสพติด” จึงไม่ได้ใช้เรียกในแง่ของยาเสพติดแต่เพียงอย่างเดียว แต่สร้างความแตกต่างเพื่อนำไปใช้ในการอธิบายพฤติกรรมที่มีความคล้ายคลึงกัน (Alexander & Scheweighofer, 1988: 151 - 162)

ในปัจจุบันการเล่นอินเทอร์เน็ตนี้อาจมีการเสพติดเป็นโรคทางจิตเกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับ การติดยาเสพติด, การติดการพนัน ฯลฯ ซึ่งก่อนที่อินเทอร์เน็ตจะมีการใช้อย่างแพร่หลายเหมือนในปัจจุบันได้มีจิตแพทย์ชาวอเมริกัน คือ คุณหมอไอแวน โกลด์เบิร์ก (Ivan Goldberg) ได้เสนอคำนิยามชื่อโรค **Internet Addictive Disorder (IDA)** ซึ่งถ้าแปลอย่างง่าย ๆ ก็คือ **โรคเสพติดอินเทอร์เน็ต** ซึ่งในปัจจุบันนี้มีนักวิชาการและนักเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวของไซเบอร์ในเชิงสังคมหลายคนที่ใช้กันว่า Internet Addiction หรือถ้าเรียกกันอย่างย่อ ๆ ว่า Net Addiction ซึ่งในที่นี้จึงจะใช้คำว่า “Internet Addiction” เพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยทั่วกัน

หมอไอแวน โกลด์เบิร์ก (Ivan Goldberg) ได้ให้คำนิยามอาการเสพติดอินเทอร์เน็ตได้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อเสพติดแล้วจะต้องการเสพติดมากขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวคือ ต้องใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ความนานของเวลาที่เคยเล่นอยู่เดิมจะไม่สามารถลดอาการติดได้
2. เมื่อไม่ได้เล่นแล้วจะเกิดหงุดหงิด ซึ่งเกิดจากการหยุดเล่นจากที่เคยเล่นมาอย่างงอมแงม และเมื่อหยุดเล่นแล้วจะมีอาการสองอย่างในหลายอย่างดังต่อไปนี้เกิดขึ้นในเวลาหลายวันหรือเป็นเดือนหลังจากหยุดอาการเหล่านั้นคือ มือสั่น, วิตกกังวล, มีความย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive) คิดถึงแต่ว่ามีอะไรเกิดขึ้นในอินเทอร์เน็ต มีความคิดเพื่อฝืนกลางวันหรือเวลาอนกก็ฝันถึงอินเทอร์เน็ตไม่ว่าเวลาตื่นอยู่ก็มีอาการเล่นอินเทอร์เน็ตทางร่างกาย เช่น นิ้วมือขยับในท่าทางพิมพ์ดีดเหมือนอยู่บนคีย์บอร์ดคอมพิวเตอร์
3. การเล่นอินเทอร์เน็ตใช้เวลานานกว่าที่ตั้งใจไว้แต่ต้น คือ ติดลมง่าย
4. มีความต้องการที่จะลด ละ เลิก แต่ก็ทำไม่สำเร็จ
5. ใช้เวลาเกี่ยวกับกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตมากเกินไป เช่น เที่ยวเดินดูหาซื้อหนังสือเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต, ทดลองซอฟต์แวร์อินเทอร์เน็ต ถ้ามีงานเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตก็ต้องไปไม่มีเงินซื้อได้แค่ไปเดินดูก็ยังดี ฯลฯ
6. กิจกรรมอินเทอร์เน็ตทำให้ต้องลด ละ เลิกงานสังคม การงาน การเรียน การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ฯลฯ บางครั้งอาจทำให้ไม่มีเวลาให้กับตัวเอง รวมถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับครอบครัวและสังคม
7. การเล่นอินเทอร์เน็ตยังดำเนินต่อไปแม้ว่าจะรู้ว่ามันเสพติดและทำให้เกิดผลเสียในทางสังคม ครอบครัว อาชีพ และจิตใจ ฯลฯ (นริศ เจนวิริยะ, 2539: 118)

โดยทั่วไปอินเทอร์เน็ตเป็นเพียงเครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในสังคมปัจจุบัน แต่การค้นพบและการวินิจฉัยอาการของการติด

อินเทอร์เน็ตอาจจะทำได้ยาก สิ่งที่มีความจำเป็นมากที่สุดคือ ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะที่จะ แยกแยะความแตกต่างระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตโดยทั่วไปกับพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งการวินิจฉัยอย่างถูกต้องเป็นสิ่งที่ยากกว่าพฤติกรรมใดที่จะจัดได้ว่าเป็นการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการติดอินเทอร์เน็ตจึงได้ถูกจัดไว้ในการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน - ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 (DSM-IV) (American Psychiatric Association, 1995) จากการอ้างอิงถึง การวินิจฉัยลักษณะอาการผิดปกติทางจิตทั้งหมดใน DSM-IV พบว่า พยาธิสภาพจากการพนัน (Pathological Gambling) มีความคล้ายคลึงกับลักษณะพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยใช้พยาธิสภาพจากการพนันมาเป็นตัวแบบในการอธิบายถึงลักษณะพยาธิสภาพจากการใช้ อินเทอร์เน็ต ดังนี้

การติดการพนัน (Pathological Gambling) คือ การหมกมุ่นอยู่กับการเล่นการ พนัน จนมีผลต่อตัวเองตลอดจนครอบครัวเกิดปัญหา

สาเหตุ ผู้ที่มีอาการติดการพนันมักเล่นการพนันเพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหาทางจิตใจ หรือเพื่อลดความไม่สบายใจ เช่น ความวิตกกังวล, ความรู้สึกขาดที่พึ่ง, รู้สึกผิด และมีอารมณ์ ซึมเศร้า เป็นต้น

ลักษณะทางคลินิก ผู้ที่ติดการพนันจะหมกมุ่น มีความสุข รู้สึกตื่นเต้นเร้าใจอยู่กับการ เล่นการพนัน จะเพิ่มเงินในการเล่นขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่าอาจจะพยายามหยุดเล่นแต่ทำไม่ได้ เวลา จะหยุดหรือเล่นน้อยลง มักมีอาการกระวนกระวาย หรือหงุดหงิดมาก อาจจะเล่นการพนันเพื่อหลบ เลี่ยงปัญหาทางจิตใจหรือเวลาเกิดความทุกข์ใจด้วยการเล่นการพนัน เมื่อเวลาเล่นเสียอาจจะเพิ่มขึ้น เรื่อย ๆ แม้รู้ว่าเป็นการเสี่ยงมาก และจะเกิดความหายนะต่อครอบครัวก็ตาม มักจะพูดปิดต่อ ครอบครัวเกี่ยวกับจำนวนเงินที่ใช้ในการพนันเมื่อเงินหมด นอกจากนี้อาจจะกระทำผิดกฎหมาย ซึ่ง ผลสุดท้ายจะมีหนี้สิน ความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดไม่ราบรื่น ถูกให้ออกจากงานหรือโรงเรียน เป็น ต้น

ผู้ที่ติดการพนันอาจจะมีความคิดที่ผิดปกติ เช่น ไม่ยอมรับความเป็นจริง, เชื่อมั่น ในตัวเองมากผิดปกติหรือรู้สึกมีอำนาจ และควบคุมผู้อื่นได้ นอกจากนี้อาจพบว่ามีลักษณะของโรค ทางจิตเวชที่พบร่วมด้วยในอัตราที่สูงกว่าปกติ ได้แก่ โรคอารมณ์แปรปรวน, ADHD, ใช้สารเสพติด และมีบุคลิกภาพชนิดต่อต้านสังคม, หลงตัวเอง และ Borderline (American Psychiatric Association, 1995 อ้างใน สมภพ เรื่องตระกูล, 2542: 228 - 229)

ลักษณะของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่ได้กล่าวถึงไปแล้วนั้นเป็นการ นำเอาหลักการของพยาธิสภาพจากการพนันมาใช้ในการอธิบายได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากความ คล้ายคลึงกันของสาเหตุและอาการที่เกิดขึ้น และการนำเอาหลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชมาใช้ในการ อธิบายร่วมกันได้ โดยที่ Dr. Kimberly S. Young (1999) ได้พยายามสร้างหลักการเพื่อจะ

นำมาใช้ในการอธิบายถึงภาวะของผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตโดยยึดเอาหลักการของพยาธิสภาพจากการพนันมาใช้ โดยนำแบบทดสอบนี้ไปใช้กับผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ต เมื่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ตตอบว่า “ใช่” ใน 5 ข้อหรือมากกว่า 5 ข้อขึ้นไป ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับการวินิจฉัยอาการพยาธิสภาพจากการพนัน ที่เห็นว่าการใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวเพียงพอที่จะแยกแยะความแตกต่างระหว่างการใช้ที่ปกติกับการใช้ที่ทำให้เกิดลักษณะพยาธิสภาพจากการติดอินเทอร์เน็ต (Pathological Addictive Internet Use) หลักการนี้ทำไว้เพื่อเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวินิจฉัยของการติดอินเทอร์เน็ต หลักการวินิจฉัยโรคที่มีอาการร่วมกันระหว่างอาการที่เกิดจากพยาธิสภาพจากการพนันและพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตมีดังนี้ (ดูตารางที่ 2) (สมภพ เรื่องตระกูล, 2542: 229; Kimberly S. Young, 1999: 19 – 31)

ตารางที่ 2 หลักการวินิจฉัยอาการพยาธิสภาพจากการพนันและพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต

<p>พยาธิสภาพจากการพนัน (Pathological Gambling) American Psychiatric Association (1995)</p>	<p>พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (Pathological Internet Use) Dr. Kimberly S Young (1996)</p>
<p>ก. ผู้ที่เล่นการพนันมากผิดปกติ โดยมีอาการต่อไปนี้อย่างน้อย 5 อย่าง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หมกมุ่นอยู่กับการพนัน 2. เพิ่มเงินในการเล่นเพื่อารู้สึกตื่นเต้น 3. ไม่สามารถหยุดเล่นได้ 4. มีอาการกระวนกระวายเมื่อถึงเวลาหยุดเล่น 5. เล่นการพนันเพื่อหลบเลี่ยงจากปัญหาทางจิตใจ 6. เมื่อสูญเสียเงินจะรีบกลับมาเล่นใหม่ 7. พุดปิดกับครอบครัวเกี่ยวกับจำนวนเงินที่ใช้ในการเล่น 8. ทำผิดกฎหมาย 9. สูญเสียความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด 10. เกิดความหายนะ 	<p>ก. ผู้ที่เล่นอินเทอร์เน็ตมากผิดปกติ โดยมีอาการต่อไปนี้อย่างน้อย 5 อย่าง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หมกมุ่นอยู่กับการเล่นอินเทอร์เน็ต 2. ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานขึ้น เพื่อให้ได้รับความพึงพอใจ 3. ไม่สามารถลด, หยุดใช้อินเทอร์เน็ตได้ 4. กระวนกระวาย, ซึมเศร้า, ฉุนเฉียวหรือโกรธง่ายเมื่อเลิกหรือหยุดใช้อินเทอร์เน็ต 5. ใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจ 6. สูญเสียความสัมพันธ์กับครอบครัว และมีผลกระทบต่อการทำงาน, การศึกษา 7. มักโกหกปิดบังเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง 8. ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหลบเลี่ยงจากปัญหาทางจิตหรือบรรเทาสภาวะทางอารมณ์ เช่น ความสิ้นหวัง, ความรู้สึกผิด, ความซึมเศร้า, ความกังวลใจ เป็นต้น
<p>ข. ผู้ที่เล่นการพนันผิดปกติไม่ได้เป็นโรคเมเนีย</p>	<p>ข. ผู้ที่เล่นอินเทอร์เน็ตผิดปกติไม่ได้เป็นโรคเมเนีย</p>

จากประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาในเรื่องการติดอินเทอร์เน็ตของ Dr. Kimberly S. Young พบว่าปัจจุบันการศึกษาในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นและมีความต้องการที่จะหาข้อสรุปจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้นที่มีความถูกต้องและให้ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องนี้เอาหลักการดังกล่าวไปใช้ศึกษาต่อไป ปัญหาที่ Dr. Kimberly S. Young พบจากผู้ที่มาขอคำปรึกษา พบว่า ผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ตมักจะปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้ติดอินเทอร์เน็ต ซึ่งพยายามปิดบังความจริงถึงลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง เช่น ผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ตมักจะพูดว่า “ฉันต้องการใช้อินเทอร์เน็ต เพราะว่าเป็นส่วนหนึ่งของงาน”, “อินเทอร์เน็ตเป็นเพียงเทคโนโลยีเท่านั้น” หรือ “ใคร ๆ ก็ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยกันทั้งนั้น” เป็นต้น (Young, K.S., 1999: 19 – 31)

ในแง่ของจิตเวชศาสตร์มองว่าพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตน่าจะเกิดจากการมีสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ที่เข้มข้น ทำให้เกิดความดึงดูด ทำให้พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มความมากขึ้น (อุมาพร ตรังคสมบัติ, สัมภาษณ์, 23 กันยายน 2545) ลักษณะอาการของผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต คือ หมกมุ่นกับการใช้อินเทอร์เน็ต, รู้สึกว่ามีความต้องการอยากใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น, ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานกว่าปกติ จนกระทั่งเกิดผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน, การเรียน หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตของตัวเองได้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่ามากเกินไปแล้ว เข้าไปใช้อินเทอร์เน็ตโดยไม่มีจุดหมาย กล่าวโดยสรุป คือ ควบคุมหรือหยุดใช้อินเทอร์เน็ตได้จนมีผลต่อสุขภาพกายและจิตใจ สามารถพบได้ในคนที่มีอาการซึมเศร้า (Depression) หรือมีอาการแมเนีย (Mania) มีลักษณะ Hyperactive สามารถเล่นอินเทอร์เน็ตได้แบบข้ามวันข้ามคืน มีอาการกึกกั่นตลอดเวลา (ดวงใจ กสานติกุล, สัมภาษณ์, 24 กันยายน 2545)

สำหรับสังคมไทยคาดการณ์ว่าในแง่ของการใช้อินเทอร์เน็ตย่อมเพิ่มขึ้น แต่ปัญหาพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตน่าจะจะเป็นปัญหาด้านพฤติกรรมเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อมีวุฒิภาวะมากขึ้น (Maturity) พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอาจจะหายไปเอง แต่ระดับความรุนแรงของปัญหาพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นยังไม่ใช้ปัญหาที่รุนแรงมากนัก หากเทียบกับปัญหาสังคมอื่น ๆ เนื่องจากสังคมไทยยังไม่ได้มีลักษณะของปัจเจกชนนิยมมากเท่ากับสังคมตะวันตก เพราะในความเป็นจริงแล้วอินเทอร์เน็ตเป็นเพียงเทคโนโลยีที่เข้ามาในชีวิตประจำวันของมนุษย์ แต่มนุษย์ต้องรู้จักปรับตัวให้เป็นเพื่อใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2545)

ในปัจจุบันนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) นั้นได้มีการศึกษาวิจัยโดยนักจิตวิทยาที่ทำการศึกษารื่องนี้และถือเป็นผู้เชี่ยวชาญ คือ Dr. Kimberly S.

Young ได้เขียนหนังสือเรื่อง Caught In The Net ในปี 1998 รวมถึงได้มีการเปิดเว็บไซต์ที่ชื่อว่า www.netaddiction.com. สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องของอาการติดอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ที่อยู่ในภาวะของการติดอินเทอร์เน็ต รวมถึงงานวิจัย เอกสาร และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้นำเอาแบบทดสอบเกี่ยวกับภาวะการติดอินเทอร์เน็ตของ Dr. Kimberly S. Young มาใช้และดัดแปลงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในสังคมไทย

6. แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ – ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (A Cognitive – Behavioral Model of Pathological Internet Use: PIU)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้มีการรายงานถึงกรณีที่เกี่ยวข้องกับการติดอินเทอร์เน็ต และได้มีการอธิบายไว้ในบทความและเอกสารต่าง ๆ ว่าการติดอินเทอร์เน็ตมีความเกี่ยวข้องกับพยาธิสภาพทางจิต กล่าวคือ ผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ตจะมีลักษณะของการย้ำคิดย้ำทำ ไม่สามารถควบคุมตัวเอง และไม่สามารถหยุดใช้อินเทอร์เน็ตได้ จนกระทั่งในที่สุดก็จะถอนตัวเองออกไปจากสังคม ลักษณะอาการดังกล่าวได้ถูกนำขึ้นมาอธิบายถึงอาการที่เกิดจากการติดอินเทอร์เน็ต (Young, K.S., 1999: 19 – 17) ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำคำนี้มาใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ก็ยังทำให้เกิดความสับสนเกิดขึ้นว่าจะสามารถนำคำว่า “การเสพติด (Addiction)” มาใช้เพื่ออธิบายอาการดังกล่าวได้หรือไม่ (David, R.A., 1999)

เนื่องจากคำว่า “การเสพติด (Addiction)” ที่อยู่ในบทความและเอกสารต่าง ๆ มักจะถูกนำไปใช้ในลักษณะของการใช้สารเสพติดหรือยาเสพติดมากกว่า แต่หลักการของการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช หรือ DSM – IV (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder - Fourth Edition) ได้มีการอธิบายถึงพยาธิสภาพที่เกิดจากการพนัน (Pathological Gambling) (American Psychiatric Association, 1999: 271) ซึ่งลักษณะของพยาธิสภาพที่เกิดขึ้นนั้นมีความคล้ายคลึงและสามารถนำมาปรับใช้ได้กับการติดอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นลักษณะที่ก่อให้เกิดผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพเกิดความผิดปกติเกิดขึ้น กล่าวคือ อินเทอร์เน็ตโดยตัวของมันเองแล้วไม่ได้เป็นพิษภัยแต่อย่างใด แต่จะก่อให้เกิดปัญหาสังคมและปัญหาทางด้านจิตใจ เนื่องจากผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตจะละทิ้งภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ รวมถึงกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันโดยหมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ มีความต้องการที่จะใช้เวลาอยู่กับอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น ไม่มีเวลาพักผ่อนเนื่องจากใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนแบบพยาธิสังคมและบุคลิกภาพแปรปรวน อาจทำให้ตัดขาด

ความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคมได้ เรียกว่า **พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (Pathological Internet Use: PIU)**

การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดความเข้าใจว่าพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม กล่าวคือ พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นการอธิบายถึงรูปแบบของพฤติกรรมที่มีความแตกต่างกันภายในกลุ่มย่อยที่มีลักษณะเฉพาะ คือ กลุ่มผู้ที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ต สภาพสังคมยุคสารสนเทศได้ทำให้จำนวนของผู้ที่มีอาการดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Grohol, J., 1999) ซึ่งในที่นี้สามารถแบ่งความหมายของ PIU ออกได้เป็น 2 ประเภท นั่นคือ พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะและทั่วไป

พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะ (Specific Pathological Internet Use: SPIU) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ โดยใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปและใช้อย่างไม่ถูกต้อง แบ่งออกได้ดังต่อไปนี้คือ ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศแบบออนไลน์ (Cyber Sex), บริการประมูลออนไลน์ (Online auction services), การค้าขายหุ้นออนไลน์ (Online stock trading) และการพนันออนไลน์ (Online Gambling), ค้นหาข้อมูลข่าวสาร (Seeking Information) เป็นต้น

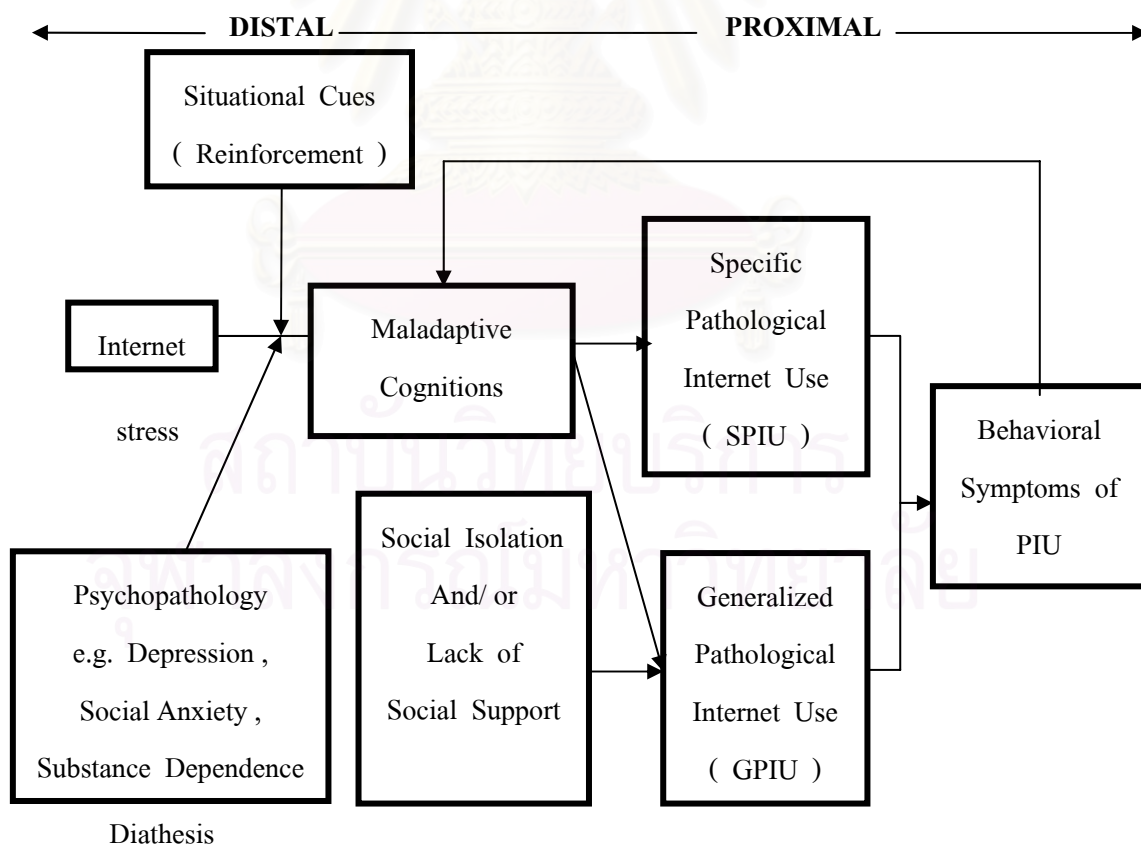
พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบทั่วไป (Generalized Pathological Internet Use: GPIU) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารทั่วไป และในบางครั้งใช้เวลาในการออนไลน์โดยปราศจากวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทำให้ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตยาวนานขึ้นและมีแนวโน้มว่าการใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไปจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก แบ่งออกได้เป็น ใช้เพื่อการสนทนา (Chat), ใช้ในการรับและตอบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail: E – Mail) เป็นต้น ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เชิงสังคมเกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความต้องการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น หรืออาจเป็นผลมาจากการได้รับการเสริมแรงจากการใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้มีความต้องการที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในการใช้อินเทอร์เน็ตครั้งต่อไป

การกล่าวถึงสาเหตุของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) ว่าการรับรู้ – การศึกษาพฤติกรรมได้มีการตั้งสมมติฐานไว้ว่า พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) เป็นผลมาจากปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมที่ปัจเจกบุคคลไม่สามารถปรับตัวต่อการตอบสนองที่เพิ่มขึ้น เน้นไปที่การรับรู้ในระดับปัจเจกบุคคล สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคือ การแสดงออกทางด้านอารมณ์ (Emotion) และพฤติกรรม

(Behavior) โดยที่งานวิจัยก่อนหน้านี้จะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาเรื่องของพฤติกรรม (Young, K.S., 1996) และผลกระทบที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (Davis, S.F. et al., 1999: 257 – 260)

แต่ในที่นี้จะมุ่งไปที่การศึกษาเกี่ยวกับความไม่สามารถปรับตัวได้ของการรับรู้เกี่ยวกับพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) โดยนำทฤษฎีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้ามาใช้เป็นพื้นฐาน (Back, A.T., 1976) กล่าวคือ อาการที่เกี่ยวกับการรับรู้ในลักษณะที่หมกมุ่นย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive – Compulsive), ซึมเศร้า (Depression), วิตกกังวลทางสังคม (Social Anxiety), แยกตัวเองออกจากสังคม (Social Withdrawal)

การอธิบายถึงลักษณะของทฤษฎีการรับรู้ของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) แอ็บรามสัน, แอล.วาย, มีทิลสกาย, จี.ไอ. และอัลลอย, แอล. บี (Abramson, L.Y.; Metalsky, G.I.; and Alloy, L.B., 1989: 358 – 372) ได้แบ่งแยกสาเหตุออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ Distal Contributory และ Proximal Contributory สามารถอธิบายได้จากภาพที่ 4 ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้น (ดูภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 การรับรู้ - ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพทางจิตจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) (David, R. A., 1999)

Distal Contributory Causes

สาเหตุที่เกิดขึ้นของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตสามารถอธิบายได้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น ความเครียด (Stress) เป็นต้น และผู้ที่มีลักษณะของความผิดปกติทางจิต เช่น ซึมเศร้า (Depression), วิตกกังวลทางสังคม (Social Anxiety) รวมไปถึงการใช้สารเสพติด (Substance Dependence) เป็นต้น ย่อมเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่เอื้อต่อการเกิดลักษณะพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด (Kraut, R., et al., 1998: 1017 – 1031) การรับรู้ – ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่ได้นำเสนอ นั้น มองว่าลักษณะของความผิดปกติทางจิตเป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แสดงอาการพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตให้เกิดขึ้นในที่สุด กล่าวคือ ลักษณะทางจิตพยาธิสภาพเป็นส่วนประกอบของการศึกษาหาสาเหตุที่ทำให้เกิดพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต แต่ก็สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยทางด้านความผิดปกติทางจิตในระดับปัจเจกบุคคลจะมีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อการเกิดพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) นั่นเอง

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่ต้องเผชิญกับความเครียดจากการทำงาน, การเรียน, สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ มากมาย อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเทคโนโลยีที่ถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในแง่ของการสนทนาการ เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายจากสภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งการให้บริการบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับการเลือกรับข้อมูลข่าวสารของแต่ละปัจเจกบุคคล กล่าวได้ว่าประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งแรกจะมีส่วนสำคัญในการที่ผู้ใช้จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารในครั้งต่อ ๆ ไป ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองความพึงพอใจของตนเองมากที่สุดนั่นเอง แต่ถึงอย่างไรก็ตามบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังคงมีข้อมูลข่าวสารที่ซ่อนเร้น (Hidden Information) แอบแฝงอยู่มากมายหากต้องการควบคุม เช่น เว็บไซต์ที่แสดงภาพลามกอนาจาร, การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย, การพนัน, ยาเสพติด เป็นต้น ถ้าหากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเลือกรับข้อมูลข่าวสารในลักษณะดังกล่าวนี้ในครั้งแรกที่ใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้การใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อ ๆ ไปมีแนวโน้มที่จะคล้ายคลึงกับการใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งแรก และจะหมกมุ่นอยู่กับข้อมูลข่าวสารพวกนี้ กล่าวคือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตในลักษณะนี้จะเป็นตัวเร่งให้เกิดอาการของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตในที่สุด

ประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตจะมีความสัมพันธ์กับการเสริมแรงที่แต่ละคนได้รับจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เมื่อแต่ละปัจเจกบุคคลพยายามค้นหาสิ่ง

ใหม่ ๆ ที่มีอยู่มากมายบนอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตก็จะได้รับการเสริมแรงโดยการตอบสนองที่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน ถ้าการตอบสนองก่อให้เกิดความพึงพอใจกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต จะทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีการตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ตต่อไป ซึ่งการวางเงื่อนไขเชิงปฏิบัติการจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกว่าผู้ใช้แต่ละคนพยายามที่จะหาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย หลักการพื้นฐานของการวางเงื่อนไขเชิงปฏิบัติการในการกระตุ้นที่จะเกี่ยวข้องกับวางเงื่อนไขสิ่งเร้าแบบปฐมภูมิที่อาจพิสูจน์ได้จากการเสริมแรงทุติยภูมิ ดังนั้นตัวแบบของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) จึงเป็นการเสนอสิ่งเร้า เช่น เสียงของการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์กับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต, ความรู้สึกเมื่อได้สัมผัสคีย์บอร์ด, กลิ่นจากที่ ๆ ใช้อินเทอร์เน็ตครั้งแรก อาจเป็นผลทำให้เกิดการตอบสนองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตัวเสริมแรงทุติยภูมิจะเป็นสถานการณ์ที่เป็นการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเสริมแรงในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง

Proximal Contributory Causes

ในบางครั้งปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุดของการรับรู้ - ตัวแบบเชิงพฤติกรรมของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) อาจเป็นลักษณะของการรับรู้ในระดับปัจเจกบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวได้ การรับรู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความคิดเกี่ยวกับตัวเองและสังคม ความคิดเกี่ยวกับตัวเองถูกนำเสนอโดยการรับรู้แบบหมกมุ่น กล่าวคือ ปัจเจกบุคคลที่มีลักษณะที่หมกมุ่นมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบที่รุนแรงและยาวนานกว่า การหมกมุ่นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตของแต่ละคน เช่น ทำไม่ถึงใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป, พูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง เป็นต้น การหมกมุ่นจะทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือความผิดปกติทางจิตที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น Taking Action และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Nolen – Hoeksema, S., 1991: 569 – 582) นอกจากนี้ Self – focused จะทำให้ในแต่ละปัจเจกบุคคลหมกมุ่นและนึกถึงสิ่งเสริมแรงต่าง ๆ ที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ต

การรับรู้อื่นที่บิดเบือนไปเกี่ยวกับตัวตนรวมถึง Self – doubt, Self – efficacy อยู่ในระดับต่ำ และ Self – Appraisal ในเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะมองตัวเองในแง่ลบและมองโลกในแง่ร้ายพยายามใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจ ซึ่งการรับรู้เกี่ยวกับตัวตนจะรวมถึงความคิดบางอย่าง เช่น “ฉันรู้สึกดีเมื่ออยู่บนโลกอินเทอร์เน็ต”, “ฉันรู้สึกไร้ค่าเมื่อออฟไลน์หรือเมื่อไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต” และ “ฉันรู้สึกล้มเหลวเมื่อฉันออฟไลน์” เป็นต้น

การบิดเบือนการรับรู้เกี่ยวกับสังคมจะมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมที่แท้จริง โดยทั่วไปผู้ที่มิได้มีลักษณะของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตมักจะคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ยกตัวอย่างเช่น “อินเทอร์เน็ตเป็นเพียงสถานที่เดียวที่ฉันให้ความสำคัญ”, “ไม่มีใครรักฉันเมื่อออฟไลน์”, “อินเทอร์เน็ตเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉันเท่านั้น” หรือ “เมื่อนั้นอยู่ในสังคมที่แท้จริงแล้วคนส่วนใหญ่มักดูเลวร้ายและไม่น่าปฏิสัมพันธ์ด้วย” สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความคิดที่กล่าวถึงการรับรู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้เกิดความบิดเบือนเกิดขึ้น ทำให้คนส่วนใหญ่หันมาใช้อินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ที่ไม่สามารถปรับตัวเมื่อใช้อินเทอร์เน็ตแล้วความคิดเหล่านี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

6.1 พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (Pathological Internet Use: PIU)

พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะ (SPIU) รวมถึงการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปและการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่ถูกต้อง การใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะ ได้แก่ การใช้เพื่อชมภาพลามกอนาจาร, การค้าหุ้นออนไลน์, การพนันออนไลน์ เป็นต้น พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะ (SPIU) เป็นผลที่เกิดจากลักษณะของจิตพยาธิสภาพที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้การติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) เกิดขึ้นได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของผู้ใช้ที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดูภาพลามกอนาจารเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศ ก็จะพยายามค้นหาเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอภาพลามกอนาจารเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ทางเพศ ทำให้กลุ่มผู้ใช้ที่อยู่ในภาวะหมกมุ่นและใช้เวลาส่วนใหญ่มหุดไปกับกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบสนองความต้องการทางเพศ ลักษณะดังกล่าวเป็นการอธิบายในเรื่องของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะ (SPIU) (Cooper, A., et al, 1999: 79 – 104)

การสนับสนุนแนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ - ตัวแบบทางพฤติกรรมของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต ภาพลามกอนาจารเป็นการตอบสนองต่อเงื่อนไขของสิ่งเร้าอย่างทันทีทันใด เมื่อใช้อินเทอร์เน็ตสามารถค้นหาเว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวและได้รับการเสริมแรงทันที พฤติกรรมนี้เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะแสดงออกมาอย่างชัดเจน และเป็นผลที่ทำให้ปัจเจกบุคคลแสดงอาการของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบเฉพาะ (SPIU) ออกมาในที่สุด

สำหรับการพิจารณาถึงความแตกต่างกันของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยทั่วไป เป็นสาเหตุที่ทำให้พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบทั่วไป (GPIU) เกิดขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบริบท

ทางสังคมของปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะที่ขาดการสนับสนุนทางสังคมทั้งจากครอบครัวหรือเพื่อน ทำให้เกิดความโดดเดี่ยวทางสังคมจะทำให้ลักษณะของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบทั่วไป (PIU) เกิดขึ้น และมีความสัมพันธ์กับการใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตอย่างผิดปกติ คือใช้เวลามากเกินไปหรือเสียเวลาไปกับการใช้โดยไม่มีวัตถุประสงค์โดยตรง เช่น การใช้เวลาหมดไปกับการสนทนาแบบ Chat Room หรือการเข้าไปเช็คจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) โดยทั่วไปผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการตอบรับข้อความใน Bulletin Board กับผู้ใช้อื่น ปัจเจกบุคคลกับพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตแบบทั่วไป (PIU) จึงเป็นการพิจารณาถึงปัญหาในสภาวะที่ไม่ปกติของกลุ่มที่มีความเสี่ยง ปัญหาดังกล่าวอาจจะไม่ค่อยมีความชัดเจนมากนัก เพราะกลุ่มผู้ใช้จะมีลักษณะของจิตพยาธิสภาพที่โน้มเอียงไปสู่การรับรู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้และเป็นการแยกตัวออกจากสังคมในที่สุด ในสภาพสังคมที่แท้จริงพวกเขาไม่สามารถที่จะแสดงออกหรือเป็นตัวของตัวเองได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นอินเทอร์เน็ตในฐานะที่เป็นบทบาททางสังคมจึงเป็นการแสดงความหมายของการสื่อสารที่ไม่มีขีดจำกัด

6.2 อาการของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต

อาการของ PIU มีความคล้ายคลึงกับอาการที่ได้อธิบายไปในตอนต้น (Young, K.S., 1996) แม้ว่าการรับรู้ - ตัวแบบเชิงพฤติกรรมที่เน้นหนักไปที่อาการของการรับรู้ เช่น อาการย่ำคิดย่ำทำเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต, การควบคุมตัวเองลดน้อยลง, ไม่สามารถหยุดหรือเลิกใช้อินเทอร์เน็ตได้ และให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตในฐานะที่อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ปัจเจกบุคคลจะมีความรู้สึกที่อินเทอร์เน็ตเป็นที่เดียวที่ได้ปลดปล่อยตัวเองอย่างเต็มที่ ซึ่งอาการอื่นของพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตรวมถึงความคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตขณะที่ไม่ได้ใช้งาน, การคาดการณ์ถึงเวลาที่จะออนไลน์ในครั้งต่อไป และรวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากกับบริการที่ให้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ปัจเจกบุคคลกับพยาธิสภาพจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจมากกว่าอินเทอร์เน็ตลดน้อยลง ถึงแม้ว่าการใช้อินเทอร์เน็ตอาจจะก่อให้เกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินแต่ก็เป็นเพียงแค่ระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อเขาต้องมาเผชิญโลกแห่งความจริงที่มีความยุ่งยาก, สับสน และซับซ้อนมากขึ้นในที่สุดแล้วเขาก็อาจจะแยกตัวเองออกจากครอบครัว, กลุ่มเพื่อน ไปจนกระทั่งสังคมที่แท้จริง ปัจเจกบุคคลที่มีลักษณะพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (PIU) จะมีความรู้สึกผิดเกี่ยวกับการใช้เวลาในแต่ละวันบนอินเทอร์เน็ต, โทกหกเพื่อนและผู้คนรอบข้างเกี่ยวกับการใช้เวลาในการออนไลน์, เหตุการณ์และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ตถูกเก็บเป็นความลับ ขณะที่เขามีความเข้าใจคิดว่าตนเองไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างเต็มที่ จนในที่สุดเขาไม่สามารถหยุดใช้อินเทอร์เน็ตได้ และผลที่เกิดขึ้นจะทำให้ความ

มีค่าในตัวเองลดน้อยลงไปและมีอาการที่เกิดจากพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตต่อไป (Davis, R.A, 2001)

7. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

David Greenfield (1998) ได้ร่วมกับสำนักข่าว ABC News ทำการสำรวจความรู้สึกและสภาพจิตใจของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมากถึง 17,521 คน ผ่านทางเว็บไซต์ www.abcnews.com ถือเป็นการศึกษากลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตครั้งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยมีมา ผลการศึกษาค้นคว้านี้ดูเหมือนจะสนับสนุนแนวความคิดที่กำลังเป็นที่ยอมรับมากขึ้นว่าความอยากใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ หรือที่เราเรียกว่า “โรคติดอินเทอร์เน็ต” นั้นเป็นปัญหาทางจิตอย่างหนึ่ง และเป็นปัญหาที่มีอยู่จริง แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามที่ใช้กับผู้ติดการพนัน ถ้าผู้ถูกสำรวจตอบ “ใช่” มากกว่า 5 ข้อจากเกณฑ์ 10 ข้อ ก็จะถูกประเมินว่ามีอาการติดอินเทอร์เน็ต ปรากฏว่ามีผู้ที่อยู่ในเกณฑ์นี้ 990 รายจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด หรือประมาณร้อยละ 5.7 ผลจากการสำรวจครั้งนี้ยังพบว่าร้อยละ 25 ของกลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อบรรเทาความรู้สึกตกต่ำ, สิ้นหวัง, สำนึกผิด และความกลัว ร้อยละ 14.28 ยอมรับว่ามีความรู้สึกหมกมุ่นถึงอินเทอร์เน็ตระหว่างที่ไม่ได้เล่นและไม่สามารถควบคุมเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตได้ ร้อยละ 7.14 มีความรู้สึกกระวนกระวายและหงุดหงิดเมื่อพยายามที่จะลดการเล่น และร้อยละ 4 ตอบว่าตนสูญเสียงาน, โอกาสในหน้าที่การงานหรือความสัมพันธ์ที่สำคัญเพราะการเล่นอินเทอร์เน็ต

Helen Petrie และ David Gunn (1998) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การติดอินเทอร์เน็ต : อิทธิพลอันเนื่องมาจากเพศ, อายุ, ความซึมเศร้า และบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 445 คน ผู้ที่ถูกจัดว่าเป็นผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ตมีความใกล้เคียงกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง และมีค่าเฉลี่ยของอายุใกล้เคียง 30 ปี สามารถปฏิเสธความจริงที่ว่าผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตมักจะอยู่ในกลุ่มของวัยรุ่นชาย ซึ่งลักษณะที่พบจากการศึกษาวิจัยนี้พบว่าจะเป็นกลุ่มที่มีอายุมากกว่า และผู้ใช้ที่เป็นเพศหญิงจะเป็นกลุ่มที่ให้ความร่วมมือในงานวิจัยครั้งนี้และพบว่าจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้หญิงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และพบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับสูงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเชิงบวกต่ออินเทอร์เน็ต, ความซึมเศร้า และบุคลิกภาพแบบเก็บตัวอย่างมีนัยสำคัญ และสนับสนุนความคิดที่ว่าผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวอย่างแท้จริง และผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตน่าจะมีความเป็นไปได้ที่จะมีอาการซึมเศร้า

Young, K.S. และ Rodgers, R.C. (1998) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความซึมเศร้าและการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า งานวิจัยก่อนหน้านี้ได้ใช้แบบประเมินตนเองในการจำแนกอารมณ์ซึมเศร้าของ Zung (The Zung Depression Inventory: ZDI) และพบว่าอัตราความรุนแรงปานกลางของความซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (Pathological Internet Use: PIU) แม้ว่าการใช้ ZDI จะมีความเหมาะสมต่อการตอบแบบสอบถามแบบ On – Line ซึ่งมีข้อจำกัดรวมถึงข้อมูลที่ได้อาจมีคุณภาพต่ำและน้อยกว่าที่ใช้อยู่โดยทั่วไป ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงใช้ตารางรวมการวัดอารมณ์ซึมเศร้าของ Beck (The Beck Depression Inventory: BDI) ที่มีความถูกต้องแม่นยำได้มาตรฐานและมีความนิยมใช้กันมากในการวินิจฉัยโรคที่เกิดจากอาการทั้ง 2 ของผู้ป่วย การสำรวจแบบ On – Line บนเว็บไซต์ (World Wide Web: WWW) ใช้ BDI ทำให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีขนาดใหญ่ การสำรวจรวมทั้งสิ้น 312 คน และเป็นข้อมูลที่นำมาใช้ได้ 259 คนจากผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ต ผลที่ได้จากการสำรวจสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าระดับของความซึมเศร้าที่เกี่ยวข้องกับจิตพยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญ

Young, K.S.; Rodger, R. C. (1998) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การติดอินเทอร์เน็ต : ลักษณะเฉพาะทางบุคลิกภาพที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะการติดอินเทอร์เน็ต โดยทำการศึกษานานาชาติที่มีความเกี่ยวข้องกันกับลักษณะเฉพาะทางบุคลิกภาพของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้แบบทดสอบ 16PF (Sixteen Personality Factor Inventory) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 259 คนของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความมั่นใจในตัวเองสูง (self – reliance) รวมถึงมีความไวต่อความรู้สึกและอารมณ์ (emotional sensitively) และมีปฏิกิริยาตอบสนองสูง (reactivity) แต่มีการเปิดเผยตัวเองอยู่ในระดับต่ำ (low self – disclosure) และมีลักษณะไม่เป็นผู้นิยมตาม (non – conformist characteristic)

Young, K.S. (1998) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมากจำนวนถึง 496 คน พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 396 คนซึ่งเป็นเพศชาย 157 คนและเพศหญิง 239 คน มีลักษณะอาการติดอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามอีก 100 คนที่เป็นเพศชาย 46 คนและเพศหญิง 54 คนเป็นผู้ที่ไม่ได้มีอาการติดอินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด ดังนั้นผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มักจะเป็นเพศหญิง วัยกลางคนและเป็นผู้ที่ไม่มีงานทำ

Chien Chou และ Ming – Chun Hsiao (2000) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การติดอินเทอร์เน็ต, การใช้, ความพึงพอใจ, และประสบการณ์ที่ทำให้พอใจ ศึกษากรณีนักศึกษาในวิทยาลัยของไต้หวัน การศึกษานี้เป็นการสำรวจการติดอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในวิทยาลัยไต้หวัน ซึ่ง

ครอบคลุมไปถึงการอธิบายในเรื่องของอินเทอร์เน็ตถึงรูปแบบของการติดอินเทอร์เน็ต และความสัมพันธ์ของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้ การศึกษานี้ใช้ทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจและทฤษฎีการเล่น (Play Theory) ในการสื่อสารมวลชน พบว่า 910 ของจำนวนแบบสำรวจที่ใช้ได้จากการเก็บข้อมูลจาก 12 มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยโดยรอบของไต้หวัน ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นถึงการติดอินเทอร์เน็ตที่ยังคงมีให้เห็นอยู่ในนักศึกษาบางคนของไต้หวัน โดยเฉพาะนักศึกษา 54 คนที่สามารถระบุได้ว่าเป็นผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตใช้เวลาจำนวนเกือบ 3 เท่าของชั่วโมงในการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตโดยเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ติดอินเทอร์เน็ต โดยมีนัยสำคัญต่อ BBSs (Bulletin Board System), WWW, E-mail และเกมใช้เวลามากกว่าผู้ที่ไม่ได้ติดอินเทอร์เน็ต กลุ่มผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตพบว่าจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง, ความสนใจ, ความรวดเร็วในการตอบสนอง และความพึงพอใจ กลุ่มผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตจะได้รับผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตต่อการศึกษาและกิจวัตรประจำวันอย่างมีนัยสำคัญในเชิงลบมากกว่ากลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต

8. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น การศึกษาวิจัยในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวความคิดและกำหนดตัวแปรในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยทางลักษณะประชากรและครอบครัว

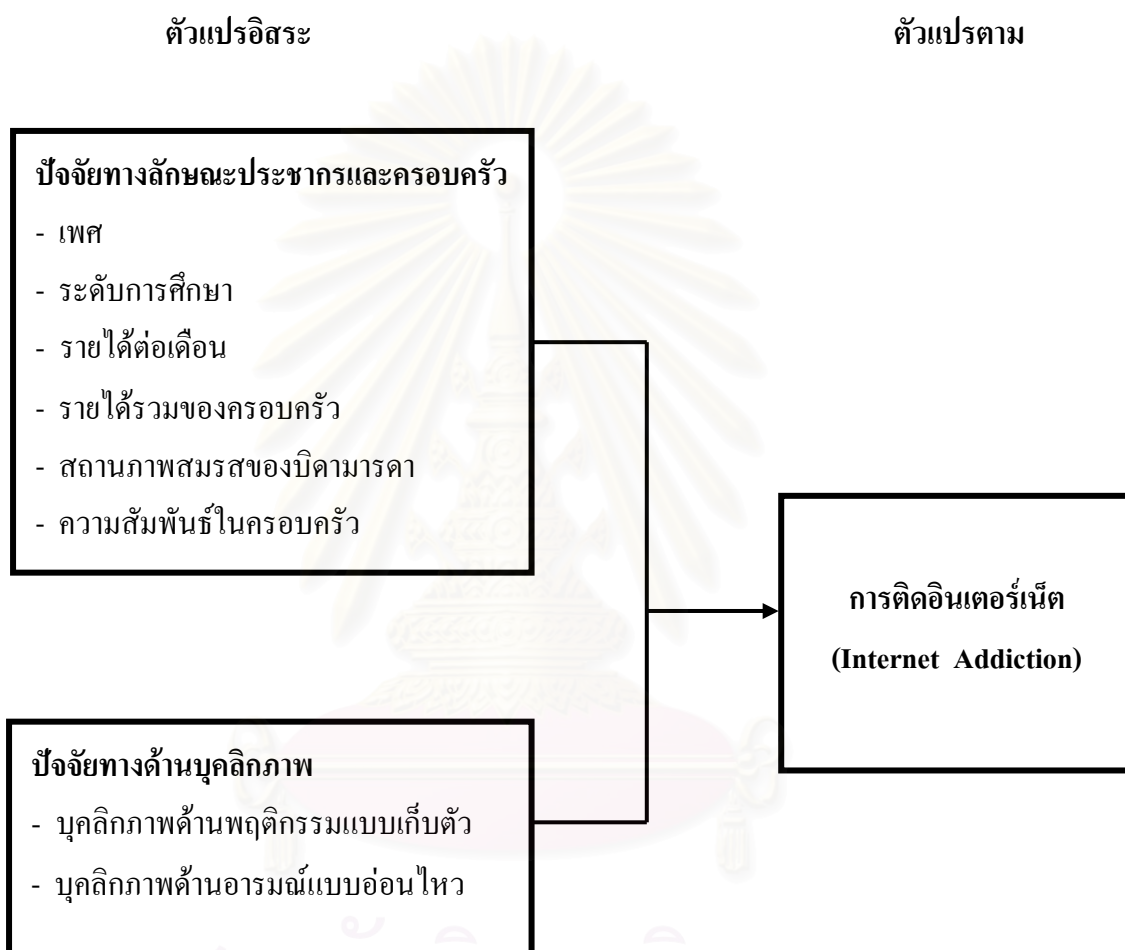
- 1.1 เพศ
- 1.2 ระดับการศึกษา
- 1.3 รายได้ต่อเดือน
- 1.4 รายได้รวมของครอบครัว
- 1.5 สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
- 1.6 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

2. ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ

- 2.1 บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว (Introversion)
- 2.2 บุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism)

ตัวแปรตาม คือ การติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction)

ภาพที่ 5
กรอบแนวความคิดในการวิจัย

9. สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ กำหนดสมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis) ดังนี้

1. วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นหญิง
2. วัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
3. วัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ
4. วัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำ
5. วัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
6. วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ดีมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี
7. วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก
8. วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. การนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการ

1. วัยรุ่น หมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 13 – 21 ปีบริบูรณ์
2. พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต หมายถึง ลักษณะทางจิตที่ไม่ปกติ เป็นการเสพติดรูปแบบใหม่ที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานาน ต้องการเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตก็จะกระวนกระวายใจ คล้ายกับการลงแดงของผู้ติดสารเสพติดหมกมุ่น, หงุดหงิดฉุนเฉียว, มีอาการวิตกกังวล, ย้ำคิดย้ำทำ จิตใจมักครุ่นคิดนึกถึงแต่อินเทอร์เน็ต มีโลกส่วนตัวเป็นของตัวเองและจะใช้เวลาส่วนใหญ่ของชีวิตประจำวันหมดไปกับการใช้อินเทอร์เน็ต จนกระทั่งตัดขาดความสัมพันธ์จากผู้คนรอบข้างและสังคม โดยใช้หลักการวินิจฉัยจาก DSM-IV (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder – Fourth Edition) ซึ่งได้จาก Dr. Kimberly S. Young (1999) ที่ได้สร้างไว้เพื่อเป็นหลักในการวินิจฉัยพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต กล่าวคือ ถ้าหากว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “ใช่” ในจำนวนที่เท่ากับ 5 ข้อ หรือมากกว่า 5 ข้อขึ้นไป ผู้นั้นก็จะถูกวินิจฉัยว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต
3. ระดับการติดอินเทอร์เน็ต หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตโดยยึดหลักตามแนวความคิดของ Dr. Kimberly S. Young ที่เขียนไว้ในหนังสือ Caught In The Net ในปี 1998 ที่ทำการศึกษาในเรื่องของการติดอินเทอร์เน็ต โดยแบ่งการติดอินเทอร์เน็ตออกเป็น 3 ระดับดังนี้ ระดับสูง , ระดับปานกลาง และระดับต่ำ
4. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของวัยรุ่น ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลาย, อุดมศึกษา โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา
5. รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้โดยเฉลี่ยเป็นรายเดือนของวัยรุ่น โดยแบ่งออกเป็น รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน, 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน, 6,001 - 9,000 บาทต่อเดือน, 9,001 – 12,000 บาทต่อเดือน, 12,001 - 15,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 15,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป โดยกำหนดให้ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จนถึง 9,000 บาท เป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำ และผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่ 9,000 บาทขึ้นไปเป็นผู้ที่มีรายได้สูง
6. สถานภาพการสมรสของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หมายถึง สถานภาพการสมรสของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของวัยรุ่นในปัจจุบัน ได้แก่ อยู่ด้วยกัน, หย่าร้าง, แยกกันอยู่, บิดาหรือมารดาเสียชีวิต, ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต โดยจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน
7. รายได้รวมของครอบครัว หมายถึง รายได้โดยเฉลี่ยคิดเป็นรายเดือนของพ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวของวัยรุ่นที่มีรายได้ แบ่งเป็นดังนี้ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน,

10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน, 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน, 30,001 - 40,000 บาทต่อเดือน และรายได้มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 - 30,000 บาท เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่ำ และผู้ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาทขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนสูง

8. ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่มีกับครอบครัวของตนเอง รวมไปถึงความรู้สึกที่วัยรุ่นมีต่อครอบครัว โดยในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี, ความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลาง และความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี

8.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี หมายถึง การได้รับความรักความอบอุ่น ความดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นอย่างดี มีกิจกรรมและใช้เวลาว่างร่วมกัน เป็นต้น

8.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี หมายถึง การไม่ได้รับความรักความอบอุ่น และขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ เป็นแบบห่างเหิน ต่างคนต่างอยู่ อาจมีการทะเลาะวิวาทระหว่างบุคคลในครอบครัว เป็นต้น

9. บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว หมายถึง วัยรุ่นที่มีลักษณะชอบเก็บตัว ระวังตัวมาก เอาจริงเอาจัง เจ้าระเบียบ ไม่ชอบความตื่นเต้นโลดโผน อาจจะมีโลกในแง่ร้าย ไม่ค่อยแสดงออกทางอารมณ์

10. บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก คือ วัยรุ่นที่ชอบเข้าสังคม ชอบความตื่นเต้น สนุกสนาน ไร้เรื่อง มองโลกในแง่ดี และแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเปิดเผย

11. บุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว หมายถึง วัยรุ่นที่มีอารมณ์อ่อนไหว คิดมาก วิตกกังวลง่าย เจ้าอารมณ์ ตื่นเต้นง่าย และอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ชอบตามใจตนเอง อาจระแวงง่าย มีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้ง่าย

12. บุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง คือ วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพมั่นคง สุขุม อารมณ์เยือกเย็น รักสงบ มีความรับผิดชอบ ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดี กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างเหมาะสม แสดงถึงการมีสุขภาพจิตดี

13. บุคลิกภาพแบบกลาง คือ วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพไม่สามารถจัดเข้าอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างแท้จริง จัดเป็นพวกที่อยู่กลาง ๆ เช่น อาจมีลักษณะเก็บตัว แต่บางครั้งอาจชอบเข้าสังคม มีบุคลิกภาพปะปนกันระหว่าง Introvert และ Extrovert โดยไม่อาจแบ่งบุคลิกภาพทั้ง 2 ลักษณะนี้ออกจากกันได้ชัดเจน และอาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพปกติ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยในหัวข้อเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์แบบทั่วไป (General Interview) มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำผลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้

ขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตตามร้านบริการอินเทอร์เน็ต (อินเทอร์เน็ตคาเฟ่) และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตามสถาบันการศึกษาจากทั้งของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในส่วนของการสัมภาษณ์แบบทั่วไป (General Interview) นั้นจะเป็นการสัมภาษณ์บุคคลในแวดวงสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

นพ. ลิขิต ลิขนะพิชิตกุล (ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น)

นพ. ปรีทรศ ศิลปกิจ (จิตแพทย์ประจำเว็บไซต์ www.thaimental.com)

ศาสตราจารย์ พญ. ดวงใจ กสานติกุล (อาจารย์ประจำภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ American Board of Psychiatry / Neurology)

ศาสตราจารย์ พญ. อุมพร ตรังคสมบัติ (หัวหน้าหน่วยจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์)

รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ (อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร (Population)

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มวัยรุ่นที่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตในร้านบริการอินเทอร์เน็ต รวมถึงนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในสถาบันการศึกษาทั้งจากของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้จำนวนประชากรที่ได้จากการทำการสำรวจเยาวชนกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของกรุงเทพโพลล์ที่จัดทำขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งทำการสำรวจกลุ่มเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากสถาบันการศึกษาทั้งรัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งมีจำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้จำนวน 1,200 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยหลักการคำนวณของ Taro Yamane's ดังสูตรต่อไปนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540: 111)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

- n = จำนวนขนาดของตัวอย่าง
- N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
- e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

(โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่าโดยใช้สูตรดังกล่าว คือ

$$n = \frac{1,200}{1 + 1,200 \times .05^2}$$

$$n = 300$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 300 คน

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้วก็จะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ศึกษาเฉพาะผู้ที่เข้ามาใช้บริการบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่านั้น รวมถึงการสัมภาษณ์แบบทั่วไป (General Interview) โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต

3.3 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

3.3.1 การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Literature Survey) โดยทำการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากกฤตภาค, บทความ, เอกสารวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (ศสท.), ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC), และสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาและหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้

3.3.2 การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามที่ใช้เป็นลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close – ended questionnaire) โดยมีคำตอบไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบได้ตามความคิดและความรู้สึกตามความเป็นความจริง และการสัมภาษณ์แบบทั่วไป (General Interview) กับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของจิตเวชศาสตร์และนิติศาสตร์ ซึ่งจะทำให้การสัมภาษณ์ในแง่ของสาเหตุ, อาการของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต, ผลกระทบที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต, แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต, และแนวโน้มของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในอนาคต เป็นต้น

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตเพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรที่จะศึกษาทั้งหมด และก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามก่อน ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคมวิทยา และให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยให้สอดคล้องกับนิยามและโครงสร้างของแต่ละตัวแปรที่กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 แล้วทำการหาค่าความเที่ยงตรงด้วยการนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามทุกตอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้กับนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 20 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถามครบทั้ง 20 คนแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามดังกล่าวไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Reliability Coefficient Alpha) จากนั้นก็จะทำการวิเคราะห์อำนาจจำแนกของแต่ละข้อด้วยการทดสอบค่าที (T – Test) เพื่อตัดข้อความที่ไม่สมบูรณ์ออกไปหรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาใหม่อีกครั้งจากข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกดี ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง และเมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วจะคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นอีกครั้ง โดยแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนนั้นจะใช้การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยสูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้คือ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2543: 127)

$$KR-20 : R_{tt} = \left[\frac{N}{N - 1} \right] \left[\frac{1 - \sum \sigma^2}{\sigma^2} \right]$$

R_{tt}	คือ	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
N	คือ	จำนวนข้อคำถาม
σ^2	คือ	ค่าความแปรปรวนของค่าที่ได้ทั้งหมด
σ^2	คือ	ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามที่ i

โดยที่แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะประกอบไปด้วยคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบหรือเติมข้อความ ข้อมูลที่ถาม ประกอบด้วย เพศ, ระดับการศึกษาสูงสุด (รวมทั้งที่กำลังศึกษาอยู่), รายได้ต่อเดือน, สถานภาพสมรสของบิดามารดา, รายได้รวมของครอบครัว, ความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นต้น

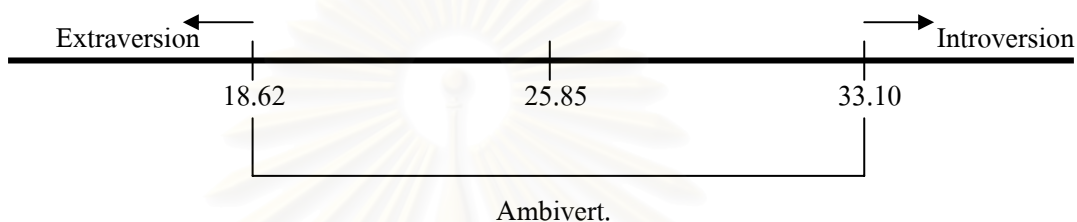
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ โดยในส่วนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) จะเป็นการนำเอาหลักการของ Pathological Gambling มาใช้จาก DSM-IV (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder – Fourth Edition) ซึ่งได้จาก Dr. Kimberly S. Young (1999) ที่ได้สร้างไว้เพื่อเป็นหลักในการวินิจฉัยพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต กล่าวคือ ถ้าหากว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “ใช่” ในจำนวนที่เท่ากับ 5 ข้อ หรือมากกว่า 5 ข้อขึ้นไป ผู้นั้นก็จะถูกวินิจฉัยว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (Maudsley Personality Inventory) เป็นการทดสอบบุคลิกภาพแบบหนึ่งตามแนวคิดของ H. J. Eysenck เป็นผู้คิดขึ้น ใช้สำหรับประเมินบุคลิกภาพที่แสดงออกในคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ Extraversion - Introversion (E) และ Neuroticism - Stability (N) ซึ่งแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI นี้ สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย โดยได้รับคำแนะนำจาก ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อรุณ ภาคสุวรรณ (ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยา) ซึ่งแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามประเมินบุคลิกภาพ 2 แบบ คือ Extraversion - Introversion (E) และ Neuroticism - Stability (N) อย่างละ 24 ข้อ ในแต่ละข้อมี 3 คำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ คือ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่ โดยผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนดังต่อไปนี้

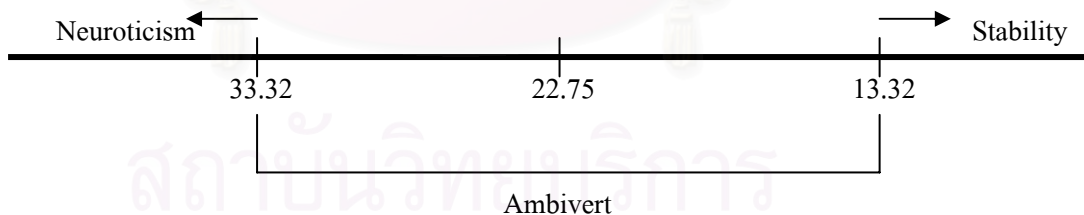
ใช่	ให้เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้เท่ากับ	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้เท่ากับ	0	คะแนน

โดยแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้คือ

1. ด้านพฤติกรรม (Behavior) ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบข้อ 1,4,5,8,9,12,14,16,18,20,22,24,26,28,30,32,34,36,38,40,42,44,46 และ 48 หรือที่เรียกว่ามาตรา อี (Scale E) ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งสิ้นเท่ากับ 48 คะแนน โดยแบ่งบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมออกได้ดังนี้
- แบบแสดงออก (Extraversion) หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า 18.62 คะแนน
- แบบเก็บตัว (Introversion) หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนมากกว่า 33.10 คะแนน
- แบบปานกลาง (Ambivert) หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่ 18.62 – 33.10 คะแนน

2. ด้านอารมณ์ (Emotion) ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบข้อ 2,3,6, 7, 10,11,13,15,17,19,21,23,25,27,29,31,33,35,37,39,41,43,45 และ 47 หรือที่เรียกว่า มาตรา เอ็น (Scale N) ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งสิ้นเท่ากับ 48 คะแนน โดยแบ่งบุคลิกภาพด้านอารมณ์ออกได้ดังนี้
- แบบมั่นคง (Stability) หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า 13.32 คะแนน
- แบบอ่อนไหว (Neuroticism) หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า 33.32 คะแนน
- แบบปานกลาง (Ambivert) หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่ 13.32 – 33.32 คะแนน

การหาความเชื่อมั่นในแบบทดสอบบุคลิกภาพ (MPI reliability) แบบวัดบุคลิกภาพ MPI เป็นแบบวัดมาตรฐานที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยพบว่ามาตรา E ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.75 – 0.85 ส่วนมาตรา N มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.85 – 0.90 เมื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วนำแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha) ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI มีค่าความเชื่อมั่นในมาตรา E เท่ากับ 0.711 และมาตรา N มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.721

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ โดยนำแบบสอบถาม Internet Addiction Test ของ Dr. Kimberly S. Young (1998) มาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพความจริงในสังคมไทย โดยมาตราที่ใช้เป็นแบบ Likert Scale ให้เลือกตอบโดยแบ่งออกเป็น 5 Scale ดังนี้ เป็นประจำ , บ่อยๆ , บางครั้งบางครั้ง , ไม่บ่อย , ไม่เลยแม้แต่นิดเดียว โดยผู้วิจัยได้แบ่งการให้คะแนนในแต่ละคำตอบดังต่อไปนี้

เป็นประจำ	ให้เท่ากับ	5	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้เท่ากับ	4	คะแนน
เป็นครั้งคราว	ให้เท่ากับ	3	คะแนน
ไม่บ่อย	ให้เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้เท่ากับ	1	คะแนน

เกณฑ์ในการประเมินค่าของระดับของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต จะพิจารณาจากความถี่ของพฤติกรรมที่มีค่าตั้งแต่ 1 - 5 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับจะมีคะแนนห่างกันเป็นช่วงชั้นดังต่อไปนี้

$$\frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

สามารถกำหนดเกณฑ์การในการประเมินค่าของระดับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้ดังต่อไปนี้

คะแนน 1.00 - 2.33 แสดงว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ใน ระดับต่ำ

คะแนน 2.34 - 3.67 แสดงว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ใน ระดับปานกลาง

คะแนน 3.68 - 5.00 แสดงว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ใน ระดับสูง

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha) ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.973

ในส่วน of แบบสัมภาษณ์ทั่วไป (General Interview) ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์, สื่อสารมวลชน และอินเทอร์เน็ต จะเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะ

ของอาการของผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ต, ปัจจัยสาเหตุของการติดอินเทอร์เน็ต, ผลกระทบต่อในระดับปัจเจกบุคคลและสังคม, แนวทางการป้องกันการติดอินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่อยู่ในภาวะเสี่ยง คือวัยรุ่นหรือเยาวชน, ร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (อินเทอร์เน็ตคาเฟ่) และแนวโน้มของภาวะการติดอินเทอร์เน็ตในอนาคต โดยที่ผู้วิจัยจะให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและแก้ไขปรับปรุงให้แบบสัมภาษณ์มีความสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ก่อนที่จะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ออกไปเก็บข้อมูลกับร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) และสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทั่วเขตกรุงเทพมหานคร โดยพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เขตพญาไท, หัวหมาก, ปทุมวัน, ดินแดง, พระนคร, คลองเตย, ดุสิต, ทวีวัฒนา, คลองสาน, พระนคร, จตุจักร และลาดพร้าว จำนวนร้านให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ทำการเก็บข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ร้าน หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยได้กระจายแบบสอบถามให้กับเพื่อน ๆ ที่อยู่บริเวณเขตที่ทำการเก็บข้อมูล โดยก่อนที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจริง ๆ ก็ได้อธิบายเงื่อนไขต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อเพื่อน ๆ ที่ช่วยดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยในบางพื้นที่ผู้วิจัยจะเป็นผู้นำเอาแบบสอบถามไปแจกจ่ายด้วยตนเอง แล้วรอเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมา ซึ่งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2545 หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงรหัสและประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS PC+) เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลต่อไป

3.4.2 การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ โดยพิจารณาจากผลงานทางวิชาการ รวมถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางมนุษยวิทยา กล่าวคือ ใช้เทคนิคการวิจัยโดยการสัมภาษณ์แบบทั่วไป (General Interview) จำนวน 5 ท่าน การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรูปแบบเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) และมีลักษณะการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structural Interview) ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และอภิปรายผลของข้อมูลต่อไป เมื่อได้รายชื่อของผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำจดหมายขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์โดยให้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้รับรอง แล้วดำเนินการเข้าพบเพื่อทำการนัดวัน – เวลาในการสัมภาษณ์ โดยแนะนำเกี่ยวกับตัวผู้วิจัย อีกทั้งอธิบายถึงวัตถุประสงค์และเรื่องเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์พอสังเขป จากนั้นก็ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกเสียง และทำการคัดลอกตามแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญบางท่านผู้วิจัยอาศัยสื่ออินเทอร์เน็ตสำหรับเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านทางเว็บบอร์ด (Web Board) โดยลงข้อความเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ตในลักษณะของการถามคำถามและให้ผู้เชี่ยวชาญตอบกลับบนอินเทอร์เน็ต จนกระทั่งได้ข้อมูลจนครบทั้ง 5 ท่าน

3.5 การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องมาทำการลงรหัส แล้วนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC ในการประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

3.5.2 วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

3.5.3 วิเคราะห์การสัมภาษณ์โดยการพรรณนาตามเนื้อหา (Content Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายและพรรณาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบและเพื่อดูการกระจายข้อมูล โดยการนำเสนอในรูปของตารางแจกแจงความถี่

3.6.2 การแสดงระดับของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการติดอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่อดูลักษณะการกระจายของข้อมูล สูตรทั่วไปของการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต มีดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	คือ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	$\sum X$	คือ	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	คือ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สูตรการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีดังนี้ (รวิชัย งามสันติวงศ์, 2543: 297)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ	X	คือ	ข้อมูลแต่ละตัว
	$\bar{X}$	คือ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	N	คือ	จำนวนข้อมูล

3.6.3 การหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของข้อมูลที่สามารถนำมาคำนวณได้ทุกคุณลักษณะหรือทุกตัวแปร ซึ่งเรียกความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ว่า สหสัมพันธ์ (Correlation) นำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางลักษณะประชากร, ความสัมพันธ์ในครอบครัว และลักษณะบุคลิกภาพ โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณดังนี้ (Kerlinger and Pedhazur, 1973)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2][N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	คือ	สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับตัวแปร y
	$\sum x$	คือ	ผลรวมของข้อมูลที่ได้จากตัวแปร x
	$\sum y$	คือ	ผลรวมของข้อมูลที่ได้จากตัวแปร y
	$\sum xy$	คือ	ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าของตัวแปร x และ y
	$\sum x^2$	คือ	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร x
	$\sum y^2$	คือ	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร y
	N	คือ	จำนวนข้อมูลหรือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่า r ที่ได้จะมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง 1 เครื่องหมายที่อยู่ด้านหน้าของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะบอกลักษณะทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ตัว ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้นแล้วตัวแปรอีกตัวหนึ่งเพิ่มขึ้นตาม หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดแล้วอีกตัวแปรอีกตัวหนึ่งลดตาม เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าเป็น + กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางบวก หรือมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน ถ้าตัวแปรหนึ่งมีค่าเพิ่มขึ้นแต่อีกตัวแปรหนึ่งมีค่าลด หรือตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าลดลงแล้วตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งมีค่าเพิ่มขึ้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าเป็น - กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทาง

ลบ หรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้ามกัน โดยที่การพิจารณาว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์ในระดับใดพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (อ้างแล้ว ธวัชชัย งามสันติวงศ์, 2543: 478)

r มีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง หรือสูงมาก

r มีค่าระหว่าง .60 - .80 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

r มีค่าระหว่าง .40 - .60 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

r มีค่าระหว่าง .20 - .40 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ

r มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ หรือต่ำมาก

การทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยการทดสอบค่าที

(t -test) มีสูตรดังนี้ (ประคอง วรรณสูตร, 2539: 171)

$$t = \frac{r_{xy} \sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r_{xy}^2}} ; df = n-2$$

เมื่อ t คือ ค่าสถิติ t

r_{xy} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.6.4 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมดัดอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่น

โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

(1) กำหนดหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) กับตัวแปรเกณฑ์ (ตัวแปรตาม) โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (Kerlinger and Pedhazur, 1973)

$$R = \sqrt{\frac{SS_{reg}}{SS_t}}$$

เมื่อ R คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

SS_{reg} คือ ความแปรปรวนของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถอธิบายได้ด้วยกลุ่มตัวแปรพยากรณ์

SS_t คือ ความแปรปรวนทั้งหมดของตัวแปรเกณฑ์

(2) ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยการ
ใช้สถิติทดสอบ F (F-test statistic) โดยมีสูตรที่ใช้ดังนี้ (Kerlinger and Pedhazur, 1973)

$$F = \frac{R^2 (N - K - 1)}{(1 - R^2)K}$$

เมื่อ	F	คือ	ค่าสถิติ F
	R^2	คือ	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ)
	N	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	K	คือ	จำนวนตัวแปรพยากรณ์

(3) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนน
ดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (β) มีสูตรดังนี้ (Kerlinger and Pedhazur, 1973)

$$b_i = \frac{\beta_i S_y}{S_x}$$

เมื่อ	b_i	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์
	β_i	คือ	beta weight ของตัวแปร i
	S_y	คือ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์
	S_x	คือ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์

(4) ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ (β) โดย
ใช้ค่าสถิติทดสอบ t (t-test statistic) เพื่อทดสอบค่า β ของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวจะส่งผลต่อตัว
แปรเกณฑ์หรือไม่ โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (Kerlinger and Pedhazur, 1973)

$$t = \frac{b_i}{S.E.b_i}$$

เมื่อ	t	คือ	ค่าสถิติ t
	b_i	คือ	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอย (ค่านำหนักของตัวแปรพยากรณ์)
	S.E. b_i	คือ	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b_i (Standard error)

สูตรการหาความคลาดเคลื่อนของสัมประสิทธิ์การถดถอย โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$S.E.b_i = \sqrt{\frac{SS_{res} / (N - K - 1)}{SS_{x_i} (1 - R_i^2)}}$$

เมื่อ S.E.b_i คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b_i
(Standard error)

SS_{res} คือ ค่าความแปรปรวนของส่วนที่เหลือของ
สัมประสิทธิ์ถดถอย

SS_{x_i} คือ ค่าความแปรปรวนของตัวแปรพยากรณ์ที่ I

N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

K คือ จำนวนตัวพยากรณ์

3.6.5 ค่าไคสแควร์ (Chi - Square Test: χ^2) เป็นสถิติที่ใช้สำหรับทดสอบความมี
นัยสำคัญระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับภูมิภาคต่าง ๆ เช่น เพศ, รายได้, ระดับการศึกษา, สถานภาพ
สมรสของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง, รายได้รวมของครอบครัว, ความสัมพันธ์ในครอบครัว, และ
ลักษณะทางบุคลิกภาพ โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยดูจากตาราง (Crosstabulation)
สูตรทั่วไปของการหาค่าไคสแควร์ คือ

$$\chi^2 = \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 คือ ค่าไคสแควร์

O คือ ค่าของข้อมูลที่รวบรวมได้ (Observed Value)

E คือ ค่าของข้อมูลที่คาดว่าจะเป็น (Expected Value)

โดยที่ $E = r \times k / N$ หมายความว่า จำนวนได้จากผลคูณของแต่ละ r (แถว) และแต่ละ k (คอลัมน์) หารด้วยจำนวนทั้งหมด

df คือ ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
 $df = (r - 1)(k - 1)$

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และอธิบายผลวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการหาค่าสถิติขั้นพื้นฐาน คือ ตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่า Mean (X) และค่า Standard Deviation (SD) ในการวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ติดอินเตอร์เน็ตและไม่ติดอินเตอร์เน็ต รวมถึงระดับการติดอินเตอร์เน็ต ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่า Mean (X) และค่า Standard Deviation (SD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร 2 กลุ่ม
3. การแสดงค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อดูทิศทางและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ตาราง Correlation Matrix
4. การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปและคัดเลือกว่าตัวแปรพยากรณ์ ต่อมาใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) เพื่อหาความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตาม
5. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย (Hypothesis Testing)
6. การอภิปรายผลการวิจัย

4.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 เพศ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 153 คน (ร้อยละ 51.0) และเพศชาย จำนวน 147 คน (ร้อยละ 49.0)

4.1.2 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 193 คน (ร้อยละ 64.3) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 54 คน (ร้อยละ 18.0) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 53 (ร้อยละ 17.7) ตามลำดับ

4.1.3 รายได้ต่อเดือน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,001 - 6,000 บาท จำนวน 109 คน (ร้อยละ 36.3) รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 99 คน (ร้อยละ 33.0) รายได้ต่อเดือนระหว่าง 6,001 - 9,000 บาท จำนวน 55 คน (ร้อยละ 18.3) และรายได้เดือนตั้งแต่ 9,000 บาทขึ้นไป จำนวน 37 คน (ร้อยละ 12.3) ตามลำดับ

4.1.4 รายได้รวมของครอบครัว

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 90 คน (ร้อยละ 30.0) รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 74 คน (ร้อยละ 24.7) รายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 72 คน (ร้อยละ 24.0) รายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 43 คน (ร้อยละ 14.3) และ รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 21 คน (ร้อยละ 7.0) ตามลำดับ

4.1.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 222 คน (ร้อยละ 74.0) รองลงมา คือ บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 32 คน (ร้อยละ 10.7) บิดามารดาหย่าร้าง จำนวน 24 คน (ร้อยละ 8.0) และบิดาหรือมารดาเสียชีวิต จำนวน 22 คน (ร้อยละ 7.3) ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงการแจกแจงความถี่และจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	147	49.0
หญิง	153	51.0
รวม	300	100
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	54	18.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	53	17.7
อุดมศึกษา	193	64.3
รวม	300	100
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 3,000 บาท	99	33.0
3,001 – 6,000 บาท	109	36.3
6,001 – 9,000 บาท	55	18.3
มากกว่า 9,000 บาทขึ้นไป	37	12.3
รวม	300	100
รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	21	7.0
10,001 – 20,000 บาท	43	14.3
20,001 – 30,000 บาท	72	24.0
30,001 – 40,000 บาท	74	24.7
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	90	30.0
รวม	300	100
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	222	74.0
หย่าร้าง	24	8.0
แยกกันอยู่	32	10.7
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	22	7.3
รวม	300	100

4.1.6 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่ามีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี จำนวน 154 คน (ร้อยละ 51.3) รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลาง จำนวน 119 คน (ร้อยละ 39.7) และความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี จำนวน 27 คน (ร้อยละ 9.0) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ดี	154	51.3
ปานกลาง	119	39.7
ไม่ดี	27	9.0
รวม	300	100

4.1.7 บุคลิกภาพทางด้านพฤติกรรม (Scale E)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบกลาง (Ambivert) จำนวน 235 คน (ร้อยละ 78.3) รองลงมา คือ บุคลิกภาพแบบแสดงออก (Extraversion) จำนวน 35 คน (ร้อยละ 11.7) และบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introversion) จำนวน 30 คน (ร้อยละ 10.0) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามบุคลิกภาพทางด้านพฤติกรรม

บุคลิกภาพทางด้านพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
แบบแสดงออก (Extraversion)	35	11.7
แบบกลาง (Ambivert)	235	78.3
แบบเก็บตัว (Introversion)	30	10.0
รวม	300	100

4.1.8 บุคลิกภาพทางด้านอารมณ์ (Scale N)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบกลาง (Ambivert) จำนวน 201 คน (ร้อยละ 67.0) รองลงมา คือ บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (Neuroticism) จำนวน 75 คน (ร้อยละ 25.0) และบุคลิกภาพแบบมั่นคง (Stability) จำนวน 24 คน (ร้อยละ 8.0) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามบุคลิกภาพทางด้านอารมณ์

บุคลิกภาพทางด้านอารมณ์	จำนวน	ร้อยละ
แบบมั่นคง (Stability)	24	8.0
แบบกลาง (Ambivert)	201	67.0
แบบอ่อนไหว (Neuroticism)	75	25.0
รวม	300	100

4.2 พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบที่สร้างโดย Dr. Kimberly S. Young มาใช้ในการวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต เป็นหลักเกณฑ์เดียวกันกับหลักการวินิจฉัยจากคู่มือการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM - IV) คำถามที่ใช้วินิจฉัยพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ โดยมีข้อตกลงว่าถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบทดสอบในส่วนนี้ว่า “ใช่” ตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไปจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตตามหลักเกณฑ์ของการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างระบุพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตดังนี้ (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบข้อความที่ใช้วัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตตามแบบทดสอบของ Dr. Kimberly S. Young

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	N
1. ท่านรู้สึกหมกมุ่นอยู่กับการใช้อินเทอร์เน็ต	99 (33.0)	201 (67.0)	300 (100)
2. ท่านมีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานขึ้น	182 (60.7)	118 (39.3)	300 (100)
3. ท่านไม่สามารถลด, หยุดใช้อินเทอร์เน็ตได้	70 (3.3)	230 (76.7)	300 (100)
4. ท่านมักมีอาการกระวนกระวาย, ซึมเศร้า, หงุดหงิด หรือ อารมณ์ไม่ดีเมื่อเลิกหรือหยุดใช้อินเทอร์เน็ต	41 (13.7)	259 (86.3)	300 (100)
5. ท่านใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้	239 (79.7)	61 (20.3)	300 (100)
6. การใช้อินเทอร์เน็ตของท่านทำให้ความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือ ครอบครัวลดลง รวมทั้งมีผลกระทบต่อการศึกษา	65 (21.7)	235 (78.3)	300 (100)
7. ท่านมักโกหกหรือปิดบังผู้อื่นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต	72 (24.0)	228 (76.0)	300 (100)
8. ท่านรู้สึกพึงพอใจที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	261 (87.0)	39 (13.0)	300 (100)

เมื่อนำผลการตอบข้อความที่ใช้วัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมาสรุป พบว่ากลุ่มตัวอย่างระบุคำตอบว่า “ใช่” ตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไป และถือว่าเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 79 คน (ร้อยละ 26.3) และกลุ่มตัวอย่างระบุคำตอบว่า “ใช่” น้อยกว่า 5 ข้อ ถือเป็นกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 221 คน (ร้อยละ 73.7) ตามหลักเกณฑ์ของการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (ดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามหลักการวินิจฉัยพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต	จำนวน	ร้อยละ
ติดอินเทอร์เน็ต	79	26.3
ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	221	73.7
รวม	300	100

4.2.1 เพศกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 44 คน (ร้อยละ 55.7) และเพศหญิง จำนวน 35 คน (ร้อยละ 44.3) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 118 คน (ร้อยละ 53.4) และเพศชาย จำนวน 103 คน (ร้อยละ 46.6)

4.2.2 ระดับการศึกษากับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 42 คน (ร้อยละ 53.2) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25 คน (ร้อยละ 31.6) และลำดับสุดท้าย คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 12 คน (ร้อยละ 15.2) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 151 คน (ร้อยละ 68.3) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 41 คน (ร้อยละ 18.6) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 29 คน (ร้อยละ 13.1) ตามลำดับ

4.2.3 รายได้ต่อเดือนกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,001 - 6,000 บาท จำนวน 28 คน (ร้อยละ 35.4) รองลงมา คือ รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 27 คน (ร้อยละ 34.2) รายได้ต่อเดือนระหว่าง 6,001 - 9,000 บาท จำนวน 14 คน (ร้อยละ 17.7) และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 9,000 บาทขึ้นไป จำนวน 10 คน (ร้อยละ 12.7) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง

3,001 – 6,000 บาท จำนวน 81 คน (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 72 คน (ร้อยละ 32.6) รายได้ต่อเดือนระหว่าง 6,001 - 9,000 บาท จำนวน 41 คน (ร้อยละ 18.6) และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 9,000 บาทขึ้นไป จำนวน 27 คน (ร้อยละ 12.2) ตามลำดับ

4.2.4 รายได้รวมของครอบครัวกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 25 คน (ร้อยละ 31.6) รองลงมา คือ รายได้มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไปจำนวน 23 คน (ร้อยละ 29.1) รายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 15 คน (ร้อยละ 19.0) รายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 13 คน (ร้อยละ 16.5) และรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 3 คน (ร้อยละ 3.8) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 67 คน (ร้อยละ 30.3) รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 57 คน (ร้อยละ 25.8) รายได้ระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 49 คน (ร้อยละ 22.2) รายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 30 คน (ร้อยละ 13.6) และรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 18 คน (ร้อยละ 8.1) ตามลำดับ

4.2.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกันจำนวน 51 คน (ร้อยละ 64.6) รองลงมา คือ บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 19.0) บิดามารดาหย่าร้าง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 11.4) และบิดาหรือมารดาเสียชีวิต จำนวน 4 คน (ร้อยละ 4.0) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ พบว่า บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 171 คน (ร้อยละ 77.4) รองลงมา คือ บิดาหรือมารดาเสียชีวิต จำนวน 18 คน (ร้อยละ 8.1) บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.7) และบิดามารดาหย่าร้าง จำนวน 15 คน (ร้อยละ 6.8) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากร	กลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ต		กลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	44	55.7	103	44.6
หญิง	35	44.3	118	53.4
รวม	79	100	221	100
ระดับการศึกษา				
มัธยมศึกษาตอนต้น	25	31.6	29	13.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	15.2	41	18.6
อุดมศึกษา	42	53.2	151	68.3
รวม	79	100	221	100
รายได้ต่อเดือน				
น้อยกว่า 3,000 บาท	27	34.2	72	32.6
3,001 – 6,000 บาท	28	35.4	81	36.7
6,001 – 9,000 บาท	14	17.7	41	18.6
มากกว่า 9,000 บาทขึ้นไป	10	12.7	27	12.2
รวม	79	100	221	100
รายได้รวมของครอบครัว				
น้อยกว่า 10,000 บาท	3	3.8	18	8.1
10,001 – 20,000 บาท	13	16.5	30	13.6
20,001 – 30,000 บาท	15	19.0	57	25.8
30,001 – 40,000 บาท	25	31.6	49	22.2
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	23	29.1	67	30.3
รวม	79	100	221	100
สถานภาพสมรสของบิดามารดา				
อยู่ด้วยกัน	51	64.6	171	77.4
หย่าร้าง	9	11.4	15	6.8
แยกกันอยู่	15	19.0	17	7.7
บิดา หรือมารดาเสียชีวิต	4	5.1	18	8.1
รวม	79	100	221	100

4.2.6 ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลาง จำนวน 34 คน (ร้อยละ 43.0) รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี จำนวน 32 คน (ร้อยละ 40.5) และความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 16.5) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี จำนวน 122 คน (ร้อยละ 55.2) รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลาง จำนวน 85 คน (ร้อยละ 38.5) และความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต โดยจำแนกตามความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	กลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ต		กลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดี	32	40.5	122	55.2
ปานกลาง	34	43.0	85	38.5
ไม่ดี	13	16.5	14	6.3
รวม	79	100	221	100

4.2.7 บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม (Scale E) กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบกลาง (Ambivert) จำนวน 56 คน (ร้อยละ 70.9) รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก (Extraversion) จำนวน 13 คน (ร้อยละ 16.5) และมีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว (Introversion) จำนวน 10 คน (ร้อยละ 12.7) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบกลาง (Ambivert) จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 81.0 รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก (Extraversion) จำนวน 22 คน (ร้อยละ 10.0) และมีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว (Introversion) จำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.0) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต โดยจำแนกตามบุคลิกภาพด้านพฤติกรรม

บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม (Scale E)	กลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ต		กลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบแสดงออก (Extraversion)	13	16.5	22	10.0
แบบกลาง (Ambivert)	56	70.9	179	81.0
แบบเก็บตัว (Introversion)	10	12.7	20	9.0
รวม	79	100	221	100

4.2.8 บุคลิกภาพด้านอารมณ์ (Scale N) กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบกลาง (Ambivert) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 และมีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism) จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบกลาง (Ambivert) จำนวน 157 คน (ร้อยละ 71.0) รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism) จำนวน 40 คน (ร้อยละ 18.1) และบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง (Stability) จำนวน 24 คน (ร้อยละ 10.9) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต โดยจำแนกตามบุคลิกภาพด้านอารมณ์

บุคลิกภาพด้านอารมณ์ (Scale N)	กลุ่มที่ติดอินเทอร์เน็ต		กลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบมั่นคง (Stability)	-	-	24	10.9
แบบกลาง (Ambivert)	44	55.7	157	71.0
แบบอ่อนไหว (Neuroticism)	35	44.3	40	18.1
รวม	79	100	221	100

4.2.10 ระดับของการติดอินเทอร์เน็ต

การวัดระดับของการติดอินเทอร์เน็ตผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบของ Dr. Kimberly S. Young ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองขณะที่ใช้อินเทอร์เน็ตหรือหลังจากที่ใช้อินเทอร์เน็ตแล้ว ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 147 คน (ร้อยละ 49.0) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับของการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปกติ จำนวน 118 คน (ร้อยละ 39.3) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับของการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับสูง มีจำนวน 35 คน (ร้อยละ 11.7) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับของการติดอินเทอร์เน็ต

ระดับของการติดอินเทอร์เน็ต	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	147	49.0
ปานกลาง	118	39.3
สูง	35	11.7
รวม	300	100.0

โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนสำหรับระดับของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจากข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ สามารถแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนได้ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลความหมาย
1.00 - 2.33	ระดับต่ำ
2.34 - 3.67	ระดับปานกลาง
3.68 - 5.00	ระดับสูง

เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยหรือค่า Mean ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) พบว่า ระดับการติดอินเทอร์เน็ตโดยรวมของวัยรุ่นที่ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.83$) และเมื่อนำมาจำแนกเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตและไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีระดับการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.49$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีระดับการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.60$)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างที่ถูกวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ระบุว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจะใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตยาวนานกว่าที่ตั้งใจไว้ ($X = 4.33$) รองลงมา คือ ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต ($X = 4.23$) ชอบต่อเวลาเมื่อจะเลิกใช้อินเทอร์เน็ต ($X = 4.05$) รอคอยที่จะใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไป ($X = 3.90$) ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและความเครียดในชีวิตประจำวัน ($X = 3.82$) สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในอินเทอร์เน็ต ($X = 3.80$) และชอบความสนุกสนาน, ความตื่นเต้นในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่ากิจกรรมอื่นในชีวิตประจำวัน ($X = 3.70$) ตามลำดับ

สำหรับพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่ตัวอย่างที่ถูกวินิจฉัยว่าไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตระบุว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเช็ค E-Mail ก่อนทำสิ่งอื่นที่ต้องการทำในอินเทอร์เน็ต ($X = 3.41$) รองลงมา คือ ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้ ($X = 3.25$) ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต ($X = 2.81$) สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในอินเทอร์เน็ต ($X = 2.66$) ต่อเวลาอีกนิดหนึ่งเมื่อจะเลิกใช้อินเทอร์เน็ต ($X = 2.59$) ชอบความสนุกสนาน, ความตื่นเต้นในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่ากิจกรรมอื่นในชีวิตประจำวัน ($X = 2.50$) และใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและความเครียดในชีวิตประจำวัน ($X = 2.42$) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 14)

จากการศึกษาเกี่ยวกับระดับการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น สามารถนำข้อคำถามทั้งหมดมาสรุปเป็นพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในภาพรวม ซึ่งพฤติกรรมที่วัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมปฏิบัติมากที่สุดดังนี้ คือ ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตยาวนานกว่าที่ตั้งใจไว้ รองลงมา คือ เช็ค E-Mail ก่อนทำสิ่งอื่นที่ต้องการทำในอินเทอร์เน็ต, ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวขณะที่ใช้อินเทอร์เน็ต, มีอาการติดลมเวลาเล่นอินเทอร์เน็ต, ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น, ชอบความสนุกสนาน ความตื่นเต้นในการใช้อินเทอร์เน็ต, ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและความเครียดในชีวิตประจำวัน และรอคอยที่จะใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไป ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตในวัยรุ่นยังคงไม่รุนแรงมากนัก เนื่องจากความเป็นจริงสภาพสังคมไทยมีลักษณะของปัจเจกชนนิยม (Individualistic) น้อยกว่าสังคมตะวันตก ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวว่า ปัญหาพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นอาจเป็นแค่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง (Transition) หรือเป็นเพียงค่านิยมของวัยรุ่นเท่านั้น ครอบครัวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตที่ถูกต้อง ปลูกฝังระเบียบวินัย สร้างกฎ กติกาในการใช้อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ก็จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้ดีที่สุด

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยจำแนกตามพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างรวม (N = 300) กลุ่มผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ต (N = 79) และกลุ่มผู้ที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต (N = 221)

ข้อความ	กลุ่มติดอินเทอร์เน็ต		กลุ่มไม่ติดอินเทอร์เน็ต		ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}_N$)
	ค่าเฉลี่ย (X)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ค่าเฉลี่ย (X)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	
1.ท่านใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้	4.33	0.86	3.25	1.06	3.54
2.ท่านไม่สนใจงานบ้านหรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยใช้เวลาส่วนใหญ่กับการใช้อินเทอร์เน็ต	3.39	1.07	2.15	0.98	2.48
3.ท่านชอบความสนุกสนาน, ความตื่นเต้นในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่ากิจกรรมอื่นในชีวิตประจำวัน	3.70	1.08	2.50	1.18	2.82
4.ท่านมักสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในอินเทอร์เน็ต	3.80	0.90	2.66	1.66	2.96
5.พ่อแม่, เพื่อนมักตำหนิเกี่ยวกับเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	2.94	1.21	1.75	1.02	2.06
6.ผลการเรียนของท่านได้รับผลกระทบเนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป	2.75	1.28	1.45	0.83	1.79
7.ท่านเช็ค E-mail ก่อนทำสิ่งอื่นที่ท่านต้องการทำในอินเทอร์เน็ต	3.67	1.29	3.41	1.41	3.48
8.ท่านมักปกปิดเป็นความลับเมื่อมีคนถามท่านว่าท่านใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อทำอะไร	3.01	1.31	1.85	1.11	2.15
9.ท่านมักชอบอยู่ในโลกส่วนตัวเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต	4.23	1.05	2.81	1.37	3.18
10.ท่านมักพบว่าตัวเองกำลังรอกอยที่จะใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไป	3.90	1.06	2.27	1.25	2.70
11.ท่านกลัวว่าชีวิตที่ไม่มีอินเทอร์เน็ตจะทำให้ท่านเบื่อหน่าย, ว่างเปล่า, ไม่ราบรื่น	2.96	1.14	1.69	0.92	2.02
12.ท่านมักตะโกนหรือแสดงความไม่พอใจหากมีใครมารบกวนในขณะที่ใช้อินเทอร์เน็ต	2.99	1.45	1.63	1.03	1.99
13.ท่านรู้สึกที่ตัวเองพักผ่อนไม่เพียงพอเนื่องจากใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงที่เลิกเกินไป	3.28	1.14	1.94	1.09	2.29

ตารางที่ 14 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจำแนกตามพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างรวม (N = 300) กลุ่มผู้ที่คิดอินเทอร์เน็ต (N = 79) และกลุ่มผู้ที่ไม่คิดอินเทอร์เน็ต (N = 221)

ข้อความ	กลุ่มคิดอินเทอร์เน็ต		กลุ่มไม่คิดอินเทอร์เน็ต		ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}_N$)
	ค่าเฉลี่ย (X)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ค่าเฉลี่ย (X)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	
14. ท่านรู้สึกหมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ต เวลาที่ไม่ได้ใช้ หรือมักเพื่อฝืนถึงเวลาที่ ใช้อินเทอร์เน็ต	2.81	1.13	1.51	0.86	1.85
15. ท่านมักพูดกับตัวเองว่า “ขอต่อเวลา อีกนิดหนึ่ง” เมื่อจะเลิกใช้อินเทอร์เน็ต	4.05	1.23	2.59	1.37	2.98
16. ท่านมักจะพยายามใช้เวลาใน อินเทอร์เน็ตให้น้อยลง แต่ก็พบว่าทำ ไม่ได้	3.66	1.12	2.12	1.22	2.52
17. ท่านพยายามปิดบังผู้อื่นในเรื่องของ เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	2.84	1.14	1.71	0.97	2.01
18. ท่านเลือกที่จะใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า ที่จะออกไปข้างนอกกับผู้อื่น	3.49	1.16	2.02	1.12	2.41
19. ท่านรู้สึกซึมเศร้า, อารมณ์ไม่ดีเวลาที่ ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต	2.94	1.12	1.50	0.82	1.88
20. ท่านมักใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหลีกเลี่ยง ปัญหาและความเครียดในชีวิตประจำวัน	3.82	1.26	2.42	1.15	2.79
รวม	2.49	0.55	1.60	0.58	1.83

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าตั้งแต่ .004 ถึง .397 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 คู่ ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .168 ถึง .397 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 คู่ ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ .129 และ .139 และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติมี 26 คู่ ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.004 ถึง -.101 จากตัวแปรทั้งหมด 36 คู่

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .297$) ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .168$) ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ระดับการศึกษาโดยมีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับต่ำ ($r = -.139$) ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสถานภาพสมรสของบิดามารดาโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .129$) ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ สำหรับเพศ, รายได้รวมของครอบครัว, บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด (ดูตารางที่ 15)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 แสดงค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติดยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
X ₁	1.000								
X ₂	-.090	1.000							
X ₃	-.057	.299**	1.000						
X ₄	.072	-.133*	.025	1.000					
X ₅	-.027	-.050	.051	-.101	1.000				
X ₆	.059	-.078	.022	-.078	.397**	1.000			
X ₇	-.064	.018	.024	-.033	-.028	-.133*	1.000		
X ₈	.061	-.074	-.022	.026	.079	.257**	.155**	1.000	
X ₉	-.080	-.139*	-.004	.073	.129*	.168**	-.027	.297**	1.000

** p < .01 * p < .05

สัญลักษณ์ที่ใช้ในตาราง มีดังนี้

X ₁	คือ	เพศ
X ₂	คือ	ระดับการศึกษา
X ₃	คือ	รายได้ต่อเดือน
X ₄	คือ	รายได้รวมของครอบครัว
X ₅	คือ	สถานภาพสมรสของบิดามารดา
X ₆	คือ	ความสัมพันธ์ในครอบครัว
X ₇	คือ	บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม
X ₈	คือ	บุคลิกภาพด้านอารมณ์
X ₉	คือ	พฤติกรรมการติดยาเสพติด

4.4 การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความสำคัญของปัจจัยทางด้านลักษณะประชากร, ครอบครัว และบุคลิกภาพที่อาจจะมีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น กล่าวคือ นำปัจจัยทั้ง 8 ตัวเข้าไปอยู่ในสมการด้วยวิธีการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ในทางสถิติ เราสามารถเปรียบเทียบอำนาจและจำแนกความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัว ดังนี้ (ดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยในการเลือกตัวแปรในการพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น

ตัวแปร	B	S.E _{est}	β	t
(Constant)	-.060	.218		-.278
เพศ	-.103	.049	-.117	-2.117*
ระดับการศึกษา	-.108	.054	-.118	-2.025*
รายได้ต่อเดือน	.025	.055	.026	.448
รายได้รวมของครอบครัว	.060	.049	.068	1.223
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	.078	.060	.078	1.304
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	.039	.042	.058	.921
บุคลิกด้านพฤติกรรม	-.062	.053	-.065	-1.157
บุคลิกด้านอารมณ์	.228	.046	.284	4.911*
R = .370		Overall-F = 5.754		
R ² = .137		* Significant at .05		

จากตารางที่ 16 แสดงว่าเมื่อนำตัวพยากรณ์ทั้งหมด 8 ตัว มาพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ร้อยละ 13.7 กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้ร้อยละ 13.7 และเมื่อพิจารณาว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ทั้งหมดในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ บุคลิกภาพด้านอารมณ์, เพศ และระดับการศึกษา

ตารางที่ 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นเมื่อใช้วิธีการ Stepwise Solution

ลำดับขั้นตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2 change	F
บุคลิกภาพด้านอารมณ์	.297	.089	.089	28.936*
บุคลิกภาพด้านอารมณ์, เพศ	.320	.102	.013	16.938*
บุคลิกภาพด้านอารมณ์, เพศ, ระดับการศึกษา	.338	.114	.012	12.722*

* $P < .05$

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า บุคลิกภาพด้านอารมณ์สามารถอธิบายพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .089 แสดงว่า บุคลิกภาพด้านอารมณ์สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้ร้อยละ 8.9

ขั้นที่ 2 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ คือ เพศ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .102 ($R^2 = .102$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ และเพศ สามารถร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้ร้อยละ 10.2 โดยที่ เพศ เป็นตัวแปรที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้น .013 (R^2 change = .013) ดังนั้น เพศ สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3

ขั้นที่ 3 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ คือ ระดับการศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .114 ($R^2 = .114$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ เพศ และระดับการศึกษา สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้ร้อยละ 11.4 โดยที่ ระดับ

การศึกษาเป็นตัวแปรที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้น .012 (R^2 change = .012) ดังนั้นระดับการศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2

นอกจากนี้พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวกับตัวแปรเกณฑ์ มีค่าเท่ากับ .338 ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้ดีกว่าการใช้ตัวพยากรณ์เพียงตัวเดียว โดยตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta: β) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ B และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น

ตัวแปร	B	S.E _{est}	β	t
(Constant)	-.088	.153		.576
บุคลิกภาพด้านอารมณ์	.237	.044	.295	5.365*
เพศ	-.096	.048	-.109	-1.988*
ระดับการศึกษา	-.117	.051	-.127	-2.315 *
R = .370		Overall-F = 5.754		
R ² = .137		* Significant at .05		

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์จำนวน 3 ตัวแปร มีความแปรปรวนร่วมกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น โดยใช้ตัวแปรทั้ง 3 ตัว ได้แก่ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ , เพศ และระดับการศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้ร้อยละ 13.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Standardized Coefficient) ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวแปรพยากรณ์ที่มีต่อตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสูงสุด คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ ($\beta = .295$) รองลงมาคือ ระดับการศึกษา ($\beta = -.127$) และเพศ ($\beta = -.109$) ตามลำดับ แสดงว่าบุคลิกภาพด้านอารมณ์มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ ระดับการศึกษา และอันดับสุดท้าย คือ เพศ

4.5 การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 คือ “วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นหญิง”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.924 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าในตาราง แสดงว่าเป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ 0.165 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวไม่มีความแตกต่างกัน นั่นคือ ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง เพศ กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 (ดูตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “เพศ” กับ “พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

เพศ	พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
ชาย	44 (29.9)	103 (70.1)	147 (100)
หญิง	35 (22.9)	118 (77.1)	153 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 1.924 df = 1
 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .165 Gamma = -.180

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 จะเห็นได้ว่า เพศ กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต เมื่อดูจากตารางที่ 19 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้น โดยเปรียบเทียบกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า เพศชายที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 เพศหญิงที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า เพศชายที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 70.1 และเพศหญิงที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 และจากการศึกษาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำให้ไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 คือ “วัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 5.830 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่าไม่เป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ 0.016 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความแตกต่างกัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 (ดูตารางที่ 20)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “ระดับการศึกษา” กับ “พฤติกรรมกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

ระดับการศึกษา	พฤติกรรมกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
มัธยมศึกษา	37 (34.6)	70 (65.4)	107 (100)
อุดมศึกษา	42 (21.8)	151 (78.2)	193 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 5.830 df = 1
 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .016 Gamma = -.310

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 จะเห็นได้ว่า ระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กัน เมื่อดูจากตารางที่ 20 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าระดับมัธยมศึกษา โดยเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 ระดับอุดมศึกษาที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 65.4 และระดับอุดมศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 78.2 จึงน่าจะกล่าวได้ว่าวัยรุ่นในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษา และจากการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า ระดับการศึกษากับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 3 คือ “วัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าในตาราง แสดงว่าเป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ 0.949 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวไม่มีความแตกต่างกัน นั่นคือ ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 3 (ดูตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “รายได้ต่อเดือน” กับ “พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

รายได้ต่อเดือน	พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
ต่ำ	55 (26.4)	153 (73.6)	208 (100)
สูง	24 (26.1)	68 (73.9)	92 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 0.004   df = 1
 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .949   Gamma = -.009

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 จะเห็นได้ว่า รายได้ต่อเดือน กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต เมื่อดูจากตารางที่ 21 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนสูง โดยเมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนสูงที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนสูงที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9 และจากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า รายได้ต่อเดือนกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 4 คือ “วัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่ำ”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.606 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าในตาราง แสดงว่าเป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ 0.205 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวไม่มีความแตกต่างกัน นั่นคือ ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง รายได้รวมของครอบครัว กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4 (ดูตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “รายได้รวมของครอบครัว” กับ “พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต”

รายได้รวมของครอบครัว	พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
ต่ำ	31 (22.8)	105 (77.2)	136 (100)
สูง	48 (29.3)	116 (70.7)	164 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ   ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 1.606   df = 1
                   ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .205   Gamma = .167

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 จะเห็นได้ว่า รายได้รวมของครอบครัว กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมของครอบครัวกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต เมื่อดูจากตารางที่ 22 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำ โดยเมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงที่ไม่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง รายได้รวมของครอบครัว กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า รายได้รวมของครอบครัวกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำให้ไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 5 คือ “วัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 3.84 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 4.970 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่าไม่เป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้คือ 0.026 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความแตกต่างกัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง สถานภาพการสมรสของบิดามารดา กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 5 (ดูตารางที่ 23)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “สถานภาพสมรสของบิดามารดา” กับ “พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

สถานภาพสมรสของบิดามารดา	พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
อยู่ด้วยกัน	51 (23.0)	171 (77.0)	222 (100)
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	28 (35.9)	50 (64.1)	78 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 4.970 df = 1
 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .026 Gamma = .305

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 จะเห็นได้ว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อดูจากตารางที่ 23 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน โดยเมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 และกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 จึงน่าจะกล่าวได้ว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 6 “วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 5.99 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 9.380 ซึ่งมีความมากกว่าค่าในตาราง แสดงว่าไม่เป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้คือ 0.009 ซึ่งมีความน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความแตกต่างกัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 6 (ดูตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “ความสัมพันธ์ในครอบครัว” กับ “พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
ไม่ดี	13 (48.1)	14 (51.9)	27 (100)
ปานกลาง	34 (28.6)	85 (71.4)	119 (100)
ดี	32 (20.8)	122 (79.2)	154 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ   ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 9.380   df = 2
                     ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .009   Gamma = .305

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัว กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อดูจากตารางที่ 24 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีโดยเมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 48.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลางที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลางที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 และกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 จึงน่าจะกล่าวได้ว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี และจากการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 7 คือ “วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 5.99 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 3.625 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าในตาราง แสดงว่าเป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ 0.163 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวไม่มีความแตกต่างกัน นั่นคือ ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 7 (ดูตารางที่ 25)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม” กับ “พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
แบบเก็บตัว (Introvert)	10 (33.3)	20 (66.7)	30 (100)
แบบกลาง (Ambivert)	56 (23.8)	179 (76.2)	235 (100)
แบบแสดงออก (Extrovert)	13 (37.1)	22 (62.9)	35 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 3.625 df = 2
 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = .163 Gamma = -.067

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 7 จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต เมื่อดูจากตารางที่ 25 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออกมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก (Extrovert) ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว (Introvert) ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบกลาง (Ambivert) ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบกลาง (Ambivert) ที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 76.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก (Extrovert) ที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 และกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว (Introvert) ที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 จึงน่าจะกล่าวได้ว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้าน

พฤติกรรมแบบแสดงออกมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว และจากการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม กับ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานที่ 8 คือ “วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง”

การทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) ในตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่ากับ 5.99 แต่ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 26.609 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่าไม่เป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้ คือ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความแตกต่างกัน นั่นคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง บุคลิกภาพด้านอารมณ์ กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 8 (ดูตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “บุคลิกภาพด้านอารมณ์” กับ “พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต”

บุคลิกภาพด้านอารมณ์	พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต		รวม
	ติดอินเทอร์เน็ต	ไม่ติดอินเทอร์เน็ต	
แบบอ่อนไหว (Neuroticism)	35 (46.7)	40 (53.3)	75 (100)
แบบกลาง (Ambivert)	44 (21.9)	157 (78.1)	201 (100)
แบบมั่นคง (Stability)	-	24 (100.0)	24 (100)
รวม	79 (26.3)	221 (73.7)	300 (100)

ค่าสถิติ   ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) = 26.609   df = 2
                     ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig) = 0.000   Gamma = .615

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 8 จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพด้านอารมณ์ กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อดูจากตารางที่ 26 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติด อินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มี บุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism) ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบกลาง (Ambivert) ที่มีพฤติกรรมติด อินเทอร์เน็ตจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 แต่กลับไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้าน อารมณ์แบบมั่นคง (Stability) ในกลุ่มของผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตเลย และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง (Stability) ที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 กลุ่มตัวอย่างที่มี บุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบกลาง (Ambivert) ที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 157 คน คิด เป็นร้อยละ 78.1 และกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism) ที่ไม่มี พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และจากการหาค่าสหสัมพันธ์ ระหว่าง บุคลิกภาพด้านอารมณ์ กับ พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า บุคลิกภาพด้านอารมณ์กับ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ยอมรับ สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4.6 การอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นหญิง

ผลการศึกษา พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.080$) ในระดับที่แทบจะ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต จากการศึกษา พบว่า จำนวนของผู้ที่ถูกวินิจฉัย ว่ามีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คน (ร้อยละ 26.3) โดยเป็นเพศชายจำนวน 44 คน (ร้อยละ 55.7) และเพศหญิงจำนวน 35 คน (ร้อยละ 44.3) ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dr. Kimberly S. Young และ Robert C. Rodgers (1997) และงานวิจัยของ Helen Patric และ David Gunn (1998) พบว่า เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง โดยทั่วไปประชากรที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันในการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น

สหรัฐอเมริกาไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการใช้อินเทอร์เน็ต แต่ในประเทศญี่ปุ่นพบว่า เพศชายใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิงถึง 2 เท่า (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544: 15) และจากผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2542 – 2544 พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยในปี 2542 สัดส่วนของผู้ใช้เปรียบเทียบระหว่างเพศหญิงต่อเพศชาย คือ 35 ต่อ 65 ต่อมาในปี 2543 สัดส่วนดังกล่าวสูงขึ้นเป็น 49 ต่อ 51 และในปี 2544 สัดส่วนได้มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเป็น 51 ต่อ 49 ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระยะเวลา 3 ปี แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยไม่มีปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางเพศ (gender gap) ในการใช้อินเทอร์เน็ต (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2545: 28) และจากการสังเกตการณ์โดยทั่วไป พบว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเพศชายจะใช้เพื่อความบันเทิง โดยเฉพาะการเล่นเกมออนไลน์ สำหรับเพศหญิงจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารและค้นหาข้อมูลข่าวสาร เช่น การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail), การเข้าห้องสนทนา (Chat Room) และการค้นหาข้อมูลโดยใช้ World Wide Web (www.) เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 วัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กันทางลบ ($r = -.139$) ในระดับที่ค่อนข้างต่ำกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และผลการศึกษา พบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) โดยศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 37 คน (ร้อยละ 48.8) และระดับอุดมศึกษาจำนวน 42 คน (ร้อยละ 53.2) โดยที่วัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน เปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่ ทำให้วัยรุ่นที่ศึกษาระดับอุดมศึกษามากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพราะในสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้มีบริการให้หนังสือและนักศึกษาได้ใช้อินเทอร์เน็ตฟรีไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด ทำให้วัยรุ่นที่ศึกษาระดับอุดมศึกษามีเวลาว่างค่อนข้างมาก จึงใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาและความบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dr. Kimberly S. Young และ Robert C. Rodgers (1997) พบว่า ผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะมีความศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย - อุดมศึกษา อีกทั้งนักวิชาการทางด้านสื่อสารมวลชน พบว่า การศึกษาเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

กับตัวแปรเกี่ยวกับการรับสารและการใช้สื่อ โดยคนที่มีการศึกษาสูงจะเป็นผู้รับสารที่ดี เนื่องจากมีความรู้กว้างขวางในหลาย ๆ เรื่องและสามารถเข้าใจสารได้ดี จึงส่งผลให้คนที่มีการศึกษาระดับสูงจะเลือกใช้สื่อมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ (ชนัสดี เกษมไชยานันท์, 2544: 24) นอกจากนี้ระดับการศึกษายังมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้มากกว่า ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่มีการศึกษาสูงขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักในการเข้าถึงสารสนเทศเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น (อึ้งแล้ว สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544: 14) และจากผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2544 พบว่าส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.3 (อึ้งแล้ว สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2545: 45) และในปัจจุบันได้มีการดำเนินโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (School Net) เพื่อเตรียมเยาวชนให้พร้อมกับการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยเปิดโอกาสให้กับโรงเรียนทั่วประเทศสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงค่าโทรศัพท์อัตราท้องถิ่น (3 บาท) ทั่วประเทศ (อึ้งแล้ว สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544: 39) นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากค่านิยมทางสังคม เพราะว่าเด็กวัยรุ่นสมัยนี้จะต้องใช้อินเทอร์เน็ตเป็น จะรู้สึกที่ตนเองทันสมัย (ดวงใจ กษานติกุล, สัมภาษณ์, 24 กันยายน 2545) คนรุ่นใหม่ก็ต้องนิยมใช้สื่อรุ่นใหม่เป็นเรื่องธรรมชาติ หรืออาจมองได้ว่าสภาพสังคมในระบบทุนนิยมทำให้คนเริ่มแปลกแยกกับตัวเองและแปลกแยกกับชีวิต เนื่องจากสภาพสังคมสมัยใหม่สร้างความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น คนส่วนใหญ่จึงเริ่มที่จะปลดปล่อยตัวเองออกจากครอบครัว เพื่อน และสังคม จนกลายเป็นปัจเจกชนนิยม (Individualistic) โดยเฉพาะวัยรุ่นจึงอาจจะรู้สึกว่าตัวเองอ้างว้าง โดดเดี่ยว ไม่มีความผูกพันกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีลักษณะ Interactive และยังมีบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นได้ จึงทำให้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมจากวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่น (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2545) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 วัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ

ผลการศึกษา พบว่า รายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ไม่มีความสัมพันธ์ ($r = -.004$) กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และผลการศึกษา พบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) มีรายได้

ต่อเดือนต่ำจำนวน 55 คน (ร้อยละ 69.6) และมีรายได้ต่อเดือนสูงจำนวน 24 คน (ร้อยละ 30.4) แนวคิดทางด้านนิเทศศาสตร์ อธิบายว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการใช้สื่อ มักมีการค้นพบว่า เมื่อคนที่มีรายได้สูงขึ้น มักจะมีการเลือกใช้สื่อหลายประเภทมากขึ้น เนื่องจากการใช้สื่อในระบบของสังคมจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย ทำให้ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีอำนาจในการซื้อสูงกว่า (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 183) อีกทั้งการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้แต่ละชนิดจะต้องเสียค่าใช้จ่าย สินค้าและบริการ รายได้จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสเข้าถึงสารสนเทศด้านต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544) แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันอัตราค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีราคาถูกลง โดยส่วนใหญ่จะมีอัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 15 - 30 บาทต่อชั่วโมง รวมถึงราคาของเครื่องคอมพิวเตอร์, อุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตก็มีราคาถูกลงเช่นกัน ทำให้ปัจจุบันจำนวนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตไว้ใช้เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมมาก นอกจากนี้นักเรียน, นิสิตนักศึกษาสามารถขอยืมซีดีและรหัสผ่านจากสถาบันการศึกษาของตนเองเพื่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น จึงทำให้ปัจจุบันนักเรียน, นิสิตนักศึกษานิยมใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านมากกว่าตามร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต เนื่องจากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 วัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่ำ

ผลการศึกษา พบว่า รายได้รวมของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .073$) ในระดับที่ค่อนข้างต่ำกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และผลการศึกษาพบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำจำนวน 31 คน (ร้อยละ 39.3) มีรายได้รวมของครอบครัวสูงจำนวน 48 คน (ร้อยละ 60.7) ตามแนวความคิดทางนิเทศศาสตร์ อธิบายได้ว่า รายได้เป็นตัวแปรที่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลได้ดี เช่นเดียวกับตัวแปรระดับการศึกษาเพราะเป็นตัวแปรที่มีบทบาทใกล้เคียงกันและมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงมาก กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้สูงนั้นมักมีการศึกษาสูง มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดี จึงมักถูกผลักดันให้มีความจำเป็นต้องเรียนรู้หาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ การเปิดรับสื่อจึงจำเป็นสำหรับผู้รับสารกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่น

(ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534: 70 – 71) นอกจากนี้การที่มีรายได้ที่สูงขึ้น มักจะทำให้มีภาระหน้าที่การงานมากขึ้น จนกระทั่งมีเวลาให้กับครอบครัวน้อยลง ในกรณีนี้สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวจะหันไปใช้สื่อมากขึ้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 183) อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทำให้หลายครัวเรือนมีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นหาข้อมูลข่าวสาร, เพื่อการติดต่อสื่อสาร, เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อน เป็นต้น เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมีราคาถูกลง ครอบครัวยุคใหม่ที่มีสถานภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางและระดับสูงสามารถมีกำลังซื้อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตไว้ใช้ในครัวเรือน ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านทั่วประเทศมีจำนวนถึง 490,158 ครัวเรือน คิดเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตต่อ 100 ครัวเรือน 3.04 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านมีจำนวนถึง 290,098 คิดเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตต่อ 100 ครัวเรือน 14.66 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544) และจากการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2544 พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนประมาณ 30,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.4 (อ้างแล้ว สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2545: 44) แต่สำหรับครอบครัวยุคใหม่ที่มีสถานภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำก็สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้เช่นเดียวกัน เพราะในปัจจุบันมีร้านค้าค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) มีราคาถูกลงกว่าเดิมมาก และในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้หันมาสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตกันมากขึ้น อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรและการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ลดความเหลื่อมล้ำในการใช้อินเทอร์เน็ตลงได้มาก ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 วัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

ผลการศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .129$) ในระดับที่ค่อนข้างต่ำกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และจากผลการศึกษาพบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) โดยแบ่งออกเป็นวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันจำนวน 51 คน (ร้อยละ 64.6) และวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันจำนวน 28 คน (ร้อยละ 34.4) กล่าวคือวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่

ด้วยกัน อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทางด้านครอบครัวก็มีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคม จากงานวิจัยในเรื่องของการติดสารเสพติด พบว่า เด็กที่มีปัญหาติดสารเสพติดมักจะไม่ได้อยู่กับครอบครัวที่มีพ่อแม่อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา บิดามารดาแยกกันอยู่หรือเสียชีวิต หย่าร้าง มีปัญหาครอบครัว ขาดความอบอุ่น, พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ครอบครัวแตกแยก (สมนึก รอดประเสริฐ, 2523; นฤมล กำเหนิดรัตน์, 2523; นพพร พานิชสุข, 2523; ธวัชชัย ไทยเขียว, 2526) และสาเหตุของพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตก็อาจเป็นสาเหตุเดียวกันกับการติดสารเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Dr. David Greefield (1999) พบว่า ผู้ป่วยที่เข้ามารับการบำบัดเนื่องจากการมีปัญหาลูกเกี่ยวกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมักมาจากครอบครัวที่แตกแยก และเป็นเด็กที่มีปัญหา ในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน พบว่า ปัญหาการหย่าร้างหรือการแยกกันอยู่ของบิดามารดา เพิ่มขึ้นในแต่ละปี อาจมีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กรู้สึกไม่ได้รับความรักความอบอุ่น โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรงและอ่อนไหวง่าย จึงถูกกระทบกระเทือนได้มากที่สุด ซึ่งอาจจะมีผลทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนและนำไปสู่ปัญหาสังคมในที่สุด ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวดีมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี

ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .168$) ในระดับต่ำกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต และผลการศึกษา พบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) โดยแบ่งออกเป็นวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีจำนวน 13 คน (ร้อยละ 16.5) วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลางจำนวน 34 คน (ร้อยละ 43.0) และวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีจำนวน 32 คน (ร้อยละ 40.5) จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมติดสารเสพติดของวัยรุ่น พบว่า ส่วนใหญ่มาจากปัญหาครอบครัว ขาดความอบอุ่นทางจิตใจ ว้าเหว่ ถูกดูค่า ไม่ได้รับความยุติธรรม เมื่อมีปัญหาแล้วไม่ปรึกษาใคร บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่อย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องประกอบอาชีพหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ถูกทอดทิ้งจากครอบครัว ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว ทำให้เกิดความสับสนขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ (นฤมล กำเหนิดรัตน์, 2523; นพพร พานิชสุข, 2523; พิสมัย คู่พิทักษ์, 2524; ไชยยศ เหมระวัชตะ, 2525) นอกจากนี้ยังพบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการติดสารเสพติดของประชากร มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี ไม่ราบรื่น (มาลินี ศิริวงศ์ไพรัช, 2523; สมจิตต์

ภาคิกร, 2527; วารุณี ภูริสินสิทธิ, 2531; ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ, 2539; ภาวิณี อยู่ประเสริฐ, 2540; นีออน พิณประดิษฐ์, 2540) ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการส่งเสริมพัฒนาการของวัยรุ่น ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัวไทยในปัจจุบัน พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลหรือให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกได้อย่างเต็มที่ เด็กขาดความรักความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมหรือให้คำปรึกษากับลูก ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว เด็กอาจไม่ได้ถูกสอนในเรื่องของระเบียบวินัย ขาดการควบคุมตนเอง (คูสิต ลิขนะพิชิตกุล, สัมภาษณ์, 2 ตุลาคม 2545) ในขณะที่บางครอบครัวก็ไม่ได้มีการให้คำปรึกษาและนำที่ติดกับเด็กในเรื่องของการใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ได้ติดตามดูพฤติกรรมของเด็กว่าแต่ละวันทำกิจกรรมอะไรบ้าง ส่วนใหญ่มักจะเลี้ยงลูกด้วยเงินมากกว่าที่จะเลี้ยงลูกด้วยความรักความเอาใจใส่ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, สัมภาษณ์, 23 กันยายน 2545) โดยจะพบว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการติดยาเสพติดที่ส่วนใหญ่พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติด ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก

ผลการศึกษา พบว่า บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.027$) ในระดับต่ำกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และผลการศึกษา พบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) โดยแบ่งออกเป็นวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก (Extroversion) จำนวน 13 คน (ร้อยละ 37.1) วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบกลาง (Ambivert) จำนวน 56 คน (ร้อยละ 23.8) และวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว (Introversion) จำนวน 10 คน (ร้อยละ 33.3) จากการศึกษาในเรื่องของการติดยาเสพติด พบว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดมักมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) ชอบหลีกเลี่ยงการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น แยกตัวเองออกจากสังคม ขาดมนุษยสัมพันธ์ ชอบอยู่คนเดียว มีเพื่อนน้อย ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก มองโลกในแง่ร้าย (มงคล มณฑา, 2524; พิสมัย ภูพิทักษ์, 2524; วรรณิ พิริยะจิตรา, 2525; พัชรันภา เนตราคม, 2526; โสภา ชูพิกุลชัย, 2528) ผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Helen Petric และ David Gunn (1998) พบว่า พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์

กับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ในทางจิตเวชศาสตร์พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตยังไม่มีข้อสรุปอย่างแน่ชัดว่าเกิดขึ้นจากบุคลิกภาพหรือไม่ แต่ถ้ามืดแบบหมกมุ่นหรือเล่นอินเทอร์เน็ตแบบหามรุ่งหามค่ำก็อาจจะมีความเป็นไปได้ว่าคนในกลุ่มนี้มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) (ดวงใจ กษานติกุล, สัมภาษณ์, 24 กันยายน 2545) แต่สำหรับสังคมไทยค่อนข้างแตกต่างจากสังคมตะวันตก เพราะสังคมไทยยังไม่มีลักษณะปัจเจกชนนิยมสูงมากเหมือนกับสังคมตะวันตก ในปัจจุบันพบว่าวัยรุ่นไทยส่วนใหญ่มักจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงออก (Extrovert) มากกว่าที่จะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เนื่องจากวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตก็เพื่อการติดต่อสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน, 2545) ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 8 วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง

ผลการศึกษา พบว่า บุคลิกภาพด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .297$) ในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และผลการศึกษา พบว่า จำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) โดยแบ่งออกเป็นวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบกลาง (Ambivert) จำนวน 44 คน (ร้อยละ 55.7) วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism) จำนวน 35 คน (ร้อยละ 44.3) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเรื่องของการติดสารเสพติด พบว่า ผู้ที่ติดสารเสพติดมักมีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบไม่สมวัย เปลี่ยนแปลงง่าย ระวังอารมณ์ที่จะมุ่งร้ายต่อผู้อื่นยาก รู้สึกหงุดหงิดกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม มีความคิดเห็นประเมินผลต่อตนเองต่ำ มีความโน้มเอียงที่จะมีลักษณะทางประสาท (Neuroticism) สูงกว่าคนปกติ อ่อนไหวง่าย ซึมเศร้า วิตกกังวล มีความเครียด ย้ำคิดย้ำทำ เฉื่อยชา ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ (มงคล มณฑา, 2524; พิสมัย คู่พิทักษ์, 2524; วรณี พิริยะจิตรา, 2525; พัชรนภา เนตราคม, 2526; โสภา ชูพิกุลชัย, 2528) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dr. Kimberly S. Young และ Robert C. Rodgers (1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางบุคลิกภาพกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมักจะมี ความมั่นใจในตัวเองสูง อ่อนไหวง่าย ไวต่ออารมณ์และความรู้สึก มีปฏิกิริยาตอบสนองสูง ผู้เชี่ยวชาญทางจิตเวชศาสตร์ให้ความคิดเห็นว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอาจจะเป็นผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น เหนง, ซึมเศร้า, เครียด, เบื่อหน่าย, อ่อนไหว, วิตกกังวล, รู้สึกว่าสังคมไม่จริงใจ, Self – Esteem ต่ำ ในบางรายอาจมีอาการแมเนีย (Mania) เป็นลักษณะของพวกเขา

Hyperactive สามารถเล่นอินเทอร์เน็ตได้แบบหามรุ่งหามค่ำ มีอาการคึกครื้นตลอดเวลา จัดเป็นพวกที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ (Impulse Control Disorder) (ดวงใจ กษานติกุล, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2545; คุณิต ลิขินะพิเชษฐกุล, สัมภาษณ์, 2 ตุลาคม 2545) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 27 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

สมมติฐาน (Hypothesis)	ยอมรับ (Accept)	ไม่ยอมรับ (Do not Accept)
1.วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นหญิง		✓
2.วัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา	✓	
3.วัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ		✓
4.วัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำ		✓
5.วัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	✓	
6.วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดีมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวดี	✓	
7.วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบแสดงออก		✓
8.วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง	✓	

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในบทที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทั้งหมด และเมื่อพิจารณาถึงผลการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยทั้ง 8 ข้อ พบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งได้แก่ ข้อที่ 2, 5, 6 และข้อที่ 8 และปฏิเสธสมมติฐาน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 3, 4 และข้อที่ 7 ดังนั้นเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าวโดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง หัวข้อถัดมาจะเป็นการแสดงถึงปัญหาที่พบในการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ลักษณะทางด้านประชากร

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 49.0 และ 51.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 64.3) รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 18.0) และที่เหลือศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 17.7) มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ประมาณ 3,001 – 6,000 บาท (ร้อยละ 36.3) รองลงมามีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท (ร้อยละ 33.0) ที่เหลือจะมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป รายได้รวมของครอบครัวส่วนใหญ่มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 30.0) สถานภาพสมรสของบิดามารดาของวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 74.0) วัยรุ่นมากกว่าครึ่งมีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 51.3) ในส่วนของบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมเกินกว่าครึ่งมีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบกลาง กล่าวคือ อยู่ระหว่างบุคลิกภาพแบบแสดงออกและเก็บตัว (ร้อยละ 78.3) และในส่วนของบุคลิกภาพด้านอารมณ์เกินกว่าครึ่งที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบกลาง กล่าวคือ อยู่ระหว่างบุคลิกภาพแบบอารมณ์มั่นคงและอารมณ์อ่อนไหว (ร้อยละ 67.0) สำหรับระดับการติดอินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ($X = 1.83$)

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต พบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตตามหลักการของ DSM-IV ของ Dr. Kimberly S. Young (ร้อยละ 26.3)

และเป็นผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 73.7) กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.7) และเพศหญิง (ร้อยละ 44.3) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 53.2) ทางด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 3,001 - 6,000 บาท (ร้อยละ 35.4) และมีรายได้รวมของครอบครัวประมาณ 30,000 - 40,000 บาท (ร้อยละ 31.6) สถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่า ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมากที่สุด (ร้อยละ 64.6) ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 43.0) และรองลงมา ความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 40.5) ในส่วนของบุคลิกภาพทางด้านพฤติกรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบกลาง (Ambivert) (ร้อยละ 70.9) รองลงมามีบุคลิกภาพแบบ แสดงออก (Extroversion) (ร้อยละ 16.5) และมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introversion) (ร้อยละ 12.7) และบุคลิกภาพด้านอารมณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบกลาง (Ambivert) (ร้อยละ 55.7) และบุคลิกภาพแบบอ่อนไหว (Neuroticism) (ร้อยละ 44.3) และระดับการติดอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.49$) สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะใช้ อินเทอร์เน็ตยาวนานกว่าที่ตั้งใจไว้ รองลงมาคือ ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวขณะใช้อินเทอร์เน็ต, รอคอย ที่จะใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไป, ชอบต่อเวลาเมื่อจะเลิกใช้อินเทอร์เน็ต และใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ หลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การ วิจัยที่ตั้งไว้ครบทั้ง 3 ข้อ กล่าวคือ เมื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) ของวัยรุ่นภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน พบว่า ผู้ที่ถูกวินิจฉัยว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีจำนวนทั้งสิ้น 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ซึ่งในทัศนะของ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์จัดว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตเป็นลักษณะของความผิดปกติ ทางด้านอารมณ์ (Impulse Control Disorder) กล่าวคือ ลักษณะของผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ตอาจมี ความสัมพันธ์กับผู้มีปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น ซึมเศร้า (Depression), เครียด (Stress), ย้ำคิดย้ำ ทำ (Obsession - Compulsion), วิตกกังวล (Anxiety) ฯลฯ และอาจพบในผู้ที่มีอาการแมเนีย (Mania) กล่าวคือเป็นผู้ที่มีลักษณะ Hyperactive มีอาการกึกกรั่นตลอดเวลา เช่น สามารถเล่น อินเทอร์เน็ตได้แบบหามรุ่งหามค่ำ เป็นต้น ในส่วนของระดับการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น พบว่า ระดับการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาพฤติกรรมการติด อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาที่ยังไม่รุนแรงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพของสังคมไทยยัง ไม่ได้มีลักษณะของปัจเจกชนนิยม (Individualism) เหมือนกับสังคมตะวันตกมากนัก อีกทั้งใน ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญมองว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นเป็นเพียงแค่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เท่านั้น และเป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ต้องการสิ่งที่ยึดเหนี่ยวและต้องการแสดงออกเต็มที่ นอกจากนี้

อินเทอร์เน็ตยังเป็นสื่อสมัยใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร, การติดต่อสื่อสาร และสนทนาการ ฯลฯ ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงอาจกลายเป็นค่านิยมในกลุ่มของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือใช้เพื่อความบันเทิง แต่เมื่อมีวุฒิภาวะ (Maturity) มากขึ้น พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตอาจจะหายไปทีละเล็กละน้อย

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต คือ ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ และปัจจัยทางด้านครอบครัว ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจะมีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว (Neuroticism) กล่าวคือ มีอารมณ์อ่อนไหวและมีแนวโน้มว่าจะมีอาการประสาทอ่อน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครอบครัว มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง สภาพสังคมในกระแสนิยมทำให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลให้ความรักความอบอุ่น ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีและครอบครัวบิดามารดาที่ไม่ได้อยู่ด้วยกันจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นส่วนใหญ่เกิดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยทางด้านประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด และจากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้วิจัยได้สร้างแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตดังต่อไปนี้

(1) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้องรู้จักควบคุมตนเอง และกำหนดระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งให้เหมาะสม โดยทั่วไปการใช้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 1 – 2 ชั่วโมงต่อครั้ง รวมถึงใช้วิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะอินเทอร์เน็ตเปรียบเหมือนดาบสองคมที่มีทั้งประโยชน์และโทษ ดังนั้นการใช้อินเทอร์เน็ตที่ถูกต้องควรที่จะใช้อินเทอร์เน็ตให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของตนเอง เช่น เพื่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร, เพื่อการติดต่อสื่อสาร และเพื่อความบันเทิงหรือพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น การใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปอาจจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ รวมถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง นอกจากนี้อาจจะหากิจกรรมหรืองานอดิเรกที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ออกกำลังกาย, พักผ่อนตามสถานที่ท่องเที่ยว, อ่านหนังสือ, เล่นดนตรี เป็นต้น

(2) พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ปลุกฝังระเบียบวินัยและสอนเรื่องของการควบคุมตนเองตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนี้ควรจะให้

คำแนะนำเรื่องของการใช้อินเทอร์เน็ตที่ถูกต้อง สอนให้เด็กรู้จักใช้วิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละครั้ง อาจจะมีการสร้างกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ในการใช้อินเทอร์เน็ต, ตรวจสอบการใช้อินเทอร์เน็ตในบางครั้ง, ศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี, พยายามเอาคอมพิวเตอร์มาตั้งไว้ในที่ส่วนรวม เช่น ห้องรับแขกหรือห้องนั่งเล่น เป็นต้น ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว นอกจากนี้ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก คือให้รู้ว่าใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไร, ประโยชน์หรือโทษที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และควรจัดให้มีกิจกรรมภายในครอบครัว เพื่อเป็นการสร้างความรักความสามัคคีอันดีภายในครอบครัว

(3) เจ้าหน้าที่หรือผู้ดูแลร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) ควรจะมีการสร้างกฎ กติกา มารยาทในการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ต อีกทั้งคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึง นอกจากนี้อาจมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสมาคมหรือผู้ประกอบการร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) เพื่อให้มีการรักษามาตรฐานและควบคุมดูแลอย่างทั่วถึง โดยมีการจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมดูแลของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเจ้าหน้าที่หรือเจ้าของร้านค้าควรให้ความรู้ความเข้าใจ, แนะนำในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

(4) ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจะมีการออกกฎหมายหรือมาตรการในการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต หรืออาจนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทย มาปรับใช้เหมือนกับการควบคุมสถานเริงรมย์ เช่น กำหนดระยะเวลาในการเปิด - ปิดของร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่, ตรวจสอบข้อมูลของผู้ที่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้เยาวชนหรือวัยรุ่นที่เข้ามาใช้บริการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อให้อินเทอร์เน็ตคาเฟ่กลายเป็นแหล่งค้นหาข้อมูลข่าวสารและปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน

5.2 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งได้ทำการสรุปออกมาในรูปของตารางแสดงผลการทดสอบสมมติฐานไว้แล้ว ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจึงทำการสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานแต่ละข้อดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศชายมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 วัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 วัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า รายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 วัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่ำ ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า รายได้รวมของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 วัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 6 วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 7 วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัวมีแนวโน้มที่จะติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงออก ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ 7

สมมติฐานที่ 8 วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหวมีแนวโน้มที่จะคิด
 อินเทอร์เน็ตมากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบมั่นคง ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า
 บุคลิกภาพด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 8

กล่าวโดยสรุป ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า มี 4 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ บุคลิกภาพ
 ด้านอารมณ์ (Scale N) รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว, ระดับการศึกษา, สถานภาพ
 สมรสของบิดามารดา ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ยอมรับ
 สมมติฐานการวิจัย 4 ข้อ และไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 4 ข้อ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม
 การติดอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ (Personality Factor) และปัจจัยทางด้าน
 ครอบครัว (Family Factor) สำหรับปัจจัยทางด้านประชากร (เพศ) และปัจจัยทางด้านสถานภาพ
 ทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต

5.2.2 ผลการศึกษาการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรซึ่งเป็นกลุ่มพยากรณ์ทั้งหมดสามารถร่วมกัน
 พยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้โดยมีความสามารถในการพยากรณ์ได้ร้อยละ
 13.7 ($R^2 = .137$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ที่ถดถอยของตัวพยากรณ์ทั้งหมดในรูปคะแนน
 มาตรฐาน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ ได้แก่ บุคลิกภาพด้านอารมณ์, ระดับการศึกษา และเพศ

เมื่อใช้เทคนิค Stepwise Solution มีข้อค้นพบที่คล้ายกัน กล่าวคือ มีตัว
 แปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน
 3 ตัว โดยมีความสามารถในการพยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้ร้อยละ 11.4 ($R^2 = .114$)
 และเมื่อพิจารณาถึงน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในการ
 พยากรณ์พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวก คือ
 บุคลิกภาพด้านอารมณ์ และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบ คือ ระดับการศึกษา และเพศ และตัว
 พยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ รองลงมาคือ ระดับ
 การศึกษา และเพศ ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ในการพิจารณาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้ทั้งหมดร้อยละ 13.7 ($R^2 = .137$) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีนัยสำคัญ คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์, ระดับการศึกษา และเพศ

5.3 ปัญหาที่พบในการดำเนินการวิจัย

5.3.1 ปัญหาด้านวิชาการ

(1) การศึกษาเรื่องของพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) ทั้งในประเทศและต่างประเทศยังคงมีอยู่น้อยมาก อีกทั้งเรื่องดังกล่าวยังไม่เคยมีงานวิจัยที่ศึกษาในสังคมไทย มีเพียงแต่บทความในวารสาร, หนังสือพิมพ์ ฯลฯ โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในเรื่องของอินเทอร์เน็ตจะเป็นไปในแง่ของการศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตทั่วไป, จำนวนประชากร, ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ต และศึกษาในเชิงของการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น ทำให้ยากในการค้นหาข้อมูล

(2) การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อาจไม่ครอบคลุมถึงประชากรทั้งหมด เนื่องจากจำนวนประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่คงที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพยายามใช้การสุ่มตัวอย่างของประชากรจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

(3) การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความสามารถในการพยากรณ์พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นได้ต่ำมาก ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการเพิ่มตัวแปรเพื่อทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์สูงขึ้น และทำให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

5.3.2 ปัญหาด้านการปฏิบัติ

(1) การศึกษาเรื่องพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เอาหลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) มาใช้ อาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบคำถามบิดเบือนจาก

ความเป็นจริง จึงเป็นเรื่องที่ยากที่จะวัดพฤติกรรมของผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตตามหลักการดังกล่าว นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มักจะขาดความสนใจในการทำแบบสอบถาม ทำให้แบบสอบถามเสียหายเป็นจำนวนมาก ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณและเสียเวลาในการเก็บข้อมูล

(2) การเก็บข้อมูลค่อนข้างทำได้ยาก เนื่องจากไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้ดูแลและเจ้าหน้าที่ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ผู้ดูแลหรือเจ้าหน้าที่ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่มักให้เหตุผลว่าเป็นการรบกวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ ซึ่งจะทำให้เสียผลประโยชน์ของตน ทำให้ผู้วิจัยต้องเสียเวลาในการเก็บข้อมูลค่อนข้างมาก นอกจากนี้ปัจจุบันร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ตกำลังกลายเป็นร้านค้าให้บริการเกมคอมพิวเตอร์แบบออนไลน์มากขึ้น ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านมากกว่าร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต จึงเป็นสาเหตุให้จำนวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีจำนวนน้อยลงมากกว่าแต่ก่อน

5.4 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเบื้องต้น (Preliminary Research) เกี่ยวกับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นและเป็นงานวิจัยครั้งแรกที่น่ากรอบแนวความคิด ทฤษฎีของนักวิชาการต่างประเทศมาใช้ แต่ก็ยังพบว่ามีข้อบกพร่องบางประการที่ควรนำเสนอไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยในเรื่องดังกล่าวให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

5.4.1 กรอบแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องของอาการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction), พยาธิสภาพจากการใช้อินเทอร์เน็ต (Pathological Internet Use) ยังคงมีอยู่น้อยมากและเป็นแนวความคิดใหม่ คำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นศัพท์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา, จิตเวชศาสตร์ อาจทำให้ยากต่อการแปลความหมายและการนำเสนอข้อมูล ดังนั้นควรจะมีการปรับปรุงเพื่อให้มีความถูกต้องในแง่ของวิชาการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรนำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนมาปรับใช้กับงานวิจัยดังกล่าว เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, แนวคิดการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ, ทฤษฎีผลกระทบ (Impact Study) ฯลฯ เพื่อทำให้งานวิจัยครั้งต่อไปสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.4.2 แบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเอาแบบทดสอบของนักจิตวิทยาชาวตะวันตกมาใช้ ทำให้การนำมาปรับใช้ยังคงมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง อีกทั้งการทดสอบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) ภายใต้อาการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช

ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV) ทำให้ค่อนข้างยาก เนื่องจากข้อคำถามแต่ละข้อเป็นการวัดความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบแบบสอบถาม อาจทำให้ได้คำตอบที่ไม่แท้จริง นอกจากนี้ในการทดสอบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) และการวัดระดับการติดอินเทอร์เน็ตมีข้อคำถามที่อาจซ้ำซ้อนกันบางข้ออาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกสับสน ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปการนำแบบทดสอบควรจะผ่านการตรวจสอบโดยตรงต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์ เพื่อทำการปรับปรุงข้อคำถามเพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มวัยรุ่นที่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตในร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างมาจากการศึกษาของศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ที่ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น ผลการวิจัยอาจจะไม่ครอบคลุมประชากรทั้งหมด ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสุ่มตัวอย่างให้เป็นระบบมากกว่านี้เพื่อให้ครอบคลุมประชากรทั้งหมด นอกจากนี้อาจนำแนวความคิดนี้ไปใช้ในการศึกษาในกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วประเทศ จะทำให้ผลการวิจัยครอบคลุมไปสู่ประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงจำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจากจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วประเทศทั้งหมด

5.4.4 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการนำเอาตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาศึกษา เช่น ปริมาณในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์, จำนวนชั่วโมงในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง, วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต, ทักษะติดต่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้อาจนำตัวแปรทางด้านจิตวิทยาหรือจิตเวชมาใช้ในการศึกษาเพื่อหาว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตหรือไม่ เช่น ความซึมเศร้า (Depression), ความเครียด (Stress), ความวิตกกังวลทางสังคม (Social Anxiety), ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self – Esteem) ฯลฯ และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตภายใต้หลักการวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM – IV) เพื่อที่จะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.4.5 การศึกษาครั้งต่อไปอาจจะขอความร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ โดยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับการวินิจฉัยพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต และระดับการติดอินเทอร์เน็ตไปใช้ในการเก็บข้อมูล และอาจใช้การตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์เหมือนกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย เพื่อให้ข้อมูลที่ได้ครอบคลุมและตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกรัตน์ สุขะตุงคะ. คู่มือจิตวิทยาคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เมดิคัล มีเดีย, 2540.
- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- กิดานันท์ มลิทอง. อธิบายศัพท์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต มัลติมีเดีย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ไกรยุทธ ชีรตยาकिनันท์. สังคมมนุษย์หรือสังคมเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. The Executive. 67 (มิถุนายน 2539): 45 – 46.
- โกวิท รพีพิศาล. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา IFM 374 การกระจายข้อมูลเพื่อการสื่อสารมวลชน (Information Dissemination for Mass Communication). ปทุมธานี: สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต, 2543.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.
- จรัส สุวรรณเวลา และคณะ. ปัญหาการเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- จรรยา ทองถาวร. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2530.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และ คณะ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- จำลอง ดิษขวนิช. จิตเวชศาสตร์. เชียงใหม่: พระสิงห์การพิมพ์, 2522.
- ชวนิต ศิวะเกื้อ. เตรียมตัวก่อนให้บุตรหลานใช้อินเทอร์เน็ต. เนชั่นสุดสัปดาห์. 461 (2 - 8 เมษายน 2544): 42.
- ชิงชัย เมฆทิพย์พาศัย. อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาและภาคเอกชนอย่างไร. นันทรีเน็ต. กรุงเทพมหานคร: เจซีซีการพิมพ์, 2535.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. ปัญหาเสพติดที่มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ดวงใจ กสานติกุล. จิตแพทย์ชี้ระบาดแล้วโรคติด “เน็ต” แนวโน้มผู้ป่วยมากขึ้น/คาเฟ่แหล่งมั่วสุ่ม. มติชน (2 มกราคม 2543): 17.

- ต้น ตันต์สุทธีวงศ์. รอบรู้ Internet และ World Wild Web. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โปรวิชั่น, 2539.
- ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล. ไทยรัฐ (16 ธันวาคม 2543): 19.
- ธนัสถ์ เกษมไชยานันท์. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ (Web Site) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- ธวัชชัย งามสันติวงศ์. SPSS FOR WINDOW หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, 2543.
- ธวัชชัย ไทยเขียว. การศึกษาถึงสาเหตุของการเสพติดสารระเหย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- นพพร พานิชสุข. อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตตามีนของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- นริศ เจนวนิธิยะ. บ้่าอินเทอร์เน็ต. ฐานสัปดาห์วิจารณ์ 112 (29 มิถุนายน - 5 กรกฎาคม 2539): 118.
- นฤมล กำเหนิดรัตน์. การติดยาเสพติดและบทบาทหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการป้องกันบำบัดรักษา : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ติดยาโรอินในเขตป้อมปราบฯจากสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- นาริรัตน์ สุวรรณทรี. พฤติกรรมจริยธรรมในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.
- นิภา เกตุมนินทร์. การศึกษาและวิเคราะห์กลุ่มผู้ติดยาเสพติด 100 คนที่มาขอรับบริการจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2521.
- นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สารศึกษาศาสตร์พิมพ์, 2520.
- นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2541.

- บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช, 2531.
- ประจิตต์ ประจักษ์จิตต์. ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับการเกิดอากาศยานอุบัติเหตุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.
- โปรวิษัณ. โรคคิดเน็ต คุณเป็นหรือเปล่า?[ออนไลน์]. 2542. แหล่งที่มา : http://www.pvinter.com/pcdirect/99/news_indepth/internet_addict.htm. [2545, กุมภาพันธ์ 24]
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2538.
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (อังกฤษ – ไทย) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2524.
- พัชรินภา เนตราคม. การศึกษาบุคลิกภาพของผู้ป่วยชายที่คิดเฮโรอีน โดยใช้แบบทดสอบ MMPI. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- พฤติกรรมอันตรายวัยรุ่นใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่พิสมัยภาพโป๊. สยามรัฐ (14 พฤษภาคม 2544): 2.
- พิสมัย คู่พิทักษ์. การติดตามศึกษาผู้ติดยาหลังจากได้รับการบำบัดแล้ว. กรุงเทพมหานคร: โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา, 2524.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการติดยาเสพติด. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร), 2539.
- ฝน แสงสิงแก้ว, เสรีน ปุณณะหิตานนท์ และโรเบิร์ต ชไนเดอร์. การวิจัยสำรวจนักเรียนไทยติดยา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สภาการพิมพ์, 2518.
- มงคล มณฑา. ปัญหาวัยรุ่นกับการติดยาเสพติดให้โทษในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพยาบาลรัชฎร์กษั กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2525. (อัดสำเนา)
- มานิช หล่อตระกูล และ ปราโมทย์ สุคนิชย์, บรรณาธิการ. จิตเวชศาสตร์รามาธิบดี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์, 2539.
- มาลินี ศิริวงศ์ไพรัช. ลักษณะบางประการทางนิเวศน์วิทยา สังคม และเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.

- ราม โชติคุณ. ชีวิตที่สะดวกสบายกับอินเทอร์เน็ตและการเติบโตของภาวะแปลกแยกในสังคม สำหรับสหัสวรรษใหม่. ก้าวทันโลก. 66 (กุมภาพันธ์ 2543): 12 – 13.
- วรรณิ พิริยะจิตรา. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบในทัศนะระบาควิทยาในผู้ติดเฮโรอีนที่เสพเฮโรอีนและงดเสพเฮโรอีนในระหว่างรับการรักษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.
- วราภรณ์ สยนานนท์. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลพุทธชินราช จ.พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. สาเหตุการติดยาเสพติดในวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- วิทยา มณีสุธรรม. การสำรวจเหตุจูงใจในการเสพยาเสพติดและการบำบัดรักษา : ความคิดเห็นในการปราบปรามยาเสพติด. งานวิจัยปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.
- วิทยากร เชียงกุล. ศัพท์ใหม่ อธิบายโลกยุคข้อมูลข่าวสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2539.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย. การศึกษาสภาพการรู้จัก – การใช้ และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนและเยาวชน อายุ 16 – 18 ปี พ.ศ.2532. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, 2532.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย. การสำรวจสภาพการใช้ยาที่ผิดของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา, 2540.
- สนิท สมักรการ. พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2530.
- สมจิต ภาคิก และคณะ. มูลเหตุจูงใจเสพสารให้โทษและสารเสพติดของเด็กชายวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. สารพัน UNIX ตอนท่องโลกอินเทอร์เน็ต. ไมโครคอมพิวเตอร์. 102 (มกราคม 2537): 192 – 196.
- สมนึก รอดประเสริฐ และคณะ. รายงานการวิจัยเบื้องต้นเพื่อสำรวจเยาวชนที่ติดยาเสพติดมาขอรับการสงเคราะห์ให้เลี้ยงา พ.ศ.2520 – 2521. กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2523.

สมพร เทพสิทธิ์า. ครอบครัวไทย : ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2538.

สมภพ เรืองตระกูล. จิตเวชศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้ว, 2542.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. รายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2543 (Internet User Profile of Thailand 2000). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. รายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2544 (Internet User Profile of Thailand 2001). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. กรอบแนวคิดความเป็นมาของความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและความรู้ (Digital divide: Background and Conceptual Framwork). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา จำกัด, 2544.

สุชา จันทร์เอม และ สุรางค์ จันทร์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: แพร์พิทยา, 2521.

สุเทพ เชาวลิต. การเปลี่ยนแปลงสภาพตัวเองของผู้ติดยาเสพติด : การศึกษาผลการบำบัดรักษา ณ สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: แพร์พิทยา, 2519.

สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย. การศึกษาสภาวะการติดยาเสพติดซ้ำของผู้ป่วยซึ่งมารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลธัญญารักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

สุรศักดิ์ สงวนพงษ์. คู่มืออินเทอร์เน็ต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2538.

สุรศักดิ์ สงวนพงษ์ และ สมชาย นำประเสริฐชัย. พจนานุกรมอินเทอร์เน็ตและสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร: อินโฟโมนิ่งเพรส, 2543.

สุนัย สگارรัตน์ และ เขาวเรศ ดำรงค์ศิริวัฒน์, บรรณาธิการ. Dictionary of Computer and Internet. กรุงเทพมหานคร: สารสาร มาร์เก็ตติ้ง, 2542.

- โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ. ปัจจัยทางสังคมสำหรับเป็นข้อบ่งชี้ภาวะการเสพติดของชายไทยวัยทำงานในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานการองค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2528.
- โสภา ชปิลมันน์ และคณะ. การศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัด : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการพัฒนาชุมชน สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2533.
- โสภา ชปิลมันน์. ครอบครัว : พื้นฐานปัญหาสังคมที่น่าเป็นห่วงในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2536.
- โสภา ชปิลมันน์. บุคลิกภาพและพัฒนาการ : แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- หนึ่งฤทัย กอปรศรีสวัสดิ์. การศึกษาสาเหตุของการติดสารเสพติดและความคาดหวังในการเข้ารับการบำบัดของเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดในคลินิกยาเสพติดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- อัญปียา ปุรินทรากิบาล. ความเข้าใจและพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์คอมมูนิตี อินคอนโทร และศูนย์บริการสาธารณสุขวัดธาตุทอง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.
- อินเตอร์เน็ตคาเฟ่ธุรกิจที่ยังขาดการควบคุม. ฐานเศรษฐกิจ (7-9 มิถุนายน 2544): 36.
- อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม. คู่มือจิตเวชศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2524.
- อุทัย คันธเสวี. หมู่บ้านโลก : Global Village. เรื่องน่ารู้สำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: ชมรมนักเรียนทุนมูลนิธิอานันทมหิดล, 2537.
- อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา – มานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สโตร์, 2526.

ภาษาอังกฤษ

Abramson, L.Y.; Metalsky, G.I.; and Alloy, L.B. Hopelessness depression: A theory-based subtype of depression. Psychological Review. 96, 1989.

- Alexander, B.K.; and Scheweighofer, A.R. Defining "Addiction". Canadian Psychology. 29, 1988.
- American Psychological Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 4 th ed. Washington, Dc: Author, 1995.
- American Psychological Association. Quick Reference to the Diagnostic Criteria from DSM-IV™. Bangkok: Book Promotion and Service, 1999.
- B, Suwannapet. A Complete English – Thai Dictionary of Psychology. Bangkok: S & K Book, 1995.
- Back, A. T. Cognitive therapy and the emotional disorders. New York: International University Press, 1976.
- Cattell, R.B. Personal: A systematic theoretical and factual study. New York: McGraw – Hill, 1950.
- Chien Chou., and Ming - Chun Hsiao. Internet addiction , usage , gratification , and pleasure experience: the Taiwan college students' case. Computer & Education, 35, 65 – 80. Abstract from: ScienceDirect, 2000.
- Cooper, A.; Putnam, D.; Planchon, L.; and Boies, S. Online sexual compulsivity: Getting tangled in the net. Sexual Addiction and Compulsivity. 6(2), 1999.
- Davis, R.A. A cognitive - behavioral model for pathological Internet use (PIU)[Online]. 1999. Available from: http://www.victoriapoint.com/Y2K_anxiety.htm[2001, December 4]
- Davis, R.A. Internet Addiction: Is it real?[Online]. 1999. Available from: <http://www.Victoriapoint.com/Addiction%20or%20not.htm>[2001, December 4]
- Davis, S.F.; Smith, B.; Rodrigue, K.; and Pulvers, K. An examination of Internet usage in two college campuses. College Student Journal. 33(2), 1999.
- Dejoie, J F. Internet Addiction: a Different Kind of Addiction ? [On – line]. Revue Medicale de Liege, 56, 523 – 530. Abstract from: ScienceDirect (Medline) , 2001.
- Dusek, Jaronne. A. Adolescent Development and Behavior. New Jersey: Prentice – Hall, Inc., 1987.
- Eysenck, H. J. The Structure of Human Personality. London: Methuen, 1971.
- Ferris, J.R. Internet Addiction Disorder: Cause, Symptoms, and Consequences.[Online]. 1999.

- Available from: <http://www.chem.vt.edu/chem-dept/dessy/honors/papers/ferris.htm>[2002, September 24]
- Greenfield, D.N. The Nature of Internet Addiction: Psychological Factor in Compulsive Internet Use[Online]. 1999. Available from: <http://www.virtual-addiction.com/internetaddiction.htm>[2002, February 25]
- Griffiths, M. Technological Addictions. Clinical Psychology Forum. 76, 1995.
- Goldstein, E.B. Psychology. California: Brooks/Cole Publishing, 1994.
- Goodman, A. Diagnosis and Treatment of Sexual Addiction. Journal of Sex and Marital Therapy. 19, 1993.
- Grohol, J. Internet Addiction Guide[Online]. 1999. Available from: <http://psychcentral.com/netaddiction/>[2001, December 4]
- Hall, C. S., and Lindzey, G. Theory of Personality. New York: John Wiley & Sons, 1969.
- Hilgard, R. Ernest.; and Atkinson, G. Richard. Introduction to Psychology. 2 nd ed. New York: Nacourt , Erace and World, 1967.
- Hirschi, Travis. Cause of Delinquency. University of California Press, 1969.
- Hurlock, Elizabeth B. Child Development. Tokyo: Kogakusha, 1964.
- Hurlock, Elizabeth. Personality Development. New York: Mc Graw Hill, 1974.
- Jennings Bryant.; and Dolf Zillmann. Perspectives on Media Effects. 1 st. ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 1996.
- Keepers, G.A. Pathological preoccupation with video games. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. 29(1), 1990.
- Kerlinger, F.N. and Pedhazur, E.J. Multiple Regression in Behavior Research. New York: Hot Renehart and winston, 1973.
- Kraut, R.; Patterson, M.; Lundmark, V.; Kiesler, S.; Mukophadhyay, T.; and Scherlis, W. Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being ?. American Psychologist. 53(9), 1998.
- Lang, A. Addictive personality : A viable construct?. In Lazarus, Arnold A. and Colman, Andrew M. Abnormal Psychology. 1 st. ed. New York: Longman Publishing, 1995.
- Lesieur, H.R.; and Blume, S.B. Pathological gambling, eating disorders, and the

- psychoactive substance use disorders. Comorbidity of Addictive and Psychiatric Disorders, 1993.
- Magill, Frank N., Jr. International Encyclopedia of Psychology Volume One. UK: Salem Press, 1996.
- Morgan, W. Negative addiction in runners. Physician and Sportsmedicine, 7, 1979.
- Nolen-Hoeksema, S. Responses to depression and their effects on the duration of depressive episode. Journal of Abnormal Psychology. 100(4), 1991.
- Park, K.R. Coping in Stressful Episodes: The Role of Individual Differences, Environment factor, and Situational Characteristics. Journal of Personality and Social Psychology. 51(6), 1986.
- Peele, S.; and Brodsky, A. Love and Addiction. Scarborough, Ontario: New American Library of Canada, 1979.
- Petrie, Helen.; and Gunn, David. Internet "Addiction": The Effect of sex, age, depression and introversion[Online]. 1998. Available from: <http://phoenix.herts.ac.uk/SDRU/Helen/Inter.html>[2002, February 26]
- Rachlin, H. Why do people gamble and keep gambling despite heavy losses ?. Psychological Science, 1, 1990.
- Reingold, H. The virtual community: Homesteading on the electronic frontier Reading, MA : Addison – Wesley, 1993.
- Reiss, Albert J., Jr. Delinquency the Failure of Personal and Social Controls. American Sociological Review, 16, 1951.
- Robin Smith. Television addiction in the scientific literature. Perspective on media effects. 1 st ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Association, 1996.
- Sanders, C.E.; Field, T.M.; Diego, M.; and Kaplan, M. The relationship of internet use to depression and social isolation among adolescents. Adolescence. 35, 2000.
- Shotton, M. The costs and benefits of "computer addiction" . Behaviour and Information Technology. 10(3), 1991.
- Sue, D.; Sue, D.; and Sue, S. Understanding Abnormal Behavior. Boston: Houghton Mifflin, 1994.
- Turkle, S. Life behind the screen: Identity in the age of the Internet. New York: Simon & Schuster, 1995.

- Walker, M.B. Some problems with the Concept of “gambling Addiction”: Should theories of addiction be generalized to include excessive gambling ?. Journal of Gambling Behavior. 5, 1989.
- Walters, Glenn D. The Addiction Concept: Working hypothesis or Self – Fulfilling Prophecy? . Maryland: Allyn & Bacon, 1999.
- Winn, M. The plug-in drug. New York: Viking Penguin, 1977.
- Wiggins, S. J. Principle of Personality. Philippines: Addison Wesley, 1970.
- Young, K.S. Pathological Internet Use: A case that breaks the stereotype. Psychological Report . 79, 1996.
- Young, K.S. Caught In The Net: How To Recognize the signs of Internet Addiction – and a Winning Strategy for Recovery. New York: John Wiley & Son, 1998.
- Young, K.S. Internet Addiction: Personality Traits Associated with its Development. Cyberpsychology & Behavior[Online]. 1998. Available from: http://www.netaddiction.com/articles/personnality_correlates.htm[2002, February 6]
- Young, K.S., and Rodgers, R.C. The Relationship Between Depression and Internet Addiction. CyberPsychology & Behavior[Online]. 1998. Available from: <http://www.netaddiction.com/articles/cyberpsychology.htm>[2001, December 11]
- Young, K.S. Internet Addiction: Symptoms, Evaluation and Treatment. L.VandeCreek & Jackson (eds). Innovations in Clinical Practice: A Source Book, 17. Sarasota, FL: Professional Resource Press, 1999. [Online]. 1999. Available from: <http://www.netaddiction.com/articles/symptoms.htm>[2002, February 6]

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลจากร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Café) และสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม มิได้มุ่งศึกษาเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบสอบถาม

กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่างตามความจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. ระดับการศึกษา (ปัจจุบัน)
  - มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)
  - มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ม.4 - ม.6 หรือเทียบเท่า)
  - อุดมศึกษา (ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 4)
3. รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน
  - น้อยกว่า 3,000 บาท 3,001 - 6,000 บาท
  - 6,001 - 9,000 บาท มากกว่า 9,000 บาทขึ้นไป

4. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน

- น้อยกว่า 10,000 บาท   10,000 - 20,000 บาท
- 20,001 - 30,000 บาท   30,001 - 40,000 บาท
- มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป

5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- อยู่ด้วยกัน   หย่าร้าง
- แยกกันอยู่   บิดา หรือมารดาเสียชีวิต
- ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต   อื่น ๆ (ระบุ) .....

6. ความสัมพันธ์ภายในของท่านจัดอยู่ในระดับใด

- ดี   ปานกลาง   ไม่ดี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction)

ส่วนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกและการกระทำของท่านขณะที่กำลังใช้อินเทอร์เน็ต หรือหลังจากใช้อินเทอร์เน็ตเสร็จสิ้นแล้ว ขอให้ท่านตอบคำถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

“ใช่” หมายถึง ข้อความที่ปรากฏตรงกับความรู้สึกและการกระทำของท่าน

“ไม่ใช่” หมายถึง ข้อความที่ปรากฏไม่ตรงกับความรู้สึกและการกระทำของท่าน

โปรดตอบคำถามในส่วนนี้ทุกข้อและอย่าใช้เวลากับคำถามแต่ละข้อนานจนเกินไป แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดผิดหรือถูก แต่ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง เพราะเป็นเพียงการทดสอบพฤติกรรมของท่านเท่านั้น

	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านรู้สึกหมกมุ่นอยู่กับการใช้อินเทอร์เน็ต	☐	☐
2. ท่านมีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานขึ้น	☐	☐
3. ท่านไม่สามารถลด, หยุดใช้อินเทอร์เน็ตได้	☐	☐
4. ท่านมักมีอาการกระวนกระวาย, ซึมเศร้า, หงุดหงิด หรือ อารมณ์ไม่ดีเมื่อเลิกหรือหยุดใช้อินเทอร์เน็ต	☐	☐
5. ท่านใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้	☐	☐
6. การใช้อินเทอร์เน็ตของท่านทำให้ความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือ ครอบครัวลดลง รวมทั้งมีผลกระทบท่อการเรียน	☐	☐
7. ท่านมักโกหกหรือปิดบังผู้อื่นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต	☐	☐
8. ท่านรู้สึกพึงพอใจที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	☐	☐

ตอนที่ 3 การทดสอบบุคลิกภาพ (MPI - Maudsley Personality Inventory)

ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่าน ขอให้ท่านเลือกตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย **✓** ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่เคยกทำ หรือรู้สึก โดยแต่ละช่องว่างมีความหมายดังนี้

“ใช่” หมายถึง ข้อความที่ระบุในข้อความนั้นตรงกับลักษณะนิสัยของท่าน

“ไม่แน่ใจ” หมายถึง ข้อความที่ระบุในข้อนั้นท่านไม่แน่ใจว่าจะตอบอย่างไร แต่ขอให้เลือกตอบข้อนี้เมื่อไม่แน่ใจจริง ๆ เท่านั้น

“ไม่ใช่” หมายถึง ข้อความที่ระบุในข้อนั้นไม่ตรงกับลักษณะนิสัยของท่าน

โปรดตอบคำถามแต่ละข้ออย่างรวดเร็ว เนื่องจากต้องการให้ท่านตอบในสิ่งที่ท่านคิดได้เป็นครั้งแรกเมื่ออ่านประโยคคำถามนั้นจบ โปรดทำแบบสอบถามนี้ทุกข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่เกี่ยวข้องกับการวัดหาวิญญูญาหรือความสามารถแต่อย่างใด เป็นเพียงการทดสอบเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านเท่านั้น

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1. ท่านรู้สึกเป็นสุขที่สุดที่ได้ร่วมในการทำงานที่ต้องใช้ความรวดเร็ว			
2. บางครั้งท่านรู้สึกเป็นสุข บางครั้งเศร้าโดยไม่มีเหตุผล			
3. ท่านมักใจลอยในเวลาที่ท่านต้องการสมาธิ			
4. ในการคบเพื่อนใหม่ท่านมักเป็นฝ่ายทำความรู้จักกับเขาก่อน			
5. ท่านมักจะทำอะไรด้วยความรวดเร็ว และเชื่อมั่นในการกระทำของท่าน			
6. บ่อยเสียทีเดียวที่ท่านคิดถึงเรื่องอื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่ท่านกำลังพูดคุย			
7. บางครั้งท่านมีความกระตือรือร้นอย่างมาก บางครั้งก็เฉื่อยชา			
8. ท่านมีความเห็นว่าตัวท่านเป็นคนกระฉับกระเฉงกระปรี้กระเปร่า			
9. ท่านจะรู้สึกไม่มีความสุขเลย ถ้าไม่ได้พบปะติดต่อกับคนอื่น หรือเข้าสังคมบ่อย ๆ			
10. ท่านมักอารมณ์เสียเสมอ			
11. ท่านมักมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงโดยไม่มีเหตุผลบ่อย ๆ			
12. ท่านเป็นคนชอบลงมือทำมากกว่าเพียงแคคิดไว้ว่าจะทำ			
13. ท่านมักคิดฝันในสิ่งที่เป็นไปได้เสมอ			
14. เมื่อไปงานสังคม ท่านมักไม่ใคร่แสดงตัว			
15. ท่านมักชอบคิดคำนึงถึงอดีต			
16. ท่านรู้สึกลำบากที่จะปล่อยให้สนุกสนานเต็มที่แม้จะอยู่ท่ามกลางงานรื่นเริง			
17. ท่านเคยรู้สึกไม่สบายใจโดยไม่มีเหตุผล			
18. ท่านเป็นคนมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีมากเกินไป			
19. บ่อยเสียทีเดียวที่ท่านมักตัดสินใจเข้าไป			

ตอนที่ 3 การทดสอบบุคลิกภาพ (MPI - Maudsley Personality Inventory) (ต่อ)

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
20. ท่านเป็นคนชอบทำความรู้จักกับคนอื่น ๆ			
21. ท่านมักนอนไม่หลับบ่อย ๆ เมื่อมีความวิตกกังวล			
22. ท่านเป็นคนพิถีพิถันในการคบเพื่อน			
23. ท่านเคยรู้สึกไม่สบายใจเมื่อได้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ไม่ถูกต้อง			
24. เวลาที่ท่านจะทำงานอะไรก็ตาม ท่านมักคิดว่าเป็นเรื่องคอขาดบาดตายเสมอ			
25. ท่านเป็นคนใจน้อย			
26. ท่านชอบงานสังคม			
27. ท่านมีความเห็นว่าตัวท่านเป็นคนมีอารมณ์ดีเยี่ยม			
28. ท่านมักชอบเป็นผู้นำของกลุ่ม			
29. ท่านเคยรู้สึกหงอยเหงาเปล่าเปลี่ยวบ่อย ๆ			
30. ท่านรู้สึกกระดากอายเมื่ออยู่ต่อหน้าเพศตรงข้าม			
31. ท่านชอบฝันกลางวัน			
32. ท่านมักมีคำแก้ตัวทันทีเมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์			
33. ท่านมักจะใช้เวลามากในการคิดคำนึงถึงความหลังที่น่าชื่นชม			
34. ท่านมีความเห็นว่าตัวท่านเป็นคนทำอะไรตามสบาย			
35. ท่านรู้สึกเหน็ดเหนื่อยและเบื่อหน่ายโดยไม่มีเหตุผลบ่อย ๆ			
36. เมื่ออยู่ในกลุ่มที่มีการปะทะสังสรรค์ ท่านมักเป็นฝ่ายเงียบเสมอ			
37. หลังจากเหตุการณ์ร้ายแรงผ่านพ้นไปแล้ว ท่านมักคิดว่าท่านควรจะได้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปเวลานั้น แต่ไม่ได้ทำอย่างที่คิด			
38. ท่านสามารถจะสนุกสนานได้เต็มที่ในงานรื่นเริง			
39. ท่านมักคิดมากจนนอนไม่หลับ			
40. ท่านชอบทำงานที่ต้องใช้ความตั้งใจอย่างเต็มที่			
41. ท่านเคยรู้สึกรำคาญตัวเองที่เกิดมีความคิดไร้สาระขึ้นบ่อย ๆ			
42. ท่านมักทำงานอย่างไม่ใคร่เอาจริงเอาจังนัก			
43. ท่านเป็นคนใจน้อยไม่ว่าเรื่องอะไร			
44. คนอื่น ๆ มีความเห็นว่าท่านเป็นคนกระฉับกระเฉงร่าเริง			

ตอนที่ 3 การทดสอบบุคลิกภาพ (MPI - Maudsley Personality Inventory) (ต่อ)

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
45. ท่านมักมีอาการง่วงนอนบ่อย ๆ			
46. ท่านมีความเห็นว่าตัวท่านเป็นคนช่างพูด			
47. ท่านเคยรู้สึกกระวนกระวายจนนั่งไม่ติด			
48. ท่านมักชอบเล่นไม่ชื่อกับคนอื่น			

ตอนที่ 4 ระดับของการติดอินเทอร์เน็ต (Degree of Internet Addiction)

ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ให้เข้าใจแล้วตอบคำถามตามลำดับ โดยข้อความเหล่านี้เป็นการทดสอบระดับการติดอินเทอร์เน็ตเท่านั้น โดยมีคำตอบให้ท่านเลือกตอบทั้งสิ้น 5 คำตอบ คือ เป็นประจำ, บ่อยครั้ง, เป็นครั้งคราว, ไม่บ่อย, ไม่เคยเลย ดังนั้นขอให้ท่านเลือกตอบคำถามโดยใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียว โดยตอบตามความจริงมากที่สุดเท่าที่เคยทำหรือรู้สึกเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต

บ่อยแค่ไหนที่ท่านพบว่า	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้งคราว	ไม่บ่อย	ไม่เคยเลย
1. ท่านใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้					
2. ท่านไม่สนใจงานบ้านหรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยใช้เวลาส่วนใหญ่กับการใช้อินเทอร์เน็ต					
3. ท่านชอบความสนุกสนาน, ความตื่นเต้นในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่ากิจกรรมอื่นในชีวิตประจำวัน					
4. ท่านมักสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในอินเทอร์เน็ต					
5. พ่อแม่, เพื่อนมักตำหนิเกี่ยวกับเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต					

ตอนที่ 4 ระดับของการติดอินเทอร์เน็ต (Degree of Internet Addiction) (ต่อ)

บ่อยแค่ไหนที่ท่านพบว่า	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้งคราว	ไม่บ่อย	ไม่เคยเลย
6.ผลการเรียนของท่านได้รับผลกระทบเนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป					
7.ท่านเช็ค E-mail ก่อนทำสิ่งอื่นที่ท่านต้องการทำในอินเทอร์เน็ต					
8.ท่านมักปกปิดเป็นความลับเมื่อมีคนถามท่านว่าท่านใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อทำอะไร					
9.ท่านมักชอบอยู่ในโลกส่วนตัวเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต					
10.ท่านมักพบว่าตัวเองกำลังรอคอยที่จะใช้อินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไป					
11.ท่านกลัวว่าชีวิตที่ไม่มีอินเทอร์เน็ตจะทำให้ท่านเบื่อหน่าย, ว่างเปล่า, ไม่รุ่งเรือง					
12.ท่านมักตะโกนหรือแสดงความไม่พอใจหากมีใครมารบกวนในขณะที่ใช้อินเทอร์เน็ต					
13.ท่านรู้สึกว่าคุณเองพักผ่อนไม่เพียงพอเนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงที่ติ๊กเกินไป					
14.ท่านรู้สึกหมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ตเวลาที่ไม่ได้ใช้ หรือมักเพ้อฝันถึงเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต					
15.ท่านมักพูดกับตัวเองว่า “ขอต่อเวลาอีกนิดหนึ่ง” เมื่อจะเลิกใช้อินเทอร์เน็ต					
16.ท่านมักจะพยายามใช้เวลาในอินเทอร์เน็ตให้น้อยลง แต่ก็พบว่าทำไม่ได้					
17.ท่านพยายามปิดบังผู้อื่นในเรื่องของเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต					

ตอนที่ 4 ระดับของการติดอินเทอร์เน็ต (Degree of Internet Addiction) (ต่อ)

บ้อยแค่ไหนที่ท่านพบว่า	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้งคราว	ไม่บ่อย	ไม่เคยเลย
18. ท่านเลือกที่จะใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าที่จะออกไปข้างนอกกับผู้อื่น					
19. ท่านรู้สึกซึมเศร้า, อารมณ์ไม่ดีเวลาที่ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต					
20. ท่านมักใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและความเครียดในชีวิตประจำวัน					

😊😊😊😊😊 ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 😊😊😊😊😊

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. นายแพทย์ คุสิต ลิขนะพิชิตกุล

(ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

2. ศาสตราจารย์ พญ. อุมพร ตรังคสมบัติ

(หัวหน้าหน่วยจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์)

3. ศาสตราจารย์ พญ. ดวงใจ กสานติกุล

(อาจารย์ประจำภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ American Board of Psychiatry/Neurology)

4. นายแพทย์ ปรีทรรศ ศิลปกิจและจิตแพทย์ประจำเว็บไซต์ www.thaimental.com

5. รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

(อาจารย์ประจำภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

บทสัมภาษณ์

นายแพทย์ ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล

(ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

- ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมีความเหมือนหรือแตกต่างกับลักษณะของพฤติกรรมการเสพติดประเภทอื่นอย่างไร ?
- ตอบ ถ้าพูดถึง Addictive Behavior เราอาจจะรวมถึงตั้งแต่การติดหมาก, พลุ, ยาหอม, ยาดม, ยาหอมอง ซึ่งพฤติกรรมใดก็ตามบุคคลนั้นได้กระทำจนกระทั่งเป็นความเคยชิน เราก็จะเรียกว่าเป็นพฤติกรรมการเสพติด (Addictive Behavior) ซึ่งหมายความว่า การติดเป็นนิสัยหรือความเคยชิน ซึ่งความเคยชินนั้นได้เปลี่ยนกลไกการทำงานของสมองหรือไม่นั้น ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัด เวลาที่เราทำกิจกรรมใดก็ตามเป็นประจำหรือบ่อยครั้งจนกระทั่งเกิดเป็นพฤติกรรมการติดที่จะทำในกิจกรรมนั้น ๆ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ใด แต่การตีความโดยส่วนใหญ่จะถูกใช้ในเรื่องของการติดยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่เคยหายไปจากโลกนี้ โดยที่มันมีการปรับเปลี่ยนตัวมันไปเรื่อย ๆ ยาเสพติดส่งผลต่อระบบร่างกายค่อนข้างชัดเจน แต่ว่าการติดประเภทอื่น ๆ จะมีผลต่อร่างกายหรือไม่เรื่องนี้ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน สำหรับอินเทอร์เน็ต, การพนันนั้นคงจะไม่มีผลทางเคมีอย่างแน่นอน แต่อาจจะมีผลทางอ้อมมากกว่า สรุปก็คือ การเป็นติดนิสัยหรือพฤติกรรมมากกว่า
- ถาม โดยส่วนใหญ่ นักวิชาการตะวันตกมักจะนำลักษณะของพยาธิสภาพจากการพนันมาใช้กับการติดอินเทอร์เน็ต ในทัศนะของคุณหมอมองคิดอย่างไร ?
- ตอบ การพนันและอินเทอร์เน็ตมีความใกล้เคียงกันมาก เพราะว่าตัวมันไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเคมี แต่ถ้าหากเรามองเป็น Addictive Behavior มันจะกลายเป็นภาพใหญ่ขึ้น แล้วมันจะนำไปสู่คำถามที่ว่าการเล่นพวกนี้สมองเกิดอะไรขึ้นหรือไม่ ระหว่างที่เล่นมันได้หลังสารอะไรหรือไม่ ก็ยังไม่มีใครตอบได้ ยกตัวอย่างเช่น การออกกำลังกายที่กำลังพูดถึงกันมากเลยว่า ขณะออกกำลังกายร่างกายจะหลั่งสารเอ็นโดรฟินออกมา หลังจากที่เล่นกีฬาไปสักระยะหนึ่ง แสดงว่าแม้กระทั่งการทำอะไรกับร่างกายเรามันก็อาจมีผลที่ทำให้สารเคมีในสมองเปลี่ยนได้ เพราะฉะนั้นการพนันและอินเทอร์เน็ตก็อาจจะเป็นไปได้ ลักษณะของพยาธิสภาพจากการพนัน (Pathological Gambling) เรามักจัดอยู่ในกลุ่มความผิดปกติที่

เรียกว่า Impulse Control Disorder

- ถาม คุณหมอดวงใจ และคุณหมอมาพรกล่าวว่าการติดอินเทอร์เน็ตอาจเป็นสาเหตุจากปัจจัยสาเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคล โดยบางคนที่มีรู้สึกมีอาการซึมเศร้า (Depression) ก็อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้
- ตอบ การอธิบายในลักษณะนี้สามารถใช้ได้กับ Addictive Behavior ได้เกือบทุกตัว เป็นความเจาะจงกับคนบางคน เช่น บางคนติดยาคุม บางคนไม่ติด บางคนให้ดมยาก็ไม่ติด หรือบางคนติดยาหอม บางคนให้กินยั้งใจก็ไม่ติด เป็นต้น
- ถาม มีความเป็นไปได้หรือไม่ที่บางคนเล่นแล้วได้รับความพึงพอใจก็เลยเพิ่มความถี่ในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากขึ้นเรื่อย ๆ ?
- ตอบ เป็นไปได้ เพราะว่าผมเล่นอินเทอร์เน็ตวันหนึ่งก็หลายชั่วโมง แต่เป็นช่วง ๆ โดยเฉพาะช่วงนี้ผมจะติดเกมพวก Simulator เช่น เกมขับเครื่องบิน เป็นต้น มันเป็นความพึงพอใจของคนใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละคนว่าชอบทำอะไร ก็อาจเป็นไปได้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป
- ถาม โดยส่วนใหญ่ในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นที่เข้าใช้บริการในร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ มักจะนิยมเล่นเกมออนไลน์ คุณหมอมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง ?
- ตอบ ผมว่าถ้าเลือกติดอย่างมีสติก็จะไม่น่ามีปัญหาแต่อย่างใด แต่เราต้องกำกับควบคุมให้เกิดความเหมาะสม เช่น พอเรารู้ว่าเราทำตรงนี้เยอะไปแล้วเราก็หยุด คล้าย ๆ คนเรามันต้องสร้างกลไกให้ Feedback ตัวเองหรือทบทวนตัวเอง แล้วประเมินว่าสิ่งที่เราทำนั้นมันดีหรือไม่ ถ้าดีเราก็ทำต่อไป แต่ถ้าไม่ดีเราก็เลิกทำ ถ้าพัฒนาตัวนี้ขึ้นมาได้ตั้งแต่อายุน้อย ๆ ในระดับประถม ความกังวลเรื่องการติดอินเทอร์เน็ตพวกนี้แทบจะไม่เกิดขึ้นเลย เพราะในเด็กประถมมักจะติดการ์ตูน, ติดเล่นเกม, ติดทีวี ดังนั้นพ่อแม่ควรจะฝึกลูกให้รู้จักยับยั้งชั่งใจตัวเองไม่ให้ทำกิจกรรมพวกนี้มากจนเกินไป
- ถาม การติดอินเทอร์เน็ตเราจัดว่าเป็นความผิดปกติทางจิตหรือไม่ ?
- ตอบ ทางการแพทย์คงจะยังไม่ถึงขนาดนั้น แต่ผมว่ามันเป็นปัญหาแล้ว ส่วนใหญ่น่าจะเริ่มมาตั้งแต่ช่วงประถมศึกษา ไม่ได้อยู่ในช่วงมัธยม เพราะจังหวะในการพัฒนาการที่จะฝึกให้เด็กควบคุมตัวเองให้ดีที่สุดมันอยู่ในช่วงต่อระหว่างอนุบาลและประถมศึกษา เช่น เด็กอายุ 2 ขวบ มักจะคือ, ต่อต้านพ่อแม่ นี่ก็เปิดบทเรียนแรกเกี่ยวกับการควบคุมตัวเอง ฉะนั้นสู้กับพ่อแม่ พ่ออนุบาลก็จะค่อย ๆ เรียนรู้ไปเรื่อย ๆ พอถึงชั้นประถมเหมือนกับเขาต้องเรียนจบเขาต้องจบและเข้าใจการควบคุมตัวเองให้สมบูรณ์ เพราะวัยประถมเป็นวัยที่ควบคุมได้ง่าย ถ้าถึงมัธยมจะคุมยากมาก เพราะถ้าในวัยเด็กเขายังไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาเมื่อเขาโตขึ้น ย่อมเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ เช่น การติดยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งทุกวันนี้ นักจิตวิทยาและกระบวนการทางจิตหลายอย่างที่พูด

ถึงการให้อิสระกับเด็ก แต่ขาดไปอีกอย่างหนึ่งนั่นคือต้องรู้จักควบคุมตัวเองด้วย ซึ่งความอิสระที่ถูกต้องไม่ได้หมายความว่าทำอะไรก็ได้ แต่คุณต้องรู้จักตัดสินใจที่จะทำในสิ่งที่ไม่เป็นโทษกับตัวเองและผู้อื่น คือ ถ้าถูกฝึกมาในลักษณะนี้ปัญหาก็จะไม่เกิด แต่ผมคิดว่าให้เด็กฝึกควบคุมด้วยตนเอง ฝึกให้มีวิจารณญาณตั้งแต่อายุน้อย ๆ ให้เขาใช้ดุลพินิจตั้งแต่อยู่ประถม ซึ่งสามารถเกิดและพัฒนาได้ นั่นคือ จุดที่ผมคิดว่ามันเป็นระบบจิ๊กซอว์ของระบบสังคมที่ทำให้เกิด แล้วมันจะเกิดกับหลายตัวไม่ใช่เฉพาะอินเทอร์เน็ต, การพนัน มันเกิดแล้วความรุนแรงมันเห็นได้ชัด ปัญหา ที่เห็นง่ายที่สุด คือ การแบ่งเวลา ถ้าเสียไปการได้ประโยชน์จากการใช้เวลาหายไป ซึ่งวัยรุ่นจะต้องกอบโกยความรู้, ทักษะความชำนาญ และประสบการณ์เยอะ ๆ แล้วถ้าทุ่มเทเวลาอยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ขาดทุน แต่ถ้าผมว่าติดอินเทอร์เน็ตแล้วตายหรือไม่ คำตอบก็คือ ไม่ เพราะอินเทอร์เน็ตไม่ใช่อาชญากร กล่าวคือเหมือนดาบ 2 คม เช่น ถ้าเด็กคนหนึ่งบ้าเกมไปเรื่อย ๆ โตะขึ้นก็อาจจะกลายเป็นโปรแกรมเมอร์ผลิตเกมขาย คนในลักษณะนี้ก็มีอยู่ในสังคม ถ้าถามว่าคนที่ติดอินเทอร์เน็ตจะขาดสังคมมั้ย ไม่หรอกเพราะสังคมอินเทอร์เน็ตเหมือนกับสังคมในชีวิตจริงที่แต่ละคนสามารถปฏิสัมพันธ์กันได้ เพียงแต่เราต้องมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ตและรู้จักที่จะควบคุมตัวเอง

ถาม ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพจะมีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่ ?

ตอบ อืม..ถ้ามองในเด็กเล็กผมมองว่ามันจะมีผลต่อบุคลิกภาพมากกว่า เป็นช่วงที่บุคลิกภาพยังไม่ได้พัฒนาอย่างเต็มที่ แต่ถ้าเมื่อใดที่บุคลิกภาพพัฒนาเต็มที่แล้วก็คงจะมีผลน้อยเพราะเขาจะใช้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ในการรับมือกับโจทย์พวกนี้

ถาม สภาพครอบครัวในปัจจุบันที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูก ทำให้ลูกใช้เวลาส่วนใหญ่กับอินเทอร์เน็ตจนกระทั่งติดอินเทอร์เน็ตในที่สุด คุณหมอมีความคิดเห็นอย่างไร ?

ตอบ ประเด็นแรก ถ้าพ่อแม่ไม่มีเวลาให้เด็กมันก็ไม่ยุติธรรมกับเด็ก ถ้าสมมติว่าพ่อแม่จัดการในเรื่องของเวลาของตัวเองให้สำเร็จแล้ว มันก็จะทำให้ได้ผลกับเด็ก คือ เด็กจะได้สิ่งที่ได้จากพ่อแม่ รวมทั้งพ่อแม่อาจจะสอนไปในตัวในเรื่องของการแบ่งเวลา ถ้าพ่อแม่ไม่มีความสามารถที่จะจัดการแบ่งเวลาแล้วมาบอกลูกว่าให้แบ่งเวลาเล่นอินเทอร์เน็ตผมว่ามันดูตลก

ถาม อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีลักษณะ Multimedia และมีลักษณะของ Interactive คุณหมอมองคิดว่าปัจจัยด้านสื่อจะมีผลทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่

ตอบ น่าจะมีผลนะ เพราะมันสนุก, ไว และเป็นโลกไร้พรมแดน มันไปได้มากกว่าหนังสือ การเข้าสู่อินเทอร์เน็ตมันมีทั้งคุณและโทษ ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตสามารถทำหน้าที่แทนสื่อประเภทอื่นได้มาก ใครจะเชื่อว่าโทรทัศน์ที่ประดิษฐ์ขึ้นครั้งแรกจะมาแทนหนังสือพิมพ์วิทยุได้ แต่สุดท้ายมันก็สามารถแทนได้ แต่หนังสือพิมพ์และวิทยุก็ไม่ได้หายไปจากสังคม

ก็เหมือนกับอินเทอร์เน็ตที่เป็นสื่ออีกทางเลือกหนึ่ง

ถาม ผลกระทบที่เกิดขึ้นถ้าเด็กใช้อินเทอร์เน็ตมากจนเกินไปจะมีผลต่อร่างกายหรือไม่ ?

ตอบ มีแน่นอน กล่าวคือ ร่างกายต้องนั่งอยู่ท่าเดิมเป็นเวลานาน การวางตำแหน่งของแขน, ขา, จะอยู่ในตำแหน่งเดิม มันก็อาจจะทำให้เกิดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ แต่ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการมองเห็นจะมีผลค่อนข้างน้อย

ถาม ผลกระทบทางด้านพฤติกรรมของเด็กที่ติดอินเทอร์เน็ตมากจะเป็นอย่างไร ?

ตอบ ถ้าติดแบบหมกมุ่นจะมีผลแน่นอน คนที่หมกมุ่นก็คือคนที่หมกมุ่น ถ้าเขาหมกมุ่นในข้อมูลข่าวสารที่ดีและเป็นประโยชน์ก็จะดีกว่า แต่มันก็อาจจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมบ้าง ซึ่งอาจหมกมุ่นกับอินเทอร์เน็ตจนกระทั่งไม่แบ่งแยกก็อาจจะส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน เช่น ผลการเรียนตกต่ำลงจนกระทั่งถูกรีไทร์, พักผ่อนไม่เพียงพอ เป็นต้น

ถาม แนวโน้มของปัญหาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของเด็กวัยรุ่นจะเป็นอย่างไร ?

ตอบ ก็น่าจะเพิ่มขึ้นแต่คิดว่าคงจะไม่รุนแรงมาก ถ้าเทียบกับปัญหาสังคมอื่น ๆ แต่โดยส่วนใหญ่ผมคิดว่าปัญหานี้มันน่าจะอยู่ในช่วงประณม ดังนั้นเราจึงควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว

ถาม อินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนกับดาบสองคม ถ้าเด็กได้รับข้อมูลข่าวสารด้านลบจะส่งผลกระทบต่อเด็กหรือไม่ ?

ตอบ ส่งผลกระทบอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นพ่อแม่ต้องเข้ามามีบทบาทซึ่งจังหวะที่ดีที่สุดของพัฒนาการ คือ ช่วงประณม เพราะจะเชื่อฟัง อยู่ในวัยที่แยกแยะสิ่งที่ผิดถูกเป็น ดังนั้นการที่พ่อแม่ได้ใส่ข้อมูลหรือสูตรสำเร็จว่าอย่างนี้ถูก ให้คำแนะนำกับเขา อาจจะบอกว่าเรื่องใดดีหรือไม่ดี ถูกหรือไม่ถูก ให้โอกาสเด็กเลือกเอง เขาก็จะได้บทเรียนด้วยตัวเอง เช่น ถ้าเขาอยากเล่นอินเทอร์เน็ตก็ปล่อยให้เขาเล่นต่อไป ถ้าเขาชอบตกเราก็จะนำสิ่งเหล่านี้มาสอนเขาแล้วให้โอกาสเขาในการแก้ตัวใหม่ในเทอมต่อไป

ถาม แนวทางในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต คุณหมอมองว่าครอบครัวควรจะทำอย่างไร ?

ตอบ เริ่มต้นจากพ่อแม่ที่จะต้องปรับตัวเองให้เขาใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ เสียก่อน ควรจะรู้จักและทำความเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในแง่ของการใช้ประโยชน์ ถ้าพ่อแม่มีตรงนี้ก็ช่วยแก้ไขได้มาก ถ้าพ่อแม่ตั้งกำแพงไว้ก่อนว่าแก่แล้ว, ไม่พร้อมจะทำ ผมว่าพ่อแม่กลุ่มนี้สอบตก คือ ไม่พัฒนาตัวเอง เพราะปัจจุบันอินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันไปแล้ว ดังนั้นควรตามเทคโนโลยีให้ทันด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ต้องให้คำแนะนำและช่วยเหลือเด็กได้

ถาม กรณีของร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ปัจจุบันได้เปิดให้บริการเล่นเกมออนไลน์ หรือ

บางร้านอาจจะทำสิ่งผิดกฎหมาย คุณหมอมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง ?

ตอบ ผมว่ามันไม่ดีนะ ทั้งหมดอยู่ที่เจ้าของกิจการด้วยนะ เด็กที่เข้ามาใช้บริการก็มีจำนวนมากที่อาจจะขาดต่อการดูแลอย่างทั่วถึง ผมเคยพบกรณีที่พ่อแม่พามาเด็กไปฝากไว้ที่อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ด้วยนะ เขาบอกว่าปลอดภัยกว่าที่อื่น อีกทั้งอยู่ในบริเวณชุมชนที่ใกล้กับที่พ่อกอาศัย รู้จักกับเจ้าของร้าน ทำให้กลายเป็นเนอสเซอรี่เด็กไปแล้ว แต่ประโยชน์ใช้สอยก็มีคนทำอยู่บ้างซึ่งเป็นบริการชุมชนที่ไม่เป็น牟มมีด ผมก็พอรับได้นะ วิธีการแก้ปัญหาก็คือ เจ้าของร้านก็ควรที่จะมีการสร้างกฎเกณฑ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต, มีเวลาปิด – เปิดที่จะให้บริการตามความเหมาะสม อีกอย่างภาครัฐก็น่าจะมีอะไรที่เข้าไปควบคุมกิจการนี้ ในทางปฏิบัติไม่เคยเป็นไปได้ เนื่องจากการควบคุมยังงี้ก็ไม่พอ แต่ถ้าจะควบคุมกลไก ของกิจการเหล่านี้เช่น ถ้าระบบภาษีประกอบการแข็ง กล่าวคือ คุมด้วยระบบภาษี ถ้าจะกำหนดอายุก็อาจจะไม่มีเหตุผลอันสมควร

ถาม ในส่วนของอินเทอร์เน็ต น่าจะมีตัวที่คอยมาสกัดข้อมูลข่าวสารที่เป็นโทษบ้างหรือไม่
ตอบ ตัวที่คอยสกัดข้อมูลข่าวสารที่ดีที่สุด คือ ความคิดของตัวเอง ตัวเราต่างหากที่จะตัดสินใจว่าจะอะไรควรอะไรไม่ควร ดังนั้นเราต้องสร้างวิธีคิด, วิธีตัดสินใจให้กับเด็ก ซึ่งตรงนี้นั้นจะทำให้สกัดได้ทุกเรื่อง ไม่ใช่เฉพาะแต่อินเทอร์เน็ต ถ้ามีคนชวนไปทำเรื่องที่ไม่ดี เช่น ดิถยมันก็จะสกัดได้เอง เครื่องมือภายนอกไม่สำคัญเท่ากับเครื่องมือภายใน นั่นคือ การคิด และการตัดสินใจด้วยตัวเอง คือ คุลยพินิจส่วนบุคคล สิ่งเหล่านี้เป็นหลักในการแก้ปัญหาในทุกเรื่อง

ถาม คุณหมอมองว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตยังไม่ค่อยรุนแรงเท่าไร ?

ตอบ ปัญหาตรงนี้น่าเป็นห่วงเหมือนกัน เพราะพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก สังคมไทยในปัจจุบันครอบครัวกำลังล่มสลายไป ทำให้ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายในสังคม

ถาม งานวิจัยในต่างประเทศพบว่า ผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตมักจะมีอาการซึมเศร้าและจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น คุณหมอมีความคิดเห็นอย่างไร ?

ตอบ ก็อาจจะเป็นไปได้เหมือนกัน เพราะวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ อีกทั้งอินเทอร์เน็ตก็เป็นสื่อที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก โดยเฉพาะวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นน่าจะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น

บทสัมภาษณ์

ศาสตราจารย์ พญ. อุมพร ตรังคสมบัติ

(หัวหน้าหน่วยจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์)

- ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตกับการเสพติดประเภทอื่น ๆ มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร ?
- ตอบ ในแง่ของความแตกต่างกันก็ในแง่ของการติดของคนละอย่างที่มีผลทำให้เกิดผลเสียหลายมาก เช่น ยาเสพติด ก็จะมีผลทำลายสมอง ทำให้เสียอนาคต มีผลเสียหลายอย่าง แต่การติดอินเทอร์เน็ต, ติดเกมหรือโทรทัศน์ ผลเสียก็คงไม่ได้มากมายเท่ากับยาเสพติด เพียงแต่คิดว่าการติดอินเทอร์เน็ตหรือโทรทัศน์ มันเป็นลักษณะของการมีสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ที่เข้มข้น ทำให้เราเกิดความรู้สึกดึงดูด จดจ่อ แต่การติดยาเสพติดมีปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันมีผลเกี่ยวข้องกับกระบวนการเติบโตของมนุษย์ เช่น คนที่ติดยาที่มักจะมีความทนต่อความคับข้องใจไม่ได้ จัดการกับภาวะความเครียดไม่ได้ แต่หมอมองคิดว่าพวกที่ติดอินเทอร์เน็ตคิดว่าไม่น่าจะเกี่ยวกัน ซึ่งจากการที่คุณที่มีพฤติกรรมอย่างนี้ ลักษณะของวิธีการแก้ปัญหา, บุคลิกภาพ การเลี้ยงดูอะไรพวกนี้ก็จะไม่ค่อยเหมือนกัน
- ถาม ในปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่มักเล่นอินเทอร์เน็ตแบบหมกมุ่น, ไม่พักผ่อน หรือไม่ค่อยสนใจกิจกรรมอื่น ๆ คุณหมอมีความคิดเห็นอย่างไร ?
- ตอบ ถ้าพูดจริง ๆ หมอมองว่าการติดอินเทอร์เน็ต, เกม พวกนี้ดีกว่าการติดยาเสพติดเยอะ ทำให้ไม่ถึงพูดว่าดีกว่าก็เพราะว่า ดูเหมือนว่าในวัยรุ่นจะต้องติดอะไรบางอย่าง ถ้าไม่ให้อัดอย่างนี้ก็ติดอย่างนั้น เพราะว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากจะมีอะไรที่ตื่นเต้นทำ อีกอย่างวัยรุ่นชอบเข้าหาสิ่งเร้าที่แปลกใหม่ที่รู้สึกว่ามันไม่ซ้ำซาก เพราะฉะนั้นอินเทอร์เน็ตมันเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ก็ทำให้วัยรุ่นรู้สึกน่าสนใจ, ตื่นตัว นอกจากนี้วัยรุ่นอาจจะมีการทดสอบ, แข่งขัน เช่น การติดเกมออนไลน์, ค้นหาข้อมูลข่าวสาร ก็อาจจะแข่งขันกัน มันเป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ต้องติดอะไรสักอย่าง ทีนี้เรามาคิดว่าในสังคมนี้วัยรุ่นต้องติดอะไร เช่น ติดเกม, ติดทีวี, ติดอินเทอร์เน็ต, เทียวกลางคืน, เหล้า, บุหรี่, ยาเสพติด, เซ็กซ์ ซึ่งไม่ดีทั้งนั้น ส่วนใหญ่เราเห็นว่าคนที่ติดเกมก็ไม่ค่อยติดยา คือเท่าที่ดูมารู้สึกว่ามันเหมือนว่าถ้าเด็กมีกิจกรรมอะไรให้ทำ ให้ใช้เวลาว่างก็จะทำให้เขาไม่ติดยาเสพติด เพราะว่าในระยะหลังพบวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดเยอะมากที่มาปรึกษา ซึ่งดูแล้วว่าวัยรุ่นต้องมีพฤติกรรมติดอะไรบางอย่าง เพราะฉะนั้นให้เขาติดในสิ่งที่ปลอดภัยก็ควรจะดีกว่า
- ถาม อินเทอร์เน็ตเปรียบเหมือนกับดาบสองคมและเป็นโลกไร้พรมแดน อย่างเด็กบางคนจะใช้

อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสาร บางคนก็จะใช้เพื่อเล่นเกมออนไลน์ เท่าที่ศึกษามาพบว่า พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจะแบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น ติดเกมออนไลน์ ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพด้วย คุณหมอมองคิดว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่?

ตอบ เรากำลังวิเคราะห์ถึงเนื้อหาของสิ่งที่ติด ถ้าพูดถึงติดยา, เซ็กซ์, เหล้า มันเป็นอันตรายมากกว่า แต่โดยเนื้อหาของอินเทอร์เน็ตมันไม่ได้มีอันตรายแบบทำลายเซลล์สมอง อีกทั้งยังปลอดภัยกว่า ในความเป็นจริงผลเสียที่เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมันอยู่ที่การตัดสินใจของคน ๆ นั้นมากกว่า และอยู่ที่การชี้นำของผู้ปกครอง ถ้าสมมติว่าเด็กเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ตแล้วเราชี้นำให้เขาว่าเขาต้องทำอะไรบ้าง สอนให้เขารู้จักวิถีดูแลตัวเอง คือ ไม่ให้เล่นมากจนเกินไป ไม่ให้สมองถูกเร้ามาก แล้วจะเกิดอาการอันตรายเกิดขึ้นต่อร่างกาย ก็น่าจะมีโอกาสป้องกันได้ ส่วนใหญ่พบว่ามักเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหา เนื่องจากใช้แล้วขาดความยับยั้งชั่งใจ อีกอย่างหนึ่งอินเทอร์เน็ตผู้ปกครองหรือผู้ใช้คนอื่น ๆ ก็เห็นอยู่ว่าใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อทำอะไร คือ มันอยู่ที่การกระทำที่มันไม่เป็นอันตรายเท่าไร ถ้าเทียบกัน ส่วนตัวก็ยังคิดว่าดีกว่าเยอะ ถ้าเล่นแบบทั้งวันทั้งคืนแล้วร่างกายไม่ไหว เขาก็จะพักเอง แล้วจากประสบการณ์ก็ยังไม่เคยพบกรณีของการเล่นจนกระทั่งเกิดอาการชัก, เพี้ยนไปเยอะเท่าไร

ถาม ในประสบการณ์การทำงานที่คุณหมอมองทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางด้านจิตเวช เคยมีกรณีของผู้ปกครองหรือเด็กที่เข้ามาปรึกษาในกรณีนี้หรือไม่

ตอบ ส่วนใหญ่จะพบปัญหาของเด็กที่ติดพวกเกมมากที่สุด คือ ใช้เวลามากเกินไปแล้วก็ไม่ได้อ่านหนังสือหรือทำการบ้าน, เล่นแล้วอารมณ์เสีย โมโห เพราะว่ากำลังจ่ออยู่กับเกม ใครเข้ามาเรียกหรือเดินมาสะดุดสายไฟก็จะโมโห โวยวายควบคุมตัวเองไม่ได้ อีกทั้งทำให้เกิดความเครียดขึ้น ไม่มีใครให้คำปรึกษาหรือคอยดูแลในเรื่องพวกนี้เพราะพ่อแม่ก็ไม่ค่อยมีเวลาให้ บางครั้งพบกรณีของนิสิตนักศึกษาที่ติดเกมจนกระทั่งถูกออกจากมหาวิทยาลัยก็มี เนื่องจากผลการเรียนตกต่ำลง, ขาดเรียน เป็นต้น

ถาม ลักษณะอาการของคนที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจะมีลักษณะอย่างไร?

ตอบ ไม่ค่อยมีอาการอะไรเท่าไร ถ้าหากสังเกตจากภายนอก อาจจะเป็นคนที่สมมติว่าถ้าติดติดมากก็อาจจะเป็นคนที่ไม่ค่อยมีสังคมกับผู้อื่น แยกตัว ก็ไปหมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ต แต่ถ้าเป็นคนที่ดีโดยทั่วไป เวลาที่โดนพ่อแม่หรือตำหนิ ก็อาจจะทำให้ลดการใช้ลงได้ โดยภายนอกมักไม่ค่อยเห็น แต่ปัญหาคือ ผู้ปกครองจะรู้สึกว่ามันมีปัญหามากกว่า

ถาม งานวิจัยของ Dr. Young ระบุว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมีลักษณะใกล้เคียงกับพยาธิสภาพจากการพนัน คือ ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้, ตัดขาดจากสังคมภายนอก หมกมุ่น เป็นต้น

ตอบ เข้าใจว่าเกิดขึ้นในคนโต แต่ที่พูดถึงเมื่อก็กล่าวว่ามีพ่อแม่คอยดู ส่วนใหญ่ที่พบก็ไม่ค่อยเยอะ เพราะมีพ่อแม่ผู้ปกครองคอยดูแลอยู่ หรือในวัยรุ่นที่ติดจนกระทั่งถูกให้ออกจากโรงเรียน

เรียน ในลักษณะของหลักการดังกล่าว คือว่ามันเกิดความผิดปกติแล้ว ซึ่งถ้าใช้หลักเกณฑ์นี้ก็เหมือนว่าเป็นโรคที่มีความรุนแรงมาก แต่ถ้าพูดถึงทั่วไปโดยเฉลี่ยแล้ววัยรุ่นไทยก็ยังไม่ค่อยพบกรณีนี้มากนัก

ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตเนี่ยจัดว่าเป็นความผิดปกติทางจิตได้หรือไม่ ?

ตอบ ถ้าสมมติว่าเราใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวก็จัดเป็นความผิดปกติ ถ้าเราระบุถึงความผิดปกติว่ามันเป็นสิ่งที่ทำให้การทำงานที่ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันไม่ได้ กระทั่งกระทบกระเทือนด้านต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ของการระบุว่าผิดปกติหรือไม่ ถ้ามากเกินไปเราก็จะถือว่าผิดปกติ

ถาม ในกรณีของวัยรุ่นบางคนอาจจะจดจ่ออยู่ในโลกส่วนตัวเวลาใช้อินเทอร์เน็ต บางคนใช้ในห้วงส่วนตัว ยากต่อการดูแลของผู้ปกครอง บางคนติดเกมจนกระทั่งมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น ในความคิดเห็นของคุณหมอสถานการณ์ดังกล่าวในสังคมไทยเป็นอย่างไร

ตอบ ก็ไม่ได้เป็นปัญหารุนแรงมาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีกรณีนี้ เพียงแต่ผู้ปกครองอาจคิดว่ายังไม่ได้เป็นพฤติกรรมที่เป็นอันตรายมากนัก จึงไม่ค่อยพบกรณีนี้มากนัก

ถาม ปัจจัยด้านครอบครัวที่ทำให้วัยรุ่นใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตมากเกินไป คุณหมอมองว่ามีสาเหตุอะไรบ้าง ?

ตอบ ครอบครัวไม่มีการให้คำปรึกษาแนะนำกับเด็ก พ่อแม่ก็ไม่ได้มีการติดตามว่าในวันหนึ่งเด็กทำกิจกรรมอะไรบ้างในแต่ละวัน พ่อแม่ไม่มีการใช้เวลาด้วยกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เด็กก็ไม่ได้ถูกสอนในเรื่องของระเบียบวินัยหรือไม่ได้รับการฝึกระเบียบวินัยที่ดี ก็จะไม่รู้จักรับผิดชอบตนเองในเรื่องนี้เท่าไร ผลของการมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตก็จะทำให้เขาไม่มีสังคม แล้วไม่ใช่เป็นจุดเริ่มต้นนะมันเป็นจุดที่ว่า เขาใช้เวลากับตรงนี้มากก็จะติดพัน ก็จะไม่ยุ่งกับสิ่งอื่นเพราะว่ามันไม่สนุก, ไม่ตื่นเต้นเร้าใจ เพราะในความเป็นจริงเราจะต้องดูว่าจริง ๆ อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดหรือเสริมเกี่ยวกับผลจากการใช้อินเทอร์เน็ต

ถาม งานวิจัยในต่างประเทศพบว่า คนที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมักจะเป็นคนที่เก็บตัว, มีบุคลิกภาพแบบ Borderline, แปรปรวน คุณหมอมองว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่

ตอบ คงไม่น่าจะจริงเสมอไป ถ้าคิดแบบหามรุ่งหามค่ำก็อาจจะเป็นไปได้ แต่ถ้าเล่นโดยทั่วไปแล้วรู้สึกว่ามีบางคนทีเล่นเป็นพัก ๆ ถ้าเขารู้สึกว่าเขาติดมาก แต่พอห่างไปสักระยะ เขาก็สามารถลดพฤติกรรมนี้ได้ โดยส่วนใหญ่เด็กบางคนเล่นมากเมื่อถึงจุดหนึ่งเขาก็จะเบื่อก่อนส่วนที่บอกว่าปัญหาทางด้านบุคลิกภาพก็มีความรู้สึกที่ไม่แน่ใจ ซึ่งจะมาเทียบกับการเสพติดหรือการพนันไม่ได้ เนื่องจากผลเสียมันมากกว่า

ถาม อาจเป็นปัจจัยด้านสื่อหรือเปล่า ?

ตอบ ก็อาจเป็นไปได้

ถาม การใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปจะมีผลกระทบทางด้านร่างกายอย่างไร ?

- ตอบ ส่วนใหญ่ร่างกายก็จะไม่ค่อยได้ Exercise เท่าไหร่ เนื่องจากต้องนั่งอยู่ในท่าเดิมเป็นเวลานาน อาจจะมีผลต่อสายตาสั้น แต่ก็อาจจะไม่ได้มีส่วนทำให้สายตาสั้นหรือยาว ถ้าสมมติว่าเล่นเกมที่มีภาพหรือแสงที่วูบวาบในเด็กที่เป็น โรคลมชักก็อาจจะมีการกระตุ้นมากเกินไป ก็อาจจะทำให้เกิดอาการลมชักได้
- ถาม อินเตอร์เน็ตน่าจะมีผลทางด้านอารมณ์หรือพฤติกรรมของวัยรุ่นหรือไม่ ?
- ตอบ ผลโดยตรงก็คือว่าเข้าไปแล้วได้ข้อมูลอะไร จดจ่ออยู่กับข้อมูลอะไร ถ้าเป็นเรื่องสนุกหรือเรื่องที่เป็นประโยชน์ก็คงจะไม่ใช่ไร ถ้าสมมติเป็นเรื่อง Sex ก็อาจจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกกระตุ้นทางด้านนั้นเยอะ แต่คิดว่ามันไม่ได้เป็นผลโดยตรง เช่น เราต้องดูว่าคนที่เข้าไปติดในลักษณะนี้ต้องมีปัญหา สมมติว่าวัน ๆ ดูแต่เรื่องเซ็กซี่ผ่านทางอินเตอร์เน็ตมันต้องมีปัญหา ปัญหาทางด้านพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมาบางทีก็ไม่ได้สัมพันธ์กับภาพนี้โดยตรง มันมีส่วนสัมพันธ์กับอย่างอื่นด้วย เช่น เป็นคนโดดเดี่ยวอยู่แล้วก็อาจจะทำให้ติดอินเตอร์เน็ต หรือติดอินเตอร์เน็ตแล้วก็ยิ่งแยกตัวเองออกจากสังคม ดังนั้นมันบอกยากกว่าอะไรมาก่อน หลัง มันบอกไม่ได้ชัดเจนว่าปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมติดอินเตอร์เน็ต สมมติว่าคุณแต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวไปก่ออาชญากรรม ก็อาจจะมีสาเหตุมาจากปัญหาครอบครัว, Self-Esteem ต่ำ, ทักษะในการแก้ปัญหาไม่ดี ซึ่งมีหลายตัวที่มามีความสัมพันธ์กับอินเตอร์เน็ตแล้ว ทำให้มีผลต่อความคิดความรู้สึกของเขาอาจจะทำให้แสดงออกในลักษณะนี้ อาจเป็นลักษณะที่บุคลิกภาพของเขามีปัญหามาก่อน เพราะไม่มีอะไรที่จะเป็นสาเหตุโดยตรง มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ตั้งแต่ในวัยเด็ก
- ถาม แนวโน้มของปัญหาพฤติกรรมการติดอินเตอร์เน็ตในอนาคตจะเป็นอย่างไร ?
- ตอบ มันก็น่าจะมากขึ้นเรื่อย ๆ นะ เพราะผู้ใช้อินเตอร์เน็ตมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งการใช้ประโยชน์จากอินเตอร์เน็ตก็มีหลายอย่าง ให้ข้อมูลข่าวสาร, ให้ความบันเทิง ตื่นเต้น และ ความสนุกสนาน มีการ update ตลอดเวลา การสื่อสารทำได้หลายรูปแบบก็อาจจะทำให้มากขึ้น
- ถาม แนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการติดอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่น คุณหมอมองว่าควรมีมาตรการอย่างไรบ้าง
- ตอบ ส่วนใหญ่ที่เขาติดก็เพราะเขาคิดว่ามันไม่เป็นปัญหา ควรจะต้องให้การศึกษาในเรื่องพวกนี้ ตั้งแต่ในวัยเด็ก อธิบายให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของอินเตอร์เน็ต วิธีการใช้ที่ถูกต้อง ตั้งกฎเกณฑ์ในการใช้ เช่น ไม่ควรเล่นเกิน 1 – 2 ชั่วโมง, รู้จักควบคุมตัวเองและยับยั้งชั่งใจ เป็นต้น ถ้าเราปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ตั้งแต่ในวัยเด็ก พอโตขึ้นก็เหมือนกับข้อมูลเหล่านี้อยู่ในใจแล้ว เขาจะเรียนรู้เองว่าต้องยับยั้งตัวเองอย่างไร แต่คนที่ติดไปแล้วถ้าไปบอกว่าอย่าเล่นอีกเลยมัน

ยาก เพราะว่าคนที่คิดมักคิดว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เป็นปัญหา แล้วตอนนี้เขากำลังสนุกอยู่กับอินเทอร์เน็ต มันเหมือนกับการติดยาเสพติดโดยทั่วไป ถ้าเราไปบอกให้เขาเลิกเขาก็จะไม่มีการเลิก แต่ในท้ายที่สุดเขาก็จะรู้ว่ามันมีแต่ผลเสีย แม้ขนาดสอบตกเพราะติดอินเทอร์เน็ต เขาก็ยังคงเล่นต่อไปจนกระทั่งถูกให้ออก เพราะฉะนั้นคนที่อยู่ในภาวะนี้บอกให้ทำมันก็เป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้นวิธีป้องกันที่ดีที่สุด คือ สอนหรือปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก

ถาม ส่วนของครอบครัว แนวทางในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองควรทำอย่างไรบ้าง ?

ตอบ ไม่ควรนำคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตไปไว้ในห้องส่วนตัวของเด็ก ควรตั้งไว้ในสถานที่ที่ทุกคนมองเห็นได้ง่าย, ให้ความรู้กับเด็กทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นกิจกรรมระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง พยายามตามเทคโนโลยีให้ทัน เพราะปัจจุบันเด็กก็เรียนรู้ในเรื่องนี้อยู่แล้ว เช่น ถ้าลูกดูเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม เราก็อธิบายว่ามันดีหรือไม่ดียังไง ทำให้ไม่มีอะไรต้องหลบซ่อน สร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตว่าไม่ควรเล่นในวันที่ต้องไปโรงเรียนในช่วงที่ฝึกจนเกินไป เสาร์ – อาทิตย์เล่นได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ส่วนใหญ่เด็กที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต คือ พวกที่ขาดระเบียบวินัยในตัวเอง

ถาม ในส่วนของอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ คุณหมอมองคิดว่าควรมีมาตรการในการป้องกันอย่างไร ?

ตอบ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจะสอดส่องดูแลอย่างทั่วถึง มีการตรวจสอบเป็นระยะ อีกทั้งเจ้าของกิจการควรจะสร้างกฎเกณฑ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต, กำหนดเวลาปิด – เปิดให้เหมาะสม เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสัมภาษณ์

ศาสตราจารย์ พญ. ดวงใจ กสานติกุล

(อาจารย์ประจำภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ American Board of Psychiatry and Neurology)

ถาม ลักษณะอาการของคนที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต เป็นอย่างไร ?

ตอบ น่าจะมีลักษณะของคนที่มีภาวะติงเครียด รู้สึกกลุ่มใจว่าเพราะอะไรถึงควบคุมการเล่นไม่ได้, รู้สึกอยากจะเล่น เพลิดเพลินในการเล่นอินเทอร์เน็ตจนกระทั่งเสียงานงาน ละทิ้งสังคมหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพราะจะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานจนมีผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่น ทางร่างกายก็อาจจะมีผลทำให้สายตาสั้น (ในเด็ก), ไม่ได้ออกกำลังกายก็จะปวดเมื่อยกล้ามเนื้อบริเวณต่าง ๆ สำหรับทางด้านจิตใจ เวลาเลิกเล่นก็จะรู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่อยากยุ่งกับใคร เบื่อสังคม บางทีอาจจะเป็นผลมาก่อน ความเหงา, ความเบื่อ เป็นผลทำให้ติดอินเทอร์เน็ต ไม่อยากออกไปข้างนอก หรือทำกิจกรรมอื่น

ถาม อาการทางด้านอารมณ์ จะมีลักษณะอย่างไร ?

ตอบ ก็อาจจะเป็นคนที่มีภาวะซึมเศร้า (Depression) หรือพวกแมนีเชีย (Mania)

ถาม อาการ Mania คืออะไร ?

ตอบ เป็นพวก Hyperactive สามารถทำนู่นทำนี่ได้ตลอดเวลา เรียกได้ว่าเล่นอินเทอร์เน็ตได้ทั้งวันทั้งคืน ไม่หลับไม่นอน เป็นโรคทางด้านอารมณ์ คือ ติงเครียด ติงคัก รู้สึกมีกำลังวังชามาก พวก Hyperactive เช่น เป็นคนพูดมาก เวลาเข้าไปเล่นอินเทอร์เน็ตก็มักจะเข้าไปเล่นห้องสนทนาพูดคุยเรื่องไร้สาระ เป็นพวกที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง

ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมีความเหมือนหรือแตกต่างจากการเสพติดประเภทอื่นอย่างไรบ้าง ?

ตอบ ก็เหมือนกัน คือ เมื่อคิดแล้วก็จะเสียเวลา และมีผลกระทบควบคุมไม่ได้ เหมือนกันตรงที่เกิดผลกระทบลักษณะนี้ถึงเรียกว่า ติด ที่เหมือนกันคือผลกระทบถ้ามีก็แสดงว่าเกิดปัญหาที่ต้องแก้ไข ภาวะซึมเศร้าหรือแมนีเชียอาจจะออกมาทางด้านอารมณ์ คือ อารมณ์ฉุนเฉียว ควบคุมไม่ได้ พ่อแม่ดูหรือว่าอะไรก็จะเอาเรื่องหมด ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท ทางด้านสังคมก็จะสูญเสียไป เป็นลักษณะของการแยกตัวเองออกจากสังคม (Social Isolation) ตัดขาดจากสังคมปกติ ไปหมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ต ใช้ชีวิตอยู่บนสังคมอินเทอร์เน็ต ก็เพราะคนเหล่านี้มีความสุข รู้สึกว่าเป็นตัวของตัวเองเต็มที่ หรือบางทีก็เป็นพวกกลัวสังคม ไม่กล้าเข้าสังคม ก็เลยเข้ามาเล่นอินเทอร์เน็ต คุณหมอร.พ.พระมงกุฎเกล้ารายงานว่า มีกรณี

ของผู้ป่วยที่เป็นโรคกลัวสังคม จากที่ไม่กล้าเข้าสังคมเลยมาทดลองเล่นอินเทอร์เน็ต เช่น เข้าห้องสนทนา (Chat Room) ก็เลยรู้สึกสนุก และสามารถเข้าสังคมได้ปกติ ส่วนใหญ่เป็นพวกที่ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าพูดคุย, ไม่อยากออกไปเจอใคร จนกระทั่งขาดเรียน, งาน โดยเฉพาะพวกเด็กนักเรียนส่วนใหญ่มักพบในเด็กที่มีอาการซึมเศร้า ไม่อยากไปเรียน ไม่อยากเจอหน้าใคร ก็เลยทำให้ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตมากจนเกินไป

ถาม สาเหตุของการติดอินเทอร์เน็ตมีความเป็นไปได้หรือไม่ว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้ ?

ตอบ ก็น่าจะเป็นไปได้ คนที่อารมณ์อ่อนไหวง่าย, คิดมาก ใครพูดอะไรออกมาก็คิดมาก รู้สึกว่าสังคมไม่จริงใจ รู้สึกเพื่อนเอาเปรียบหรือไม่จริงใจ ไม่อยากคบเพื่อนก็เล่นอินเทอร์เน็ต เพราะอินเทอร์เน็ตไม่ตอบโต้ทำให้คนที่เข้าไปใช้รู้สึกเพลิดเพลิน, สนุกสนาน อาจเป็นผลมาจากค่านิยม เพราะเด็กสมัยนี้ก็ต้องใช้อินเทอร์เน็ตเป็น ดังนั้นควรให้โอกาสเด็กได้ใช้ได้สัมผัส หมอเคยมีเพื่อนที่เป็นจิตแพทย์เขาให้ลูกเล่นเต็มที่ตั้งแต่เด็กจนเบื่อก็จะเลิกได้เอง ส่วนใหญ่เด็กที่ใช้อินเทอร์เน็ตก็เพราะความพึงพอใจ รู้สึกทันสมัย ทำให้ตนเองรู้สึกว่ามีความมั่นใจในตัวเอง และมีความสุขมากกว่าที่จะไปทำสิ่งอื่น ส่วนเด็กที่ใช้อินเทอร์เน็ตตามร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ก็ต้องใช้เวลาเล่น มีความรู้สึกที่เล่นเท่าไรก็ไม่พอ เพราะรู้สึกว่าเขาขาดโอกาสที่จะได้เล่นอินเทอร์เน็ตอย่างเต็มที่

ถาม ปัจจัยทางด้านครอบครัว มักพบว่าผู้ที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมักมาจากครอบครัวแตกแยกหรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ความคิดเห็นของคุณหมอมองคิดว่าปัจจัยด้านครอบครัวและสถานะแวดล้อมทางสังคมเป็นปัจจัยที่เอื้อทำให้เด็กใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตมากจนเกินไปหรือไม่ ?

ตอบ สภาพสังคมในปัจจุบันไม่ค่อยมีกิจกรรมให้เด็ก เท่าที่พบเห็นส่วนใหญ่เด็กมักจะใช้เพื่อความบันเทิงและความสนุกสนานมากกว่า เช่น เล่นเกมออนไลน์ สำหรับเด็กที่มีฐานะดีก็จะมีความสามารถที่จะหาคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตมาใช้มากกว่าเด็กที่มีฐานะยากจน สำหรับเด็กที่มีฐานะยากจนก็จะใช้อินเทอร์เน็ตตามร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ โอกาสในการติดอินเทอร์เน็ตก็สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าหากว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับเด็ก ก็จะทำให้เด็กมัวเมาอยู่กับอินเทอร์เน็ตได้มาก ครอบครัวที่มีปัญหา พ่อแม่ไม่มีเวลา แยกแยก เด็กก็จะมีโอกาสที่จะใช้เวลาส่วนตัวเยอะ เพราะไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล แต่ในขณะเดียวกันถ้าในครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ใกล้ชิด พยายามหากิจกรรมให้เด็กทำ เด็กก็จะไม่แสวงหาสิ่งอื่น ในสังคมไทยจะไม่ค่อยเป็นในลักษณะนี้เพราะพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลา ต้องทำมาหากิน ไม่มีเวลาที่จะพูดคุย ก็อาจจะทำให้เด็กรู้สึกโดดเดี่ยว, อ้างว้างได้ในที่สุด โดยเฉพาะวัยรุ่นมักอยากรู้อยากทดลองทำอะไรที่ตื่นเต้น ทำหาย ต้องการสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ก็อาจจะเป็นสาเหตุที่

ทำให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้ในที่สุด

ถาม ปัจจัยด้านสื่อน่าจะมีผลทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่ ?

ตอบ ก็น่าจะได้ เพราะเป็นสิ่งที่เข้ามาใหม่เด็กก็จะติดกันงอมแงม เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องรู้มันก็ไม่แปลกที่ช่วงแรกต้องเรียนรู้หรือสนใจอย่างเต็มที่

ถาม บางครอบครัวมักเอาคอมพิวเตอร์ไปไว้ในห้องส่วนตัวของเด็ก ก็อาจจะทำให้เด็กอาจจะแอบผู้ปกครองเล่นอินเทอร์เน็ตได้ ตรงนี้คุณหมอมีความคิดเห็นอย่างไร ?

ตอบ ไม่ค่อยเห็นด้วย พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรควบคุมว่าเด็กตื่นปกติหรือไม่ ผลการเรียนเป็นอย่างไร ถ้ามีผลกระทบขนาดนี้แสดงว่าเด็กใช้เวลามากจนเกินไป เราก็ต้องมีการพูดคุยกับเด็ก แล้วดูว่าเด็กยอมรับฟังหรือไม่ ถ้าเป็นปัญหาต่อเนื่องก็ต้องรักษา แต่ในความเป็นจริงถ้าหากจัดให้เด็กได้เล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมอื่นในช่วงเย็น เด็กก็อาจจะรู้สึกว่าจะอยากจะทำอะไรมากกว่าที่จะเล่นอินเทอร์เน็ต

ถาม จากประสบการณ์การทำงานของคุณหมอ เคยมีผู้ปกครองหรือเด็กเข้ามาขอคำปรึกษาหรือไม่ ?

ตอบ ก็มีบ้าง อย่างเช่น พวกนิสิตที่มักจะเล่นกันทั้งคืน ผลการเรียนตกก็ต้องหยุดเรียน เพราะว่าเด็กอยู่บ้านเล่นเกมกันทั้งวันและติดอินเทอร์เน็ต แต่พอมารักษาที่มีอาการดีขึ้น โดยมักพบว่าหลายคนเป็นโรคซึมเศร้า เบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน

ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจัดเป็นความผิดปกติทางจิตหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าติดอินเทอร์เน็ตมาก เราดูที่ผลกระทบที่เกิดขึ้น ถ้าหากมีผลกระทบทางการเรียนมาก เช่น การเรียนตก ไม่เข้าสังคม มีปัญหาสุขภาพ ถือว่าผิดปกติ ต้องได้รับการรักษาจัดเป็นความผิดปกติทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง เป็นความผิดปกติที่มีลักษณะย้ำคิดย้ำทำ (Obsession – Compulsion) กับการเล่นอินเทอร์เน็ต บางทีอาจเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางอารมณ์ เช่น ซึมเศร้า, เบื่อหน่ายสังคม, แมเนีย หรือเป็นพวก Hyperactive

ถาม แนวโน้มของปัญหาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตวัยรุ่นในอนาคต น่าจะเป็นอย่างไร ?

ตอบ ก็คงจะมากขึ้น เพราะอินเทอร์เน็ตกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น อาจจะมีช่วงหนึ่งที่เด็กเล่นไปแรก ๆ ก็จะติดได้ง่าย ผู้ใหญ่บางคนก็ติดเพราะได้รับความสนุกสนาน, ตอบสนองความพึงพอใจของตัวเอง

ถาม ความคิดเห็นของคุณหมอในเรื่องอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ควรจะมีมาตรการในการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไรบ้าง

ตอบ ก็อยู่สังคมควรจะมีการเข้มงวดมากกว่านี้ เพราะเท่าที่เป็นอยู่สังคมหย่อนยานก็จะทำให้เกิดปัญหามากขึ้น ภาครัฐบาลควรเห็นแก่เยาวชนมากขึ้น ควรสร้างค่านิยมที่ถูกต้องในการใช้อินเทอร์เน็ต สำหรับเจ้าของกิจการควรมีคุณธรรม สร้างกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้บริการ

กำหนดเวลาปิด – เปิดให้เหมาะสม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ควรจะเข้าไปกำกับดูแล เพื่อให้ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เป็นแหล่งในการค้นหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์มากกว่าที่จะเป็นแหล่งมั่วสุมมอมเมาเยาวชน

ถาม แนวทางในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ต ครอบครัวควรจะรับมือกับเรื่องนี้อย่างไรบ้าง ?

ตอบ ก็อาจจะแก้ไขได้ยาก เพราะปัจจุบันพ่อแม่ก็ต้องทำงานหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว ไม่มีเวลาดูแลลูก ครอบครัวแทบจะทำหน้าที่ได้อย่างไม่เต็มที่ ควรจะหาเวลาให้กับลูกมากกว่านี้ จัดหากิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็ก พยายามศึกษาและใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นบ้าง หรืออาจทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นกิจกรรมหนึ่งครอบครัว ถ้าหากเด็กมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องก็จะทำให้ปัญหาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตลดน้อยลงไปได้ในที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสัมภาษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

(อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

- ถาม ลักษณะของการพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตแตกต่างจากการเสพติดประเภทอื่นอย่างไร ?
- ตอบ การติดในลักษณะนี้ ภาษาทางนิเทศศาสตร์เราเรียกว่า อาการนาโคไตซ์ (Narcotize) มันเกิดขึ้นโดยค่อย ๆ ไปติดสื่อ เกิดขึ้นเนื่องจากว่าสภาวะของสังคม กล่าวคือ ในสังคมมนุษย์จะมีลักษณะที่เรียกว่าพันธะทางสังคม (Social Bond) มีการพูดคุยและมีความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่ม ถ้าอย่างนี้คนก็จะใช้สื่อในลักษณะปกติ แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่สังคมเริ่มมีลักษณะที่เรียกว่า Individualize คือ เริ่มแยกคนออกไปโดดเดี่ยว เช่น คนถ้ามีปัญหา ก็มักจะปรึกษาคนใกล้ชิด พ่อแม่, เพื่อน ก็จะทำให้ปัญหาต่าง ๆ อาจคลี่คลายได้ แต่ถ้าเริ่มอยู่คนเดียวก็อาจจะเริ่มหาทางออกด้วยการกินเหล้า ดังนั้น อาการ Narcotize เกิดขึ้นเพราะการคลี่คลายของสังคม สังคมตะวันตกจะมีลักษณะที่เรียกว่าปัจเจกชนนิยมสูงมาก เพราะคนเป็นปัจเจกมาก เพราะฉะนั้นเวลามีปัญหามันก็ไม่สามารถหาเพื่อนมนุษย์ ถ้ามีเวลาที่ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไร ก็ต้องหันเข้าหาสื่อ เพราะว่ามีสื่อมันเป็นสิ่งที่เราใช้อยู่แล้วในชีวิตประจำวัน และสังคมในปัจจุบันเป็นแบบ Information Society ดังนั้นคนจะต้องติดสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นอินเทอร์เน็ตเท่านั้น
- ถาม สาเหตุโดยส่วนใหญ่ของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้อินเทอร์เน็ตมาก ๆ ซึมซับข้อมูลเหล่านี้มาก ๆ ในแง่ของสถาบันครอบครัว อ.คิดว่าปัจจัยนี้น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่
- ตอบ อันนี้มันก็แล้วแต่ธรรมชาติของสื่อด้วยนะ รวมถึงปริมาณของสื่อ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเทียบง่าย ๆ เลยนะ ถ้าที่บ้านมีโทรทัศน์เครื่องเดียว คุณก็จะพบว่าสื่อกลับทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ดังนั้นพ่อแม่ลูกในเมื่อโทรทัศน์มีเครื่องเดียวก็ต้องนั่งดูด้วยกัน ถ้าเมื่อไหร่บ้านนั้นมีโทรทัศน์คนละเครื่อง ทีนี้ก็จะกลายเป็นลักษณะต่างคนต่างเข้าไปใช้ ซึ่งลักษณะนี้ก็เป็นในแง่ของโทรทัศน์ โทรทัศน์เป็นสื่อที่ใช้เดี่ยวหรือรวมกันก็ได้ แต่อินเทอร์เน็ตไม่ได้ อินเทอร์เน็ตมันเป็นสื่อที่ต้องใช้คนเดียว อันนี้โดยธรรมชาติของสื่อมันก็เอื้ออำนวยอยู่แล้ว ถ้าสมมติเจาะลงมาที่วัยรุ่น วัยรุ่นก็จะมีลักษณะเป็นแถวหน้าสุดเรียกว่าเป็น Young Generation เขาก็จะติดตามกับความทันสมัยที่สุด เมื่อเทียบกับสื่อประเภทต่าง ๆ แล้วนั้น อินเทอร์เน็ตมันทันสมัยกว่าโทรทัศน์ ดังนั้นใช้โทรทัศน์ไปสักระยะเวลาหนึ่งก็จะเบื่อก็จะเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ต แต่ธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตที่โทรทัศน์มันให้ไม่ได้ อันนี้เป็นความรู้

ด้านสื่อ เช่น วิทยุ, โทรทัศน์มันเป็นสื่อช่องทางเดียว ซึ่งวัยรุ่นจะไม่ชอบเพราะว่าเขาคุณแล้วมัน Passive ทำอะไรกับมันไม่ได้ อย่างอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่คนเล่นจะ Active ซึ่งเหมือนกับ ถ้าเด็กพูดกับพ่อแม่ไม่รู้เรื่อง ถ้าเขาอยู่กับพ่อแม่เขาก็ต้องเป็น Passive อันนี้คือหลักของการสื่อสารของมนุษย์ โดยทั่วไปคนเรามักไม่ชอบเป็นทาสของการสื่อสาร (Slave of Communication) ไม่ชอบฟัง, ถูกดู เราไม่ชอบหรือมีคนพูดให้เราฟังอย่างเดียวเราก็จะไม่ชอบ เขาก็ยังที่จะมีโอกาสที่จะทิ้งคนที่เขาเป็นพวกนี้การสื่อสารที่เขาเป็นทาสไปสู่การสื่อสารที่เขาเป็นนายใหม่

- ถาม ทางด้านบุคลิกภาพมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่คนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จากงานวิจัยของ Dr. Young พบว่า กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมักจะมีลักษณะเก็บตัว ?
- ตอบ สังคมไทยยังไม่แน่นอนะ สังคมไทยหรือวัยรุ่นเขาจะเก็บตัวแบบที่เมื่อก็บอกว่าบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมันต้องเกิดมาจากสังคมที่มีลักษณะปัจเจกชนนิยมสูงมาก ๆ แต่วัยรุ่นไทยไม่น่าจะเป็นอย่างนั้น เพราะวัยรุ่นไทยมีเพื่อนฝูงเต็มไปหมด จริง ๆ พ่อแม่ก็สนใจ ไม่ใช่ว่าไม่สนใจ เพียงแต่เขาอาจจะเป็นลักษณะ Sociable แต่เขาเลือกวิธีที่จะติดต่อกับคนอื่นด้วยสื่อสมัยใหม่ คือ แทนที่จะต้องนั่งรถไปหาเพื่อนเพื่อนั่งคุยกัน เดียวนี้แค่ใช้โทรศัพท์มือถือหรือใช้อินเทอร์เน็ตก็เท่กว่า ไม่ใช่ว่าจะเป็นคนเงียบหรือเก็บตัว สังคมไทยยังคงเป็นสังคมที่มีระบบเครือญาติ อีกทั้งวัยรุ่นในปัจจุบันยังมีลักษณะตรงข้ามคือค่อนข้างชอบที่จะเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออกมากกว่าที่จะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว อีกอย่างอินเทอร์เน็ตก็เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นปัจเจกชน กล่าวคือ ต้องใช้ทีละคนไม่เหมือนกับโทรทัศน์
- ถาม ลักษณะอาการของกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตตามความเข้าใจในมุมมองของนักสื่อสารมวลชนเป็นอย่างไร
- ตอบ ส่วนใหญ่เราจะดูที่ปริมาณเวลาที่ใช้ และความสม่ำเสมอ กล่าวคือ ต้องใช้ทุกวันก็เหมือนกับเราติดยาเสพติด แต่ถ้าไม่ใช้ก็จะมีอาการหรือแสดงออกทางด้านจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม เช่น ง่วงง่วน วันใดไม่ได้ใช้ก็จะหงุดหงิด แบบจะลงแดง ประมาณนี้ทั้งที่ความเป็นจริงไม่เหมือนกับยาเสพติดนะคะ ยาเสพติดยังมีลักษณะว่ายาเข้าไปมีผลต่อร่างกาย แต่จริงๆ อินเทอร์เน็ตไม่มีผลเลยในแง่ของทางกายภาพ แต่มีในเรื่องของจิตใจเลยส่วนด้านที่ภาษาจิตวิทยาเรียกว่า Psychosomatic ถือเป็นปัญหาทางจิตแต่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์และร่างกาย
- ถาม คนที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจัดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือมีความผิดปกติทางจิตหรือไม่ ?
- ตอบ ในใจครูคงไม่ค่อยคิดถึงขนาดนั้นนะ เพราะใจครูคิดว่ามันเป็นแค่เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง

เพราะว่าอย่างเราก็เคยเห็นว่าวัยรุ่น สมัยตอนที่เราเป็นวัยรุ่นเราก็คิดโทรทัศน์, วิทย์ คือ ฟังหรือทำอะไรไป แต่พอเราโตขึ้นมันก็จะหายไปเอง เราจะมองว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็ต่อเมื่อถ้าถึงวัยที่มีวุฒิภาวะแล้วยังไม่เลิก ถึงจะดูว่ามันผิดปกติ แต่ถ้าเป็นวัยรุ่นก็เป็นเรื่องธรรมดา เมื่อเวลาที่เขาทำงานก็จะกลายเป็นลักษณะของคนติดงาน หรือบ้านกลายเป็นดีไป ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมที่ทำให้มันแตกต่างกัน

ถาม ในความคิดเห็นของอาจารย์ อินเทอร์เน็ตกลายเป็นค่านิยมของวัยรุ่นหรือไม่ ?

ตอบ อันนี้ครูมองว่ามันเป็นเรื่องธรรมดาที่คนรุ่นใหม่ก็ต้องใช้สื่อใหม่ อันนี้เป็นมาตั้งนานแล้วเป็นเรื่องธรรมชาติเลยว่าคนรุ่นล่าสุดก็ต้องใช้สื่อรุ่นล่าสุดนะคะ ถ้าเราไปนำเสนอปัญหาที่มากจนเกินไปอาจจะแย้ ใจครูไม่ค่อยคิดว่าเขาติดกับมันแล้วดีหรือไม่ คิดแต่ว่าให้เขาอยู่กับอินเทอร์เน็ตเยอะ แต่แทนที่จะคุยเรื่องไร้สาระแต่ใช้ช่วงเวลานั้นหาข่าวสารหรือความรู้ให้กับตัวเอง เพราะไหน ๆ ก็อยู่กับมันอยู่แล้ว ดังนั้น อันนี้มันน่าสนใจมากกว่า แต่ถ้ายังไม่ถึงเขาออกมาจากอินเทอร์เน็ต แล้วถามว่าดึงเขาออกจากอินเทอร์เน็ตแล้วเรามีอะไรทดแทนหรือไม่ ถ้าไม่มีอะไรทดแทนยิ่งแย้ใหญ่ เช่น ออกไปเที่ยวกลางคืน, ดิเคยาเสฟติด, อันนี้ยังมีปัญหามากกว่า เพราะอย่างการเสฟติดพลิกมุมมองและไม่ได้เลย แต่อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อ 2 ด้าน ใช้ด้านไหนก็ได้หรือว่าพวกที่ทำเว็บไซต์ (Webmaster) ต้องพยายามหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้เด็กคิด แล้วก็ใช้สาระด้วย ตรงนี้น่าจะเป็นทางออกของปัญหามากกว่า

ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจะมีผลกระทบต่อร่างกายหรือไม่ ?

ตอบ มีอยู่แล้ว ร่างกายมีปัญหาแต่ก็ยังไม่เท่ากับบุคลิกภาพ คือ บุคลิกภาพมีปัญหามากเพราะในธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตเป็นธรรมชาติของสื่อทุกประเภท ดังนั้นตอนแรกที่บอกว่าความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสื่อมันเข้ามาทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน เวลาที่เราอยู่กับคนอื่นมันทำให้เราต้องปรับตัว เช่น เวลาเล่นกับเพื่อน ไม่ชอบกัน คุณก็ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ แต่พอเล่นกับสื่อพอคุณไม่ชอบคุณก็ปิดมันเลย คือ ความอดทนจะหายไปแล้วตรงนี้จะปัญหาในเรื่องของการปรับตัวในสังคมมาก ๆ คือ กลายเป็นคนประเภทไม่อดทนกับใคร ไม่ยอมปรับตัวเลย เพราะเวลาอยู่กับสื่อไม่พอใจคุณก็ลบมันทิ้งหรือปิดตรงนี้ ซึ่งคิดว่าตรงนี้เป็นข้อเสียมาก ๆ ของการอยู่กับสื่อแต่เพียงอย่างเดียว

ถาม อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีลักษณะดาบ 2 คม คือมีทั้งทางด้านบวกและลบ อ.คิดว่าตรงนี้น่าจะมีหน่วยงานหรืออะไรในการที่จะเข้ามาตรวจสอบหรือควบคุมหรือไม่ ?

ตอบ คือเราต้องทำความเข้าใจและรู้จักสื่อ คือ สื่อมี 2 อย่าง เช่น สื่อรวมศูนย์ (Centralize) เช่น ทีวี, วิทย์ อีกประเภทหนึ่ง คือ สื่อประเภท Decentralize เช่น อินเทอร์เน็ต, เฟซบุ๊ก, มือถือ กล่าวคือ ไม่ต้องเน้นด้านการควบคุม คือ มันเป็นไปไม่ได้อยู่แล้วขนาดประเทศที่เป็นต้นกำเนิดของอินเทอร์เน็ตยังจัดการกับปัญหานี้ไม่ได้เลย ดังนั้นธรรมชาติของสื่อมัน

เกิดจากสมัยสงครามเวียดนาม สื่ออินเทอร์เน็ต คือ ถ้าถูกตัดการติดต่อสื่อสารตรงนี้ ตรงนั้นก็ยังอยู่ มันก็ควบคุมไม่ได้อยู่แล้วโดยธรรมชาติของสื่อ ดังนั้นแนวคิดในเรื่องการควบคุมคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ว่าต้องใช้ความคิดเรื่องการช่วงชิง คือ หาเว็บไซต์ที่ดีที่ดึงเด็กได้ เหมือนกับดีเจตามรายการวิทยุ แล้วให้เด็กหรือผู้รับสารเป็นคนเลือก แต่เรื่องของการควบคุมมันเป็นไปได้เลย มันขัดกับธรรมชาติของสื่อ

ถาม แนวโน้มของสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตของวัยรุ่นในอนาคตจะเป็นอย่างไร ?

ตอบ คนที่เราควรจะขอความร่วมมือด้วยน่าจะเป็นพวกเว็บมาสเตอร์ (Webmaster) ทั้งหลายที่ต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง คือ ให้เขารู้ว่าในขณะที่มันมีอิทธิพลกับสังคม ซึ่งเขาก็ควรที่จะมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย แล้วเด็กพวกนี้เขาก็จะไปหากลยุทธ์เอง แต่ในทุกวันนี้เขามองว่าเป็นเรื่องของเทคนิคเฉย ๆ ไม่ได้มองว่ามันเป็นสังคมอีกประเภทหนึ่งที่ทุกฝ่ายต้องรับผิดชอบร่วมกัน หรืออาจมีพวกที่คอยตรวจสอบ เหมือนกับสายตรวจ คือใช้ในแง่ของหลักการเดียวกัน คนคอยตรวจสอบมีแต่ในแง่ของการควบคุมเป็นไปได้ แต่เท่าที่หน้าจะทำได้ คือ นาน ๆ ก็มีการตรวจสอบเว็บไซต์ มีศูนย์ร้องเรียนเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม

ถาม แนวทางในการป้องกันปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปของวัยรุ่น ?

ตอบ ครูว่าต้องหากิจกรรมนอกสถานที่ให้เขา ครูมีความเชื่อว่าตอนนี้กระแสของภราดรพีเวอร์ แต่ถ้าถามว่าในกรุงเทพฯ มีสนามเทนนิสฟรีที่ให้เด็กเล่น ราคาไม่เทนนิสที่สูง โรงเรียนหรือครูสอนเทนนิสก็ไม่มี เด็กเล่นฟุตบอลกันตามถนนสร้างความรำคาญให้กับผู้อื่น ถ้าสังคมไม่สร้างเงื่อนไขแบบนี้ คือ นึกถึงเวลาเราทำงานอยู่ในที่ทำงานเราอยู่ตรงนี้ ลองนึกถึงวัยรุ่นเขาจะอยู่ที่ไหน ถ้าเขาไม่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งมันซ้ำซากสำหรับเขา เขาจะไปที่ไหน เช่น Center point เขาก็ไปสร้างสถานที่ของเขาเอง ถ้าเราไปจำกัดวัยรุ่นก็จะไม่รู้ว่าจะต้องไปอยู่ที่ไหน ดังนั้นครูมองว่าถ้าเราดึงเขาออกจากอินเทอร์เน็ตหรือลดการใช้ลงในสังคมก็ต้องสร้างเงื่อนไข สร้างสถานที่ สร้างกิจกรรมเยอะ ๆ เป็นทางเลือก เช่น เล่นกีฬา, โยน, ดนตรี ฯลฯ ถ้าไม่มีกิจกรรมวัยรุ่นก็ไม่ว่าต้องทำอะไร เช่น สมัยก่อนวัยรุ่นไม่ค่อยมีปัญหา เพราะเทคโนโลยีการผ่อนคลายในบ้านยังน้อยอยู่ ดังนั้นเด็กจะต้องทำงานบ้าน มีกิจกรรมทำ แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกมากขึ้น มีคนใช้ แล้ววัยรุ่นจะทำอะไร ก็เลยทำให้วัยรุ่นต้องหาทางออกในลักษณะต่าง ๆ แล้วเราก็ไปมองว่าเป็นปัญหา

ถาม ในครอบครัว พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่ ?

ตอบ อย่างที่บอกว่าคุณครูไม่ค่อยมองไปที่อินเทอร์เน็ต มันเป็นปลายเหตุ ดังนั้นถ้าจะแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ มันไม่ใช่ซะ สาเหตุส่วนใหญ่อยู่ที่ว่าเราไม่ได้จัดกิจกรรมให้เด็กเลือกมากพอ ตามความสนใจของเขา ถ้าทำตรงนั้นได้ให้ทางเลือกปัญหานี้จะลดลงไปโดยปริยาย ดังนั้น

การที่เด็กอยู่กับอินเทอร์เน็ตสักกระยะหนึ่งเขาก็จะเบื่อถุกมัย แต่ว่าเขาก็ไม่รู้จะไปทำอะไร คืออยากให้มีองปัญหาของอินเทอร์เน็ตที่ไปสัมพันธ์กับปัญหาอื่น

ถาม มาตรการในการควบคุมอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ควรมีแนวทางในการป้องกันปัญหานี้อย่างไร ?

ตอบ อย่างที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้นว่าควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคอยตรวจสอบ คือ ในสังคมเรายังค่อนข้างปล่อยไปตามยถากรรมหรือตามธรรมชาติ ตัวอย่าง พบว่ามีร้านค้าให้บริการอินเทอร์เน็ตขึ้นมาแต่ก็ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคอยตรวจสอบ รักษามาตรฐานกันเอง เช่น อาจจะต้องเป็นชมรมหรือสมาคมผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ เพื่อออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ควบคุมดูแลกันเอง ต้องรักษามาตรฐานตัวเองไว้ไม่ให้ถูกทำลาย ถ้าในกลุ่มมีใครฝ่าฝืนหรือผิดกฎก็อาจจะมีการลงโทษ หรือใช้มาตรการทางกฎหมาย

ถาม ในมุมมองของอ. ปัญหาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นยังไม่รุนแรงเท่าไร ?

ตอบ สำหรับประชาชนครุมองว่าปัญหาเรื่องนี้ยังไม่ค่อยรุนแรง แต่ครุมองว่าปัญหาเรื่องโครงสร้างรุนแรง ปัญหานี้เป็นปัญหาแบบช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้ง ๆ สมัยก่อนวัยรุ่นบ้าดาราที่มีเยอะก็เป็นปัญหาที่รุนแรง แต่ปัจจุบันก็กลายเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว แต่ว่าวิธีที่ทำให้วัยรุ่นมีปัญหามันเป็นวิธีที่ผู้ใหญ่พูดถึงเด็ก

ถาม ยกตัวอย่าง ครอบครัวบางครอบครัวซื้อคอมพิวเตอร์มาแล้วเอาไว้ในห้องส่วนตัวของลูก แล้วก็เข้าชมเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม อาจารย์มีแนวทางในการแก้ปัญหาตรงนี้อย่างไร

ตอบ จำเป็นมากเลย ถ้าปล่อยให้เด็กใช้เรื่องอะไรพวกนี้เอง วัยรุ่นเป็นวัยที่ยิ่งห้ามก็เหมือนกับยิ่งยุ เราก็อาจจะเข้าไปเล่นอินเทอร์เน็ตพร้อมกับเขาเลยในที่สุดเขาก็จะรับได้ กล่าวคือ ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจะเป็นอีกวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสัมภาษณ์

นายแพทย์ ปรีทรรศ ศิลปกิจ และจิตแพทย์ประจำเว็บไซต์ thaimental.com

- ถาม คุณหมอมองว่าลักษณะโดยทั่วไปของผู้ที่มีอาการติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction) มีลักษณะอย่างไร ?
- ตอบ ลักษณะของอาการติดอินเทอร์เน็ตนั้น คือ การใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตนานกว่าปกติ นานจนเกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต หรือเสียต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมการเล่นอินเทอร์เน็ตได้ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่ามากเกินไปแล้ว นอกจากนี้คือเข้าไปเล่นอินเทอร์เน็ตโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย โดยทั่วไปก็จะมีลักษณะคล้ายกับคนที่ติดการพนันหรือติดสารเสพติดนั้นแหละ กล่าวคือ ควบคุมหรือหยุดการใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้
- ถาม อะไรเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ?
- ตอบ สาเหตุนี้ยังไม่สามารถสรุปแน่ชัดลงไปได้ แต่พบได้บ่อยในผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น เหงา ซึมเศร้า เครียด เบื่อหน่าย ไม่มีอะไรทำ หรือติดอะไรบางอย่างในอินเทอร์เน็ต เช่น ภาพโป๊, ห้องสนทนา (Chat room) หรือเกมออนไลน์
- ถาม ปัจจัยสาเหตุของการติดอินเทอร์เน็ต น่าจะมีปัจจัยสาเหตุใดบ้าง ? เช่น ด้านครอบครัว, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านสภาวะแวดล้อมทางสังคม
- ตอบ ก็คงจะหลาย ๆ ด้านประกอบกัน
- ถาม การติดอินเทอร์เน็ตจะส่งผลกระทบต่อสังคมไทยโดยรวมอย่างไรบ้าง ?
- ตอบ คงจะเกิดผลกระทบต่อสังคมแน่ ๆ แต่จะมีผลกระทบมากน้อยแค่ไหนยังคงต้องศึกษากันต่อไป
- ถาม แนวทางในการป้องกันปัญหาการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น ควรมีมาตรการอย่างไรบ้าง ?
- ตอบ ขึ้นอยู่กับสาเหตุ แต่โดยทั่วไปควรจะเป็นเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมให้กับเด็กทำ แทนที่จะเล่นอินเทอร์เน็ตแต่เพียงอย่างเดียว เช่น การเล่นกีฬา, ดนตรี หรืออื่น ๆ ที่เด็กชอบหรือถนัด
- ถาม แนวโน้มของพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในอนาคตจะเป็นอย่างไร ?
- ตอบ น่าจะเพิ่มมากขึ้น ตามความแพร่หลายของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เข้าอินเทอร์เน็ตได้
- ถาม อาจารย์มีความคิดเห็นในเรื่องของพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างไร ?
- ตอบ ทางวิทยาศาสตร์ได้มีการยืนยันว่าทั้งสัตว์และมนุษย์ต่างต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ ซึ่งเป็นขบวนการทางเคมีในสมอง เพราะฉะนั้นถ้าเกิดได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องแสวงหาอย่างอื่น แต่ถ้าสิ่งที่ต้องการได้ครบแล้ว ความจำเป็น

พื้นฐานได้รับหมดแล้ว ก็จะแสวงหาความสนุกสนาน ตื่นเต้น ไร้ใจที่แปลกใหม่ขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งอินเทอร์เน็ตสามารถรองรับตรงนี้ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น ไม่เชิงต้องเพิ่มขนาด เพราะสารเคมีในสมองอันหนึ่ง ที่สมองต้องการเสพอยู่เป็นระยะ ๆ เราเรียกว่า โดปามีน ซึ่งสารนี้ต้องเสพเป็นระยะ ๆ ถ้าได้ของเดิมเรื่อย ๆ ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ไร้ใจมันหายไป ต้องทำอย่างอื่นเพื่อให้ได้สารโดปามีนเพิ่มอีก วิธีการแสวงหา ก็มีหลายวิธี เช่น เล่นกีฬา, เล่นดนตรี หาวีธีอะไรง่าย ๆ หรือเพื่อนแนะนำมาก็ลองทำและรู้สึกว่ามีสารโดปามีนหลั่งออกมาในขณะที่ทำก็จะติดใจ และทำบ่อยขึ้น อย่างในกรณีนี้เปรียบเหมือนกับการเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ต

ถาม การใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปจะมีผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจของวัยรุ่นอย่างไร ?

ตอบ การใช้อินเทอร์เน็ตหรือคอมพิวเตอร์เป็นเวลานานย่อมมีผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางด้านร่างกาย คือ ตาอาจจะพร่าแดงหรือสายตาดำหรือสั้นได้ ร่างกายจะรู้สึกอ่อนล้าเพราะว่าต้องนั่งอยู่ท่าเดียวเป็นเวลานาน ๆ โดยไม่ขยับ อาจจะมีอาการเจ็บป่วยบริเวณกล้ามเนื้อ ทางด้านจิตใจก็มีอยู่ค่อนข้างมาก ถ้านั่งนาน ๆ และอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ไม่พบปะผู้คนข้างนอก มักจะเก็บตัวไม่สนใจสิ่งแวดล้อม ที่ย่าสุดแล้วก็จะแยกตัว ไม่ยอมพบปะสังสรรค์กับใคร เวลาอยู่ต่อหน้าใครก็จะพูดไม่เป็น เรื่องที่น่าสนใจว่าบางครั้งเวลาที่เด็กเล่นเกมเป็นเวลานาน ๆ ก็จะเกิดความก้าวร้าว เล่นแล้วแพ้มาตลอด พอใจใครมารบกวนก็จะทำร้ายเขาเลยก็มี กลับไปที่บ้านอาจจะคุพ่อแม่ ด้วยในบางราย นอกจากนี้ยังต้องเสียเงินในการใช้บริการตามอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ชั่วโมงละ 20 – 30 บาท ทำให้เกิดปัญหาอย่างมากในปัจจุบัน

ถาม แนวทางสำหรับครอบครัวในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตและการใช้เส้นทางที่ไม่ถูกต้อง ควรจะต้องทำอย่างไรบ้าง ?

ตอบ พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะต้องสร้างเกราะป้องกันให้กับลูกหลาน คือ ให้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประโยชน์ อย่างมีคุณค่า และใช้เวลาที่เหมาะสม สอนให้เขาใช้อินเทอร์เน็ตที่ถูกต้อง ไม่ควรนำคอมพิวเตอร์ไปไว้ที่ห้องลับตามคนหรือห้องส่วนตัวของบุตรหลาน ควรตั้งไว้ในบริเวณที่มีคนมองเห็นอย่างทั่วถึง ควรจะเป็นห้องนั่งเล่น จะได้ใช้อินเทอร์เน็ตร่วมกันกับลูก สร้างกฎเกณฑ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละครั้ง กล่าวคือ ไม่ควรจะเกินกว่า 2 หรือ 3 ชั่วโมง เพราะต้องให้เด็กได้มีเวลาในการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ทำการบ้าน, งานบ้านบ้าง นอกจากนี้ยังต้องสอนและให้ความรู้ถึงประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต พยายามดึงให้เขารู้จักใช้ประโยชน์ ถ้าเด็กต่ำกว่า 5 ขวบเราอาจจะต้องมีโปรแกรมไว้สำหรับล็อก เพื่อป้องกันการเข้าเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้วัคซีนที่สำคัญที่สุดคือ การสอนเรื่องทักษะที่จะไม่让他เข้าไปใกล้สิ่งที่ล่อแหลม สอนให้รู้จักปฏิเสธหรือเอาตัวรอดให้ได้ นอกจากนี้ควรจะต้อง

สร้างความรักความอบอุ่นภายในครอบครัว มีการพูดคุยกันเป็นประจำ กอดและแสดงถึงความรักโดยการกอดหรือหอมเขาบ้าง ก็จะเป็นวิธีการป้องกันที่ดีที่สุด ดังนั้นจึงอยากให้พ่อแม่มีเวลากับลูกมากขึ้น อย่าเลี้ยงลูกด้วยอินเทอร์เน็ตแต่เพียงอย่างเดียว หากิจกรรมอื่นร่วมกันดีกว่า เช่น ทานข้าวร่วมกัน, ไปพักผ่อนต่างจังหวัด, เล่นดนตรีร่วมกัน ฯลฯ หากกลุ่มเพื่อนที่เหมาะสม ทำความรู้จักกับเพื่อนของลูกบ้าง รู้จักผู้ปกครองของเพื่อนลูกบ้าง สิ่งเหล่านี้ล้วนจะเป็นปัจจัยในการป้องกันปัญหาได้หลายอย่าง

ถาม พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตจัดเป็นความผิดปกติทางจิตหรือไม่ ?

ตอบ ก็ไม่น่าจะถึงขนาดนั้น แต่อาจจะเป็นในลักษณะของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองมากกว่า ในเรื่องของการควบคุมและการยับยั้งชั่งใจของเด็กเองมากกว่า แต่ถ้าถึงช่วงระยะเวลาที่เด็กมีพฤติกรรมมากขึ้นพฤติกรรมดังกล่าวก็อาจจะลดน้อยลงไปเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย ไชยรัตน์ บุตรพรหม เกิดเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2521 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต (ค.บ.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543 ขณะศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้รับทุนผู้ช่วยสอน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในปีการศึกษา 2544 (ภาคต้น) ได้รับทุนผู้ช่วยสอน หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย